VI.7.23. Fr. Xav. Joschy pid 1786.

H,

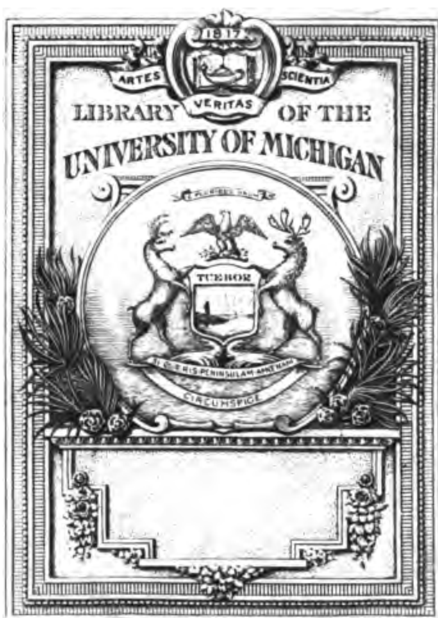
Sydney R. Clarke.

David Fitzger[...]

20 · 2 ·

Wilson
7/6.

A · M · G[...]

1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE

In hoc Signo Vinces

Peter Friedrich

PETR. FRID. AR

DE PRODIGIOSIS

NATURÆ ET AR

OPERIBUS

TALISMAN

ET

AMULET

DICTIS

CUM RECENSIONE SCRIPT

HUIUS ARGUMENTI

LIBER SINGULAR

HAMBURGI,

Apud CHRISTIAN. LIEBE

1717.

SERENISSIMO & CELSISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO
CAROLO FRIDERICO,
HÆREDI NORWEGIÆ,
SUPREMO DUCI SLESVICI, DUCI
HOLSATIÆ, STORMARIÆ ET
DITMARSIÆ, COMITI IN OLDEN-
BURG ET DELMENHORST,
DOMINO SUO CLEMENTISSIMO.
AVITARUM
VIRTUTUM ET MERITORUM
STATORI SUMMO,
PATRIÆ SPEI, SUBDITORUM PRÆSIDIO,
ACADEMIÆ SUÆ
TUTELARI GENIO.
HANC DISSERTATIONEM
DE
GENIIS TUTELARIBUS
ET
PRODIGIOSIS NATURÆ AR-
TISQVE OPERIBUS
DEVOTÆ MENTIS ET HUMILLIMI OBSEQVII
PERPETUUM PIGNUS
SACRAM ESSE VOLUIT
AUTOR.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

DUm otium fallere, & aliquot horas Musis severioribus eripere animus est, forte elegantem Viri Clariss. Dissertationem de *Talismanibus* evolvo, in qua §. I. de defectu scriptorum acerbe queritur, qui ante eum hoc argumentum illustrare conati fuerant. Hæsi equidem & hoc nimis occupato excidisse credens,

taci-

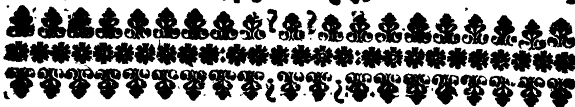
tacitus prætermisissem, nisi alii quidam, quibus numerum ingentem scriptorum commemorabam, ipsi suis suffragiis adfuissent, qui meum permoverunt studium, ut qualecunque illud, scriptoribus *de imaginibus astrologicis & magicis* impendere voluerim. Non me fugit quidem, hæc quo a vulgo remotiora, eo propinquiora calumniæ, & diu sæculi genius restitit, ne fœtum ederem, tenuitas ingenii, novitatis invidia, argumenti salebræ. Tandem hæc omnia missa faciens

me

menon invito eluctatur e tenebris liber & publicum experiri audet judicium

Me ne moveat cimex Pantilius, *aut movear, quod*
Vellicet absentem Demetrius.

Averruncabunt ipsi scriptores, si quid est in iis subsidii, otiosorum nænias, malevolorum vaframenta & indoctorum nugas. Tutius per plana, sed humilius & depressius iter: frequentior currentibus quam reptantibus lapsus: sed his nulla laus, illis nonnulla, etiamsi labantur. Vale!

CAP. I.

DE ORTU, PROGRESSU, & ANTIQUITATE ARTIS TALISMANICÆ

Argumentum.

EXposita vocis significatione, cum origo ipsius ad antediluviana *deduci posset tempora, ad* Noachi *& posterorum ævum revocatur.* Chamum *primum eorum autorem fuisse quidam volunt, quem avidissime secuti* Ægyptii *ejus nepotes, quorum superstitiosæ artes pluribus denudantur. Ex* Chaldæis *huc veniunt Thare Abrahami pater, idolorum faber, & Laban cum Teraphis suis. Ex* Hebræis *Aaronis vitulus, & apud quosdam (quamvis perperam) Mosis serpens æneus. Rectius Davidis lares, Jeroboami vituli, Michæ idola, Philistrorum mures, Regii Chaldæorum Teraphi, de quibus singulis Scriptores subjiciuntur. Et de Phylacteriis* quoque Judæorum *& superstitiosis reliquis artibus disseritur. De Diis* Syrorum, Sabiorum *impiis cantibus, literis* Ephesiis, *Gygis & Nissia apud*

Lydos *annulis.* Trojanorum *palladio &* Indorum *ferro grandinem averrunco, gladiis Gangiæ, nec non* Sinensium *icunculis. Porro* Philosophi *telesmatum artifices prodeunt.* Zamolxis, Orpheus, Eumolpus; Epimenides, Pythagoras, Empedocles. *Plura de* Homero, Virgilio, Apollonio Thyaneo, aliisque, Proclo, Apulejo, Lajo, Libanio, Asclepiade. GRÆCI *mysteriis salutem quærunt suis, de quibus Meursius, Joh. Lomeyerus, A. van Dale & nos ex Demosthene. Præterea fatalium & potentium imaginum admiratores summi, quas Pericles, Diophantus, Alexander privatim venerantur. De annulis physicis & pharmaciticis; nec non de Romanorum firmamentis imperii: Deo Termino, Diis tutelaribus, Penatibus & Laribus, Hecate, Silvano, Priapo & statua Tanaquilis mirifica. De L. Syllæ, C. Jul. Cæsaris, Neronis, Galbæ & Macri, anorum telesmatibus, ut & de sigilliolis, superstitionibus in puerperiis, carminibusque mirificis, quæ in Pontificum libris continebantur. De consecratis itidem statuis Romanorum & Græcorum, donec capta interiit Constantinopolis; Quid denique inter* Christianos, *Gnosticos aliosque,* Arabes *& antiquitus inter* Germanos *populosque* septentrionales, *nec non in* Hispania & Gallia *valuerint, observo & illorum superstitiosam diligentiam, qui numerum Telesmatum in immensum augent, retundo.*

TALIS-

TALISMANN vox illa usitatissima qua hodie *Talismanes* vocantur, imagines, characteres & literæ, certo cœli positu, variis modis, ad varios mirabiles effectus compositæ: ab *Arabibus* desumpta videtur, quorum autoritate *Turcæ* sacerdotes harum artifices *Talismanes* appellitant (1) Chaldæis & Persis *Tilmenaja*, & *Tilsemoht*; Hebræis *Tselem* & *Teraphim*, Græcis τελέσματα, *phylacteria*, ςοιχεῖα & *Stoichitæ statuæ*, Romanis *amuleta* ab amula vase sacro expiatorio, aut *Amoleta* ab amoliendo dicuntur, *Proebia* a præbendo aut prohibendo.

Definitio & Synonimia vocis.

HARUM imaginum autorem *ante diluvium* fuisse nonum Gigantum & artem deducendi stellas tradidisse dicit *Henochus*, (2) sed stramineus & futilis. Ejusdem scilicet farinæ, quam illa sunt, quæ de NACRAO, primo Rege *Ægyptiorum* ante diluvium inepte fingunt Arabes, quod duo idola e lapide struxerit, quæ fures præsentes se removere prohibuerint. (3)

Origo ante-diluviana.

POST diluvium cum *Noachidæ* timorem, quem mire turgentes & undique perrupti aquæ fontes incusserant, jamjam deponerent, lucidissima in

Progressus post diluvium.

(1) Leunclav. histor. Musulm. p. 36. Hofman. in lexico.
(2) Kircher. Oedip. Ægypt. Part. I. Tom. II. pag. 70. Thom. Bang. in cœl. orient. pag. 30. Jurieu histor. antiqv. de cult. p. 25.
(3) Kirch. Oedip. Ægypt. Tom. I. Syntagm. I. p. 72.

in cœlo conſpicientes corpora hæſerunt facile & cœleſte hoc lumen viribus mirandis non carere crediderunt. His igitur arbitris ſublunaria omnia ſubjecerunt corpora, & cuivis ſtellæ ad idololatriam per ſe proclives, cultum detulerunt indebitum. Hinc ſimulacra eis dicata, ſacra & devota phantasmata, & ſimulacris ſacella, (1) quæ quidem magna pars antiquiſſimæ ſuperſtitionis fuit. Populus cœcutiens, novitatis avidus, & falſæ religionis metu perculſus, hiſce Diis, ut credebat, cœleſtibus poteſtatem ſtatim maximam detulit. Unde ſubinde pullulare cœpit ars Talismanica; Jamque ipſum CHAMUM filium *Noe* hanc ſcientiam exercuiſſe *Abenephus* (2) Arabs autor eſt; quem *Zoroaſtrem* quidam dictum volunt, quod *Georgius Turonenſis* explicat viventem ſtellam, *Dinon* aſtrorum Sacerdotem, alii aſtrorum filium & cultorem.

Poſt hos *Ægyptii*, *Chaldæi*, *Hebræi*, *Phœnices*, *Syri*, *Zabii*, *Jones*, *Lydii*, *Phryges*, *Indi* mirabilium feruntur Telesmatum artifices.

Apud Ægyptios PRÆSERTIM ÆGYPTII hisce ſacris deditiſſimi, multum operis ſtudiique ſimilibus impenderunt imaginibus, tanto ſuperſtitionis augmento, ut vix homo aut beſtium eſſet, quod iis careret. Somniabant enim cuivis loco, animali, homini, arbori, plantæ, metallove ſuos adeſſe genios bonos

(1) Marmon. de idolol. cap. I. Cherbury de relig. gent.
(2) Abeneph. de myſter. Ægypt. apud Kirch. l. c. Tom. I. Sect. 4. p. 250.

bonos malosve, quos facilius inveniebant, quam malvam aut asphodelum in hortis, quorum alterum miro cultu sibi propitium reddere tentabant, ut averruncarent alterum. Illum non solum expugnare, sed & in statuas compellere se posse credebant, si certis suffumigiis, verbis sacris, carminibus, expiationibus, literis mysticis & characteribus, certo tempore aggrederentur. Hanc *Hieroglyphicis* inseruerant arcanam sapientiam.

Sculptaque servabant magicas animalia linguas.

Ita apud eos imago *Serapidis* ad fœcunditatem terræ: *Canopi* ad Nili exundationem: *Apidis* contra siccitatem; *Accipitris* contra pestem valebat & frequentissima sunt in antiquis eorum monumentis *Ibidis*, *Scarabæi*, *Bovis*, *Crocodilli*, *Cynocephali*, *Æluri* simulacra:

Quis nescit qualia demens
Ægyptus portenta colat? Crocodilon adorat
Pars hæc: illa pavet saturam serpentibus Ibin:
Effigies sacri nitet aurea Cercopitheci,
Dimidio magicæ resonant ubi Memnone chordæ. (1)

Reverebantur insuper præter cœtera Numina *Isin* & *Osirin*, tanquam *Jatricos genios*, quos pro morborum ratione in varia materia summo studio incidebant. Quibus *Harpocrates* adjiciebatur, ex cujus nomine *Harpocratica* vocantur *amuleta*, quæ ad sapientiam & divinationem usum habere volunt. De cujus Deunculi statuis disseruit post *Kircherum*, Illustr. *Gisbertus Cuperus*. (2) Habebant præterea *media-*

(1) Juvenal. Sat. 15.
(2) Dissert. prodiit Traj. 1677. 4. & ibid. decennio post.

tores Deos, quorum simulacris sanctissima quæque ornabant, ut *Chrysippus* de antro Mythræ testatur (1) Nec non XXXVI. Dæmones Præsides facierum seu *Decanorum* cujuslibet signi Zodiaci, de quibus olim *Hermes*, *Teucer* & *Necepsus* scripserant, (2) ostenderantque eorum in Astronomia & Medicina usum. His singulis nomina, quibus vocarentur, erant indita, & ad cujuslibet membri sanationem remedium esse speciale credebant, si illos compellare nossent, cum *Diis* illis *Liturgis* & munificibus, quorum tres singulis *Decanis* fidelissime, ex eorum sententia, inserviebant. (3) Imo vero ne ulla particula genio careret, singulis animantium speciebus specialem præfecerant custodem, ut ex *Botri Teletis* & *Apollonii* anecdotis docet *Gaulminus*. (4) Hos conjurare & evocare mirificis conabantur ceremoniis, ut in statuis sibi struerent magnipolentes Deos, quas Liber *Asclepius*, (5) quem *Hermeti* termagno perperam tribuunt, statuas animatas dicit, sensu & spiritu plenas tantaque facientes & talia; statuas futurorum præscias, ea quæ forte omnis Vates ignoret in multis & variis rebus prædicentes, imbecillitates hominum facientes, easque curantes. Talis erat ISIDIS quam sibi amuletum appendisse fabulan-

(1) Kircher. Tom. III. Synz. 17. p. 495.
(2) Firmic. libr. IV. cap. 16. Salmas. ad Solin. & de ann. climact. p. 619. Stanley de phil. orient. p. 582.
(3) Origen. advers. Cels. libr. 8. Salmas. l. c.
(4) Gaulm. in not ad Vit. Mos. lib. I. c. 11. p. 144.
(5) Asclepius c. 9.

batur cognomento, (1) *Veritas* quod Sacerdotum Princeps postmodum portabat. Talis BAALZEPHON, qui positus erat ad averruncandos hostes, & ut fugitivos servos fines transire non pateretur, quod *Rabbini* & ex iis *Fragius*, *Kircherus*, *Varenius*, *Schmuckius*, negante *Seldeno*, affirmant. De celeberrima illa, quæ *Memnonis* credebatur statua: (Alii *Phamenophis* aut *Sesostridis* fuisse volunt, (2) neque enim adjiciebatur nomen) quæ sub ortum solis sonum immota reddebat, multa & Græci & Latini narrant scriptores (3) uti de *Nectanebo* Rege certa imagine Olympiæ amorem sollicitante & naves adversariorum mergente, pseudo-*Callisthenes*. (4) Posteris temporibus Crocodylus etiam plumbeus aliquando apud eos repertus (5) est notis *Hieroglyphicis* insignitus, quo ab *Hamelis aben Thau* Califa sublato atrociores multo quam antea senserunt bestias indigenas. Statua itidem erat 86. pedum opus cujusdam *Ptolomæi* (Pompeji dicebatur) ad averruncandas armatas naves in portu *Alexandriæ*, cujus impositum vitrum ignem flammasque hostilibus injiciebat navigiis. (6)

(1) Plutarch. de Isid. & Osir. c. 8. Diodor. Sic. lib. I. Ælian. lib. XIV. c. 34.

(2) Pausan. Attic. cap. 40. Dio in orat. Rhodiac.

(3) Lucian. in Philos. Strab. lib. XVII. p. 628. Geogr. Tacit. ann. 2. cap. 61. Plin. hist. nat. lib. XXXVI. cap. 7. Spart. in Sev. Philostr. in Stat. n. 9.

(4) Agripp. occult. Philos. libr. II. cap. 50.

(5) Cardan. de Subtil. Scalig. exercit. 96. n. C. Sandys itiner. pag. 210.

(6) Herbelot. bibl. orient. p. 376. Sandys itin. p. 247.

Sed neque quam multa species; nec nomina quæ sint
Est numerus, neque enim numero comprendere refert,
Quem qui scire velit Lybici velit æqueris idem,
Discere, quam multa Zephyro turbentur arena. (1)

Chaldæos. CHALDÆOS & BABYLONIOS summos Astrologos fuisse & ex Astrologia magnam partem artis conficiendarum telesmatum esse ortam, quis ignorat? Hos igitur inter primos quoque autores collocare non dubito, præsertim si iis astipulari animus est, qui *Thare*, parentem Abrahami, Chaldæum natione, statuas fecisse, adhibita Astrologiæ observatione arbitrantur. (2) Sane inter ejus *Hebræos.* nepotes simulacra, quæ *Teraphim* dicuntur, interpres Syrus *Tsilmenaja* vertit, hic locum jure merentur. Quales existimantur imagines, quas *Rahel* patri suffurata est, statuæ ut *R. David Kimchi* credit, ad futurorum prædictionem ope Astrologiæ confectæ, quas ei surripuerit *Rahel*, *Abenesra* autore, (3) non ut patrem ab idololatria avelleret, alioquin potius alicubi, non in via, fuisse celaturam, & non secum adeo procul delaturam; sed timuisse, ne fugam proderent. Quod singulari dissertatione ulterius explanare constituerat *Francisc.* *Woer-*

(1) Virgil. Georgic. lib. II. n. 103.
(2) Suid. voc. Abraham. Fabric. cod. pseudep. V. T. pag. 336.
(3) Genes. cap. 31. Stanley philos. orient. p. 71.

Woergerus Lubecensis. (1) Sic cum Teraphi *Hebræis* ab ultima stirpe essent cogniti & tempore Ægyptiacæ habitationis mirum in modum crevisset superstitio, ad cultum stellis per icunculas tales & statuas exhibendum fuerunt utique paratissimi. Inde vitulum aureum *Aarone* autore strui curarunt, ut eorum Astrologi putant, ad occupandum *Veneris Lunæque* favorem contra *Scorpionis* & Martis influxum Judæis infestum. (2) Nec desunt, qui *æneum serpentem* a MOYSE in eremo adversus hydrarum morsus erectum huc referant. (3) Sed qui nihil in eo, præter astrorum influxum & occultas naturæ vires venantur præclare errant, & merentur, quod ille qui *Aaronis* idololatriam excusare ausus est, *Franciscus Moncaus*, ideo censura publica & a *Roberto Visono & Dorschaeo* castigatus, quibus stricturas Moncæjo-Visonanas addere cogitabat aliquando Cl. *Joh. Fried. Meyerus*. (4) Interim de serpente æneo adeundi *Georg. Mæbius*, *Petr. Paul. Bosca*, *Ursinus*, *Jo. Saubertus*, & M. Gregorius Strigenitius. Huc veniunt *Davidis* Lares, & *Jeroboami* vituli, quibus quidam adjiciunt *Philistæorum* mures podicesque au-

(1) Mehlführ. ad Almelo v. biblioth. latent.

(2) Kircher. Oedip. Ægypt. Tom. I. Syntagm. 4. p. 299. Furn. de vita libr. III. cap. 13. Michael. ad Gaffarell. pag. 274.

(3) Marsham. in can. chron. p. 148. Saubert. in palæstr. Th philolog. p. 338.

(4) Ej. Aaron purgatus prod. Atreb. 1606. in 8. Lond. & Frf. 1675. in 8. a quo solo tit. differt. Lipsiens. Ann. 1689 in 8. Val. Andr. in biblioth. Belgic.

reos hæmorrhoidum averruncos, (1) nec non *Michæ* & Regis *Chaldæorum* Teraphos, cujus & Propheta meminit & Judæi hodiernum in suis cantilenis, de quibus longa oratione uti non opus est, postquam de Teraphis *August. Pfeifferus*, (2) *Jo. Terserus*, (3) *Haquinus Strasberg* & *Jo. Christoph. Wichmanshausen* (4) dissertationes suas ediderunt. Promisit & *Labanum* sive de Teraphis statuis mysteriosis librum, quem modo citavi, *Moncæus*. (5)

CUM vero *Teraphos* majorum gentium Deos, firmamenta imperii & familiæ, populus sibi arrogare non posset, ad *Tephillim*, & *Phylacteria* sacram transtulerunt persuasionem & divina nomina pro Diis averruncis venerari cœperunt. Principio quidem hæc *Tephillim* nihil erant, nisi verba Dei, legis servandæ continuam memoriam suadentis, & præcipientis, in membrana scripta, quæ ponebantur super frontem & brachia & postes portarum. (6) Postmodum adhibuere superstitioni, quo nomine ipse *Christus* (7) Pharisæos taxat, quod dilatent phylacteria sua & pro-

(1) 1 Sam. VI. v. 5. & Jo. Nic. Hardschmidt adh. l. Witteb. 1685 in 4.
(2) Pfeiff. cum dubiis Scr. vexat. Lips. 1685. in 4.
(3) Tersev. P. P. Upsal. 1674. in 4.
(4) Wichm. Witteb. 1705. in 4.
(5) In fin. Aaronis purgat.
(6) Abeneph. de myster. Ægypt. Kircher. Oedip. Ægypt. T. I. pag. 250. Surenhus. in Misna Amstelod. 1698. f. edit. pag. 10.
(7) Matth. XXIII. v. 5.

producant fimbrias palliorum suorum. Tempore observatio crevit, & se his mirifice juvari in omni vitæ necessitate & salutem suam in tali *Mezuza*, *Totaphro*, *Pittacia* seu *Pittaciola* quocunque nomine veniant, positam esse putarunt. Ut *Maimonides* aliique Judæorum Doctores, nec non qui ex professo, ut ajunt, de his differuerunt *Mich. Christian Tieroff*, (1) *Eberhard. Rudolph. Roht*, (2) *Georg Peringer Lilienblat*, (3) & *Hermann van der Hard* (4) una voce testantur. Inde quidam ansam plura mendacia componendi arripuerunt, literas aliquas in dictionem unam colligentes ac hominibus persuadentes, illam hoc vel illo modo scriptam aut dictam talem vel talem habere operationem. Mendaciis his ita confictis, (5) cœperunt illa in certos libros referre, quorum hodiernum satis amplius superest numerus. Summam illi & præcipuam virtutem in nominibus Dei collocabant, de quibus tum alii multi (6) tum *Nechonias* fil. *Kana* ante natum Salvatorem scripsit, cujus MS. adhuc superesse dicitur, Arcanum nominis Dei inscriptum, *essentialis* scilicet, nominis *Jehovæ* quod reliquorum omnium centrum constituunt, & *Schemhamphoras* dicunt, quo *Moses* & *Chri-*

(1) Tierof. Jenæ 1657. in 4.
(2) Ib. 1674. in 4.
(3) Prof. Upsal. Imam. edidit. 1685. in 4. alter. Holmiæ 1690. in 4.
(4) H. Hard de ænigm. Judæor. relig. 1705. in 4.
(5) Majmon. mor. Nevoch. libr. I. cap. 62.
(6) Wolf. in bibl. Hebr. pag. 9. 99. 100. 317. & 30. 963. 345.

Christus sua perfecerint miracula. De eo *Salomonem* scripsisse fabulantur, quod credat Judæus apella. Ex posteris uterque R. *Abrahami* Gallus Provincialis, & Coloniensis *Zacharias & Abraham Abulaphia* Hispani. Ex Christianis Paulus Burgensis qui cum notis *Jo. Drusii* Franequ. 1604. in 8. est editus. *Martinus Lutherus*, (1) *Laurentius Fabricius*, (2) *Jo. Paschius & Georg Otto* (3) illud egerunt. De nominibus divinis 42. & 72. literarum disseruit R. *Hai Gaon* magni nominis inter populares. Hæc nomina sacra & reliqua arcana ex Pentateucho *Mosis* petunt, (4) quem tanquam omnium scientiarum fontem rectissime venerabantur, sed nimia sua curiositate pessime turbant, ut ex Commentario cabalistico, quem possidebat *Picus Mirandulæ* Dominus, cujusque capita nobis servavit *Jacobus Gaffarellus*, satis apparet. Proximi huic Psalmi *Davidis* mirifici, in quibus eadem methodo arcana naturæ venantur. Ac sane extat *Sepher Hakkolot* de nominibus occultis scilicet & mysterio plenis in sacris canticis obviis (Gabalistæ *Simmous Tebillim* vocant) usum practicum sive de proprietatibus Psalmorum, cui potissimum structura amuletorum Judæorum innititur. Hunc vulgo ad *Isaacum Luriam* celebrem Rabbinum referunt, [de cujus vita sapientia & scri-

(1) Luther. Tom. VIII. Jenens. edidit. & Selneccerus.
(2) Fabric. Profess. Witteb. 1586.
(3) Otto Prof. Marp. 1685. in 4.
(4) Kircher. in Oedip. Ægypt. Buxtorf. bibl. Rabbin. Wolf. de Amulet. pag. 647.

scriptis epistolas quasdam edidit *Iosephus Salomon del Medico* Cretensis (1)] Ipse liber cum libro Psalmorum Hebræo prodiit Sabionettæ 1556. in 4. & cura R. *Aaronis Nathan, Bar Iatob* (2) Amstelod. 1608. Latinam versionem ejus vidi apud *Paul. Fr. Op.* virum præclare doctum & in antiquitatibus Judaicis versatissimum. Portam secretorum de reconditis mysteriis Ps. XIX. R. *Ama* tribuit *Plantavitius* (3) Hujusmodi artificio, quæ jam *Iosephi* (4) temporibus plurimum valebant & in usu erant, adjectis nominibus Patriarcharum & Regum, exorcismis & precibus, thymiamata efficere putabant, (5) ut pluribus ex ABRAHAMI *Wormatiensis* filio *Simonis* filii *Iudæ* de *Cabala*, quam filio *Iosepho* in testamento reliquit, & de *Vera Magia* veterum institutione codicibus MSS. affatim apparet, qui multa iis, ut gloriatur, miracula patravit: Hujus versionem Germanicam servat præclara *Guelferbitana* bibliotheca, transpositione literarum a nasutulorum curiositate munitam, quibus maxime arridet hoc opus. Talia jam Sæculo XII. edidit *Moses Nachmanides*, (6) & circa Annum 1630. Amstelodami R. *Ioseph Salomo del Medico* (7) sive Cretensis Philoso-

(1) Wolf. in bibl. Hebr. pag. 566. pag. 671.
(2) Blumler. de Amolet. pag. 9.
(3) Wolf. libr. cit. pag. 947.
(4) Joseph. antiquit. Judaic. libr. VIII. cap. 2.
(5) Van Dale de divinat. V. Testam. cap. 566.
(6) Wolf. bibl. Hebr. pag. 566. & 570.
(7) Id. pag. 876.

sophus & Medicus inter Judæos celeberrimus nec non R. *Maçzan*, qui Ao. 1684. obiit in MS. *de modo curandi per preces*, sed plerique his artibus abutuntur, & corvos deludunt hiantes, ut nostra ætate R. *Hirsch Fränckel*, quem ideo Celsiss. *Onolsbaci* Princeps adhibito Altorfiensium consilio, ad perpetuos carceres damnavit. (1) Ad antiquos redeo.

Syros. Neque illi Dii, quos perversi Judæi cum SYRIS, eorum hospitibus, sibi Penates adeo familiares esse voluerunt, astrorum vi & arte magica caruerunt. MOLOCH ille crudelis puerorum devorator referebat *Saturnum*, *Baalgad* Dominus fortunæ, benignum Jovem, *Asthanta*, seu *Astaroth*, placidam Venerem, quæ præcipue Dea Sidoniorum erat, & secundum *Eliam Thisbitem* ita vocata est ab urbe *Astarobt*, quod in ea artifices reperirentur, illius conficiendi & sculpendi periti, figuram autem referebat ovis ut *R. David Kimchi* (2) existimabat. Præterea Syri superstitiose *Pisces*, signum cœleste, colebant, cui reliqui pisces sacri erant.

Inde nefas ducunt genus hoc imponere mensis,
Ne violent timidi piscibus ora Syri (3)

Ita *Germanicus* Arati interpres vocat

Syriæ dua nomina pisces.

Hi ex majoribus Diis: sunt tamen & aliæ statuæ mirabiles in *Syria* olim repertæ. Hujusmo-

(1) Elector. Jur. publ. Fascic. 6. part. 4.
(2) Kircher. in Oedip. Ægypt.
(3) Ovid. libr. II. Fastor.

modi canis meminit *Hottingerus*, (1) qui solebat incolas monere de piratis, positus in *Syria* ad fluvium *Adonim*, Et avis æneæ quam contra *Samaritanos* in monte *Garizim* posuerant *Romani* clamantis: Hebræus.

Quod vix pueri credunt, nisi qui nondum ære lavantur.

Simile fuit Telesma, sive capsula Magica *Abilacconis*, qua posita *Antiochiam* ab eruptionibus fluminis *Parmenii* & incursionibus Barbarorum liberam servatam refert *Iohannes Maletas*. (2)

TALIA Morphomata vicini illis *Sabion* SABII conficere adsueverant. Nam *Zabaistæ* aut *Zabii* stellis & imaginibus, quas fecerunt, omnem virtutem divinam adscribebant, stellas pro Diis colebant, iisque imagines & sacella erigebant, in quas imagines dictas *rilsemobt*, vires stellarum influere & donum prophetiæ largiendæ habere putabant. Eadem persuasione templis incubabant & fatidica exspectabant somnia. (3) Sed somniantes hos & vana spe se lactantes invasit novus & abominabilis per Talismanes præsciendi pruritus, quem *Elias Tisbites* ita exprimit (4) Accipiebant, *inquit*, caput alicujus pueri primogeniti & sacrificati in honorem Dæmonis.

Istud

(1) Hotting. histor. Oriental. libr. I. cap. 8. pag. 192.
(2) Malel. libr. X. Chronogr.
(3) Maimon de idolatr. cap. I. 356.
(4) Kircher. Oedip. Ægypt. Tom. I. synt. 4. pag. 297. Rivel. ad Genes. cap. 31.

Istud caput abscissum sale & aromatibus condiebatur, ut a putredine illæsum perduraret. Super lingua ejus lamina aurea ponebatur Dæmonis cujusdam nomine insignita, sic responsa dabat consulentibus & interrogantibus. Quo quid pestiferum magis aut horrendum dictu est? Ita tamen *Orphei* caput, post mulierum facinus specum *Lesbiam* habitasse, & in terra excavata oracula fudisse, narrat *Philostratus*. (1)

Jones. Apud JONES *Ephesus* erat urbium nobilissima templo *Dianæ* & cœlesti ejus imagine clara, in cujus corona, cingulo & pedibus, literæ ab *Idæis Dactylis* scriptæ erant. Ephesiæ dictæ malorum averruncæ, victoriæ certissima pignora; quibus & loca expiabant & Dæmones & morbos, famem exitiumque depellere tentabant. Sed quid dicam aliis profuisse, cum nec ipsis de superbo suo templo exitium depellere potuerit Dea, quod *Herostratus* (2) in nominis famam nefario ausu, ea nocte incendit, qua *Alexander* natus est. Minime quidem hoc esse mirandum subjungit *Timæus* quod *Diana*, cum in partu *Olympiadis adesse* voluisset, abfuisset domo. Sed frigidum hoc inventum, non probat unquam adfuisse, licet virtutem & divinitatem ejus ex cineribus suscitarit posterorum superstitio & vana credu-

(1) Philostr. in vit. Apollon. lib. IV. cap. 14. pag. 151. in Heroic. cap. 7.

(2) Strab. Geogr. libr. XIV. Cic. de nat. Deor. Plutarch. in Alexandr.

culitas: Sacerdotum vero & aurifabrorum avaritia & vafrities, qui magnam esse *Dianam Ephesiorum* elata voce clamabant (1)

Erant autem *Ephesiæ literæ* barbara & mirifica nomina, quæ auditorum animis panicum terrorem incutiebant, qualia sunt ASKI, CATASKI HEX, TETRAX DAMNAMENEUS, ÆSION, quas ænigmaticas voces *Androcydes* Pythagoricus *Hesychius & Porphyrius*, diverso dicet modo, interpretantur. (2) Ita *Milesios* a fame expiaturus hisce verbis *Branchus* vates allocutus est; *Cantetis pueri* HEUS HECAERION atque HECAERGAM. Populus autem exclamabat BEDII, ZAPS, CHTION, PLECTRUM, SPHYNX, CNACHZBI, CHRYPOTES PHLÆGMO, DROPS. Et *Bedii* quidem *Clemente* teste, significabat aquam, *Zapos* mare *Chton* terram, *Plectrum* Solem, *Sphynx* ætherem, Mundi compagem, *Cnachzbi* lacteum nutrimentum. *Drops*, denique verbum efficax. De literis his disseruerunt Cl. C. S. *Schurtzfleischius & Georgius Christian. Fleischer*, alter Wittebergæ 1698. in 4. alter Hafniæ 1704. in 4. De templis autem argenteis Demetrii Plurimum Reverend. *Io. Andr. Schmidius* Jenæ 1695. in 4.

Ephesia literæ.

B Apud

(1) Actor. 19. v. 35.
(2) Androcydes apud Clem. Strom. V. pag. 569 Gale in differtat. de mytholog. pag. 16. Histor. poet. scriptor. præmiss. Hesych. in lexic. Van Dale de idololatr. cap. 6. pag. 525.

Lydos. Apu LYDOS *Gygis* annulo quid novi stis mirabilius, ut a *Platone* inducitur, qui cum terra deessisset magnis quibusdam imbribus, in illm hiatum descendit, æneumque equum, ut feunt fabulæ, animadvertit, cujus in laterib s fores essent: quibus apertis, hominis mcrtui vidit corpus magnitudine inusitata, anulumque aureum in digitò, quem ut deraxit ipse induit, cum palam ejus annuli d palmam converterat a nullo videbatur, ip e autem omnia videbat. Idem rursus videbaur, cum in lucem annulum inverterat, & sic fuit *Orci Galea*. (2) Velim *Mercurium* mhi dare tales annulos, unum ista virtute, u semper corpore bene haberem, & invulnerabilis essem, alterum, ut invisibilis, ut hi *Gygis*. (3) Qualem nec ipse solus possidebt, sed *Candaulæ* conjux *Nyssia* acutissimi visu fuisse fertur, ob Dracontidem, quem gstabat, lapidem, ut per ipsas fores *Gygen* ad nquirendum ingressum viderit, quemadmodum *Ptolomæus Hephæstion* autor est. (4)

Phryges. In PHRYGIA munimen Imperii ad averruncandos hostes, ut esset,

Creditur armifera signum cæleste Minervæ (5)
Orbis in Iliaca desiluisse juga

Chry-

(1) Plato libr. II. de Republ. Cic. libr. III. de offic.
(2) M. Apostol. in adag. cent 2. n. 8. Zenob. cent. 1. n. 41.
(3) Lucian. in navigiis.
(4) Ptolem. libr. VIII. ap. Phot. cod. 190. pag. 483.
(5) Ovid. Fastor. libr. VI. v. 421.

Chrysen è contra *Pallantis* filiam, cum *Dardano* nupsisset, pro dote attulisse *Callistratus*, *Satyrus & Arctinus* tradunt, (1) cum illa imagine inexpugnabilem fore civitatem oraculum pronunciasset. Alii *Troi* Regi ab Asio quodam Philosopho & initiato pignus fixum Trojanæ Majestatis datum volunt; (2) quod Abari Scythæ tribuit *Firmius Maternus*. Palladii, *inquit*, (3) quid sit nomen, audite: Simulacrum est ex ossibus *Pelopis* factum. Hoc *Abaris* Scytha fecisse perhibetur; jam quale sit considerate, quod Scytha barbarus consecravit. Est ne aliquid apud Scythas humana ratione compositum, & illa effera gens & crudeli atque inhumana semper atrocitate grassata in constituendis religionibus rectum aliquid potuit invenire? Simulacrum hoc *Trojanis* Abaris vendidit, stultis hominibus vana promittens. Quæ hic *Firmicus* de *Pelopis* ossibus dixit, illa mihi & aliorum dicta in mentem revocant. Tribuit enim & *Pelopis* costæ quam eburneam affirmabant vim medicam ut Plinius (4) *Pyrrhi* Regis pollici. Quod vero ille costam vocat reliqui humerum fuisse dicunt, *humeroque* Pelops *insignis eburno*

 apud

(1) Dionys. Halicarn. libr. I. pag. 100.
(2) Suidas. Eustach. ad Dionys. v. 617. Tzetzes ad Lycophr. v. 363.
(3) Firmic. de Error. prof. relig. cujus locum emendat. Scalig. ad Euseb. n 1454. Jo. Georg Röser de Palladio Frf. 1688. in 4.
(4) Plin. histor. natur. libr. VII. cap. 2. libr. XXIIX. cap. 4.

apud Virgilium (1) Quorsum spectant *Pythagoræ* femur eburneum aut aureum: (2) Et *Iosephi*, si vis ossa, sine quibus Ægyptum relinquere nolebant Judæi: (3) Et *Alexandri* cadaver firmamentum regni *Ptolemæorum*: (4) Et *Ziska* monoculi pellis, hostibus & post obitum adeo terribilis, qualis *Marsyæ*, de qua *Ælianus*, (5) si quis Celænis pelli Phrygis tibia accinat Phrygiam harmoniam, pellis movetur; sin Apollini, quieta mutaque videtur esse. Sic *Epimenidis* cutem literis distinctam ex oraculi responso summa diligentia & cura servabant Laedæmoni. (6)

Indi. Apud INDOS ferrum esse, quod si in terram defigatur, nebulas & grandines turbinesque avertere, & se ipsum hæc vidisse, Rege his periculum faciente, testatur *Ctesias*. (7) *Gangis* vero Regis septem gladios humi defixos, ut Regionem nullus unquam terror invaderet, commemorat *Philostratus*. (8) Sic apud *Sinenses* ut omnis magia, ita aliquando prævaluit ars *talismanica*, cum quidam propriæ sectæ conditores, certis *icunculis* & no-

tis

(1) Virgil. Georg. libr. III. v. 7.
(2) Origen. libr. VI. contr. Cels.
(3) Gaulmin. ad vit. Mos. lib. II. cap. 1. in fin.
(4) Ælian. var. histor. libr. XII. cap. 64.
(5) Id. libr. XIII. cap. 2.
(6) Svidas. Diogenes in vit. Fabric. bibl. Græc. libr. I. pag. 38.
(7) Ctes. in Indicis. cap. 4.
(8) Philostrat. in vit. Apollon. libr. III. cap. 3. & pag. 112.

tis Hieroglyphicis populo persuasissent, se fortunam pro arbitrio cuivis posse reddere propitiam, ut pluribus narrat *Ph. Couplet*, (1) qui sæculo ante N. Chr. quarto HIEMVAM Imp. novem vasa imperialia in lacu SU jussisse demergi observat, quæ per 1970. annos, ut sacra imperii pignora, conservarat superstitio.

Longa
Ambages, sed summa sequar fastigia rerum.

Neque narrabo vobis ZAMOLXIS bona verba ORPHEI carmina valentia, quibus utebantur Pythagorei in animi corporisque morbis & imprimis *Proclus* Philosophus Platonicus, cum decumberet. (2) Neque EUMOLPI & EPIMENIDIS lustrationes, PYTHAGORÆ verba potentia & EMPEDOCLIS mirificas artes, a quo

Philosophi & Poetæ Telesurgici, Zamolxis, Orpheus & [illegible]

Pharmaca queis pellas morbos, levesque senectam
Percipies, quæ cuncta tibi communicat uni.
Compescesque irates ventorum rite procellas
Exorti insanis, qui vastant flatibus agros:
Sursum (si libeat) mox flamina pigra ciebis,
Et media induces e tempestate serenum.
Induces media pluvias æstate salubres;
Et flatus sicca, qui perflent omnia messe,
Extinctumq; hominem nigro revocabis ab orco. (3)

(1) Coupl. in declar. philos. Confucii Paris 1687. F. pag. 25.
(2) Marin. in vit. cap. 20. Jamblich. in vit. Pythag. cap. 25.
(3) Laert. in vit. Empedocl.

Homerus. Hujus artis apud HOMERUM (1) multa sunt vestigia, apud quem aurei & argentei canes utraque ex parte conspiciuntur, quos *Vulcanus* confecerat multiscia mente, ut domum custodirent magnanimi *Alcinoi* immortales existentes, & nunquam in omne ævum senescentes. Idem magicam fabrefactionem armorum *Achillis* commemorat & *belli* gladium, (2) quem ei dederat, fabrorum decus, ut eo sive in bellis sive in venatu omnia prospere conficeret. Quod commentum in gladiis *Attila* (3) & *Gustavi Adolphi* incomparabilis Regis Sueciæ recoquere voluit credula posteritas. (4) Huc venit amuletum Helenæ a *Polidamna* Regina Ægypti ei datum ad averruncandam tristitiam, oblivionemque rerum inducendam, quod tantæ fuisse virtutis tradit Tzetzes, (5) ut si quis in vino sumeret,

Non fleret omnino etiamsi jugulatos videret patrem & fratrem, sive etiam charum filium,

Homero *Nepenthe* dicitur, & a Plinio, quoniam humanitatis interest, angorem cordis posse compescere, docte describitur, (6) quod nostra memoria diligentius adhuc fecerunt *Petrus Petitus*, Medicus Parisinus, in Commentario

(1) Hom. odyss. libr. VII. v. 92.
(2) *Suidas voc. Μέγα Θρησκ.*
(3) Brienn. in annal. Boic. libr. IV. Rupert. ad Besold. pag. 428.
(4) Vid. vitam Morini astrolog. Gallic. præmiss.
(5) Tzetzes. Chil. 6. histor. 76.
(6) Plin. histor. nat. libr. XXV. cap. 2.

tatio de *Nepenthe* Trajecti ad Rhen. 1689. in 4. edito, & *Georg. Wolfgang. Wedelius*. Scripsit & de Nepenthe *Petrus Lassena* Neapolitanus, sed operi morali *de fugando luctu* hunc titulum præfixit. (1) Redeo ad *Homerum*, apud quem crebra est telesmatum mentio: Utri *Æoli* ventorum domitoris, *Moly* efficacissimi contra præstigias magicas remedii & aliorum. Quod vero mirificas tales composuerit imagines, miraque his effecerit, nusquam legimus, Nam quod ipsius versus postmodum integros creduli morbis curandis adhibuerint, & *Galenus Medicum Homeri* scripserit, ut infra dicemus, non sua sed aliorum accidit culpa.

PLURA Latinorum Homero *Virgilius.* P. VIRGILIO *Maroni*, nescio qua fronte, largiuntur; certis quibusdam statuis muscas *Neapoli* abegisse, hirudines inhibuisse, ignium vires & averruncasse & exstinxisse subito summoque artificio. (2) Scilicet præclarissimi cujuscunque nomen venantur habituri sententiæ suæ comites, quos superstitiosarum artium miramur autores. Igitur & hujusmodi scripta ipsi supponunt *Astronomicæ artis* libros, quorum initium: Sæpe malum hoc nobis fremens. Et *artem calculatoriam*, (3) per quam se nomen & characterem boni & ma-

(1) Lasen. Lugdun. 1624. 8. emendand. Morhof polyh. Tom. II. part. II. pag. 464.

(2) Naud. dans l'apologie. Bayle in lexic. Vigner. de cifris p. 329. Histoire d'Oufle p. 230.

(3) Trithem. in antipalo malefic. lib. I. c. 3. catal. MS. Angl. & Hibern. Tom. II. n. 3158.

mali spiritus unius cujusque hominis posse calculare & invenire confidunt & conjurationes Dæmonum continet, nefarias, maleficas: cujus principium ipsum excusat Poetarum Principem. *Calculatione nunquam fatigatus aut lassatus fui.* Nugæ: Quædam hujus farinæ cecinit in Pharmaceutria sua, reliqua ne umbram quidem veritatis habent.

Apollonius Thyanaus. *Apollonius Thyaneus* potius prodeat, quem ob Talismanes constructos hodiernum Arabes *Thelesmatiki* appellitant. (1) Hic primo a *Iarcha* Indorum sopho septem accepit annulos, stellarum nominibus cognominatos, quorum singulos singulis diebus gestabat, ut scribit *Damis.* (2) Noverant enim & exercebant has artes summa dexteritate *Brachmanes.* Postmodum ipse mirabiles hujusmodi imagines composuit, quarum non sine laude meminerunt Ecclesiæ antistites. Præter alios *Anastasius* Theopolis Episcopus: Quibusdam in locis (inquit) ad hunc usque diem *Apollonii* Thyanei stant opera & suam habent efficaciam, alia quadrupedibus & volucribus damnosis avertendis, alia ad inordinatos animorum excursus inhibendos, alia aliis rebus quæ hominibus detrimentum afferrent, arcendis. Quæ quidem ipsius opera viribus naturæ adscribere non dubitat

Iu-

(1) Herbelot bibl. oriental.
(2) Anastasius, quæstion. 24. in S. Scriptur.

Justinus. (1) Apollonius, dicens, ut vir naturalium potentiarum & dissensionum & consensionum earum peritus ex hac scientia mira faciebat, non autoritate divina. Hanc ob rem indiguit assumptione materiarum idonearum, quæ cum adjuvarent, ad id efficiendum, quod efficiebatur. Et *Apollonii* quidem opera, quoniam facta sunt ex scientia rerum naturalium, ad corporalem actionem hominum, propterea ea non evertit Deus. Sic *Tzetzes.* (2)

Apollonius, Neronis qui fuit temporibus
Ille Thyanensis sapientissimus, qui præsciebat
omnia.
Antiochiæ quidem fecit, imo & Bizantii
Ne ingrederentur culices, aliaque hujusmodi
Atque ciconias, cum sculpsisset olim marmoreas.

Alii in his Magiam crepant. *Claudio* imperante, inquit *Cedrinus*, (3) Apollonius fuit Philosophus Pythagoricus, qui Magicis notis mira præstabat. Cum enim *Bizantium* profectus ab incolis rogaretur, suis magicis artibus effecit, ne serpentes & scorpii percuterent, neve culices adessent, ne equi ferocirent, neve illi vel mutuo vel in alia animantia sævirent. *Lycum* quoque amnem compescuit, ne suis exundationibus *Byzantio* noceret. Horum sententias optime conciliat *Hierony-*

 mus

(1) Justin. quæst. 14. ad orthodan.
(2) Tzetzes. chil. 2. histor. 60.
(3) Cedren. in compend. histor. sub Claud. 10.

nius, (1) qui *Apollonium* nostrum *Magum* dicit, seu Philosophum; ut Pythagorici. Quomodo Ephesum peste laborantem statua averrunca expiarit; prolixe docet ipsius Apostolus *Philostratus*. (2) Cum hoc confundunt plerique alium quendam *Apollonium*, qui circa annum 1160. sub *Anna Comnena*, Imperatoris Alexis filia, culices, scorpiones, serpentes, & ciconias Antiochia expulit. (3)

VELUTI vero noster *Apollonius* instituta *Pythagoræ* omni studio & honoris cultu observabat, ita & reliquis Philosophis hujus scholæ ipsius dogmata & telesurgica opera curæ fuerunt: *Apulejo*, *Iuliano*, *Plotino*, *Porphyrio*, *Iamblicho*, *Proclo*, qui quidem *iynge* quadam sive *Sphærula Hecatica* (4) opportune motitata imbres deduxit, Atticam infausto æstu liberavit, terræque motus positis phylacteriis inhibuit. Sic *Apulejus* (5) statuam ligneam secum ferebat linteo obvolutam, (6) & *Asclepiades* Philosophus Deæ cœlestis argentum breve figmentum. (7) Sic Antiochenses *Charonii* simulacro peste liberavit *Lajus* (8) Philosophus

(1) Hieron. ad Paulin. p. 103

(2) Philostr. in vit. libr. IV. cap. 10. pag. 147.

(3) Tzetzes. chil. 3. hist. 30. & 60.

(4) Psellus ad Zoroast. oracul. Stanley de philos. orient. sect. 2. cap. 29. pag. 75. Kircher. in obelisc. Pamphil. & Oedip. Ægypt. ad orac. Zoroast.

(5) Mann. in vit. cap. 28. ex edit. Cl. Fabric.

(6) Apulej. in apolog.

(7) Ammian. Marcell. libr. XXII. pag. 243.

(8) Tzetzes. Salmas. ad Vopisci Aurelian. cap. 18.

phus, & sine armis, sine copiis *Constantii* temporibus Barbaris resistere audebat *Libanius* (1).

Hujusmodi multa GRÆCORUM ingenia probabant, & in his artibus spem fortunamque suam collocabant. Imo mysteriis & majoribus & minoribus, *Eleusiniis*, *matris Deorum*, *Mythriacis*, *Samothraciis*, nec non *lustrationibus* & *expiationibus*, se famem, morbos & quævis mala & pericula averruncare posse, perperam sibi persuadebant. Non quidem animus est, de his prolixe commentari, cum de mysteriis Deorum Cabirorum *Guhtberletus*, de sacris Eleusiniis singulari libro egerit *Jo. Meursius*, de lustrationibus in Epimenide suo, *Jo. Lomeyerus*, de Consecrationibus, Vir. Cl. *Ant. van Dale*, qui, quæ dicenda supererant, in observationibus sacro-profanis *de origine rituum* tradere constituerat. Primas tantum lineas, præeunte *Demosthene*, (2) ducam, qui de *Æschine*: Sumpta virili toga matri *inquit* initianti libros recitabas ac voce præibas, & reliqua quæ ad munus illud pertinent, concinnabas ac comparabas. Noctu eos, qui initiabantur cervina pelle succingebas, vasa vinaria circumferebas, vinumque monstrabas ac defundebas. Illos expiabas centonibus, & furfure defricabas ac detergebas.

Græci mysteria venerantur.

(1) Olympiodor. apud Phot. pag. 194.
(2) Demosthen. pro Ctesiphonte. Van Dale de idololatr. pag. 61.

gebas. Expiatione autem facta, surgebas, eosque dicere jubebas

Effugi mala, nactus sum meliora.

Gloriabere denique, quod nunquam quisquam clara voce ululasset. Quod quidem ita esse arbitror. Nolite enim existimare, eum, qui tam clare loquatur, ululatus non clarissimos edere.

Interdiu vero præclaros illos bacchantium choros per vias agitabas: angues quos *parias* nominant, fœniculo & populeis frondibus coronatos comprimebas, & supra caput attollebas: Et cum clamares: *Evoe Saboe*, & carmen illud saltares: *Hyas Attas, Attas Hyas* ab aniculis præsultor & princeps chori, *thyrsiger, Ederifer, Vannifer* & hujusmodi nominibus appellabaris. Atque hujus quidem operæ & ministerii egregiam sane mercedem ferebas, lagenæ frustula, scriblitas, liba, placentas.

Statuas colunt. Præter hujusmodi sacra vero & aliis occultis operibus felicitatem se posse consequi putabant, prodigiosis scilicet statuis, quibus divinas & mirificas tribuebant vires. Qualis *Apollo Alexiacus* seu averruncus (1) pestem sedans, & *Parnopius* (2) bruchis infestus. Talis malorum averruncator Hercules, (3) Talis *Myagrus* muscarum Deus apud Eleos.

(1) Pausan. in Attic. cap. 3.
(2) Id. cap. 22. pag. 42.
(3) Lucian. quomod. scrib. histor. Clemens ad gent. pag. 15. Everard. Otto de Diis vialib. Halæ. 1714. in 8.

Eleos. (1) Talis *Iuno* manu altera punicum malum, altera vero sceptrum tenens. Cujus de malo punico, quæ arcanis consignata erant sacris effari nolebat Pausanias. (2) Talis erat *Olympica ara*, apud quam milvi (avium hoc genus insigne est rapacitate) sacrificantibus infensi non erant. *Phormidis* itidem statua extabat, cui *Hippomanes* infusum dicebatur, equæ cauda abscissa deformis, quam equi furentes non minus, quam si viventem pulcherrimam equam aspicerent, inire gestiebant, donec acriore aliqua vi edomiti ab illo ære abstraherentur. Cui affine de *equa Olympica* narrat *Plinius*. (3) Talis in Olympicis ara *Taraxippi* terrorem equis incutiens. Talis in *Nemea* Argivorum Saxum colore rutilo, cujus fulgore concitabantur equi, haud aliter multo, quam si ignibus injecta esset trepidatio, (4) & funiculo cuidam laneo occultam ad homines arcendos vim tribuebant. Scilicet

Multum relligio pavidos terrebat agrestes
Diva loci. (5)

Talismanicæ præterea figuræ videntur fuisse *Dii averrunci*, quibus apud sepulchrum *Epopei* eodem ritu, quo solebant Græci mala deprecari,

(1) Plin. histor. natur. libr. X. cap. 27. Salmas. ad Solin. pag. 9.
(2) Pausan. cap. 59. pag. 108. cap. 161. pag. 289. cap. 176. pag. 314. Ælian. de animal. libr. XIV. cap. 17.
(3) Plin. histor. natur. libr. XXIIX. cap. 2.
(4) Pausan. cap. 199. pag. 352.
(5) Virgil. libr. VIII. Æneid. v. 349.

cari, sacra faciebant. Et capra apud *Phliasios*. In ipso foro, [*inquit Pausanias* (1)] capra est ex ære magna sui parte inaurata, cui eam ob causam honor est à *Phliasiis* habitus, quod sidus, quod capram vocant, ortu suo vitibus perniciem afferre consuevit. Ne itaque cœlestis capra vineis noceat, forensem illam ex ære cum aliis afficiunt honoribus, tum auro exornant. *Plutarchus* itidem gravis autor Lapidis *Eurotæ* meminit, (2) qui tuba sonante ad ripam prosiliat, Atheniensium audito nomine in profundum mergatur. Idem apud Pelenæos autor est, ea arte simulachrum formatum fuisse, ut quoquo versus spectasset, omnia terrore & maxima perturbatione conficeret, ita ut nemo auderet præ timore illud intueri.

Telesmata publice & privatim colunt. Hæc publica τελέσματα, alii privatim ad se traducere, & illis uti assueverant. *Periclem* ita ægrotantem invisenti amico cuidam ostendisse amuletum collo circumligatum sibi a mulieribus, *Theophrastus* in moralibus refert. Nimirum pessime affectus, qui hanc etiam stultitiam in se admiserit, (3) *Viderat Hermogenem Medicum in somnis* Diophantus

Amuleta licet corpore ferret, obit (4)

De

(1) Pausan. descript. Græc. libr. II. c. 54. pag 78. & 102.
(2) Plutarch. de flumin. Reines. var. lect. libr. III. pag. 637. Leo Svavis in epistol.
(3) Plutarch. in vit. Pericl.
(4) Lucil. p. 216. Fabric. bibl. Græc. libr. IV. c. 22. p. 17.

De *Alexandro* M. Papinius Statius

pallens habebit

Regnator, latis numen venerabile mensis
Et comitem occasus secum portabat & ortus,
prensabatque libens: modo qua diademata dextra
Abstulerat dederatque, & magnas verterat urbes
Semper ab hoc animos in crastina bella petebat (1)

Habebant præterea *annulos physicos* ob vim naturalem dictos *pharmacitas* ob potentiam. Talis annulorum faber erat *Eudamus* Medicus & pharmacopola, qui annulos contra venena & serpentum morsus vendere solebat, & contra Dæmonia & fascinationem potentes, uti ex *Aristophanis* Pluto conjicitur. (2) Hujusmodi annulos aureos ferro Talismanico incluso in *Samothracia* fundebant, ut ad illa *Lucretii* (3) *Annuli Talismanici.*

Exsultare etiam Samothracia ferrea vidi

docte pluribus explicat *Cæsar Baudelot* (4) Qui alium ex *Antiphane* profert annulorum artificem *Rhertati* nomine. (5) Huc annuli duo spectant Tyranni illius *Phocensium*, (6) qui de

(1) Stat. Silvar. libr. IV. carm. 6.
(2) Rhodig. antiqv. lection libr. VI. cap. 12. Salmas. ad Vopisc. Aurel. cap. 18. Van Dale de idolatr. cap. 6. pag. 529.
(3) Lucret. libr. VI. v. 31. pag. 220.
(4) Baudelot. de l' utilite des voyag.
(5) Athen. deipnos. libr. III. Van Dale de idol. cap. 6. pag. 530.
(6) Clemens Stromat. 1.

de rebus gerendis insidiisque monebant, licet neo monitus, inimicorum sanguinolentas manus vitare poterat, nec non *Dicai* (1) annulus, qui judicum favorem conciliabat. Horum annulorum longam seriem tradere poteram ex *Josepho*, (2) *Ammiano*, aliisque, si hoc ageretur. Quibus adderem *Batilos* vivos & moventes lapides, quos consecratos in templo *Dianæ Laodicenæ* afferre sibi jubebat *Heliogibalus*, aliosque plures quos commemorant, (3) ut & *amuleta*, quæ nonnulli ad convivia ebrietatis arcendæ causa gestabant, (4) si numero exemplorum certarem; sed ipse mihi dicendi metas pono:

Quicquid ut est habeant, tu cetera percipe dicta.

Romanorum Dii tutelares & firmamenta imperii.

De his Talismanibus eadem persuasio populum ROMANUM occupaverat, neq; aliud quicquam est *Ancile* eorum (parvum scutum sonat) ad imitationem *Palladii* Trojani compositum, quod *Numa* de cœlo donatum imperii pignus ferebant. Quanquam in eo astutia Principis talia fingentis, ad persuasionem populi & fidem movendam, res Romanas Diis autoribus crescere, tantum vale-

(1) Aristophan. in Pluto.

(2) Joseph. libr. VIII. cap. 2. antiquit. judaic. Ammian. libr. XXIX. cap. 2. Kirchmann de annulis.

(3) Lamprid. in vit. Heliogab. cap. 7. Casaubon. in not. Reines. var. lect. libr. III. pag. 637. Van Dale de Sanchoniath. in fin.

(4) Plutarch. de audiend. Poet. cap. 2.

valere potuit, quantum cœli corrogatum auxilium, aut incantationes magicæ. Ne tamen *Ancile* ab hoste quodam dolo malo posset auferri, per *Mamurium* fabrum multa similia fabricarunt, quæ *Ancilia* dicta sunt. (1) Erant autem *Romanis* septem paria firmamenta imperii *Acus matris Deum: Quadriga fictilis Vejorum; cineres Orestis; sceptrum Priami; Velum Ilionæ: Palladium; Ancilia.* (2) Habebant præterea statuam *Tanaquilis* telesmaticam, de qua *Pompejus Festus*: (3) præbia *Verrius* vocari ait, ea remedia, quæ *Caja Cæcilia* (ita Romani vocabant Reginam) uxor *Tarquinii Prisci* invenisse exstimatur & immiscuisse Zonæ suæ, qua præcincta statua ejus est, in æde sancti, qui Deus *Dius Fidius* vocatur, ex qua zona periclitantes ramenta sumunt. Erat ita haud dissimilis zonæ *Dianæ Ephesiæ*, mirificis literis ornatæ. Cæterum ex Diis Deabusque *Hecate* quercum coronata multis serpentum spiris longe capillata, manuque hastam complexa, incantationum veneficarum amuletum erat. Nam veteres *Hecaten* hæc specie ante fores collocabant, Deam veneficiorum contra veneficia, (4) ut *Mercurium* adversus fures, furum Deum. Huc spectant suo modo Deus *Terminus*, custos finium, qui non tantum lapis, sed etiam stipes interdum

 erat

(1) Ovid. fastor libr. III. v. 260.
(2) Servius ad Æneid. libr. VII. v. 189.
(3) Festus de verbor. signif. voc. prœbia. pag. 148.
(4) Mosen Specul. imag. cap. 24. n. 7.

Privatim Telesmata colunt Principes. Privatim hujusmodi Numina principes Reipubl. Romanæ; *L. Sylla*, *C. Jul. Cæsar*, *Nero*, *Galba* aliique coluerunt, uti *Macrianorum* familia *Alexandri M.* imaginem. Ferunt (1) *Syllam* Apollinis imagunculam auream, *Delphis* allatam, semper in proeliis solitum circumferre. In pugna autem cum *Telesino* in tantum evasit hastas hostiles, ut incitante equo, equisone, cuspides ad caudam equi in unum collapsæ in terram defigerentur: Tunc etiam ex osculatum esse, ita locutum: *Itane* Apollo Pythia *Cornelium Syllam* felicem, quem in tot proeliis extuleris illustrem, nunc ad portum patriæ adductum, projicies. *Julium Cæsarem* Romani Imperii caput, sculptam Veneris armatæ imaginem gestasse, eaque tessera in rebus summis plerumque usum fuisse, *Dio* (2) autor est. Ex ejus familia ultimus *Nero Claudius* Icunculam puellarem, cum quasi remedium insidiarum a plebejo quodam & ignoto muneri accepisset, detecta confestim conjuratione, pro summo numine, trinisque in die sacrificiis colere perseveravit; volebat credi monitione ejus futura prænoscere. (3) *Galba* (4) venerabatur simulacrum æneum *fortunæ* cubitali majus, quod gremio suo *Tusculum*, ubi æstivare consueverat, avexit: Et in parte ædium consecratum

(1) Plutarch. in Syll. Val. Maxim. libr. I. cap. 2.
(2) Dio libr. XLIII. histor.
(3) Sveton. in vit. Neron. cap. 56.
(4) Id. in Galb. cap. 4.

tum menstruis supplicationibus & pervigilio anniversario coluit. Videtur mihi etiam non prætermittendum, de *Macrianorum* familia id dicere, quod speciale semper habuerunt, ut *Alexandrum M.* Macedonem, viri in annulis & argento, mulieres in reticulis & dextrocheriis & in annulis & in omni ornamentorum genere exsculptum portarent. Vidimus proxime, inquit *Trebellius Pollio*, (1) *Cornelium Macrum* in eadem familia virum, cum cœnam in templo *Herculis* daret, pateram electrinam, quæ in medio vultum *Alexandri* haberet & in circuitu omnem historiam contineret, signis brevibus & minutulis, pontifici propinare, quam quidem circumferri, ad omnes, tanti illius viri cupididissimos, jussit. Quod id circo posui, quia dicuntur juvari in omni actu suo, qui *Alexandrum* expressum vel auro gestitarent vel argento. Quæ uberius confirmant *Chrysostomus* (2) & alii.

Ipse ad antiquorum redeo superstitiones & frivolam de mirificis mali averruncandi modis, persuasionem. Quorsum spectant *Sigilla*, quæ arte fictili *Romæ* fingebantur & venalia parabantur, quibus homines pro se atque suis piaculum *Saturno* facerent, (3) ad averruncandum imminens quodvis malum. Hæc ipsa (puto) a *Dionysio Halicar-* *De Sigillarus.*

(1) Poll. de XXX. tyrann. pag. 295.
(2) Chrysosth. homil. 21. ad popul. Antioch. & de mulier ornat.
(3) Macrob. Saturnal. libr. I. cap. II. Cherbury de relig gentil. pag. 158.

licarnassio imagines viris similes appellantur & *oscilla* imagunculæ Saturno oblatæ aut *Sigilla* aut *Sigillaria*, de quibus *Arnobius*. (1) Et abstinctis a risu, cum pro Diis immortalibus, *Sigilliolis* hominum & formis. Supplicatis humanis. Quinimo Deos esse *Sigillaria* ipsa censetis, neo præter hæc quicquam vim creditis habere. Inde *Romæ* locus, ubi imagunculæ vendebantur, nomen accepit *Sigillaria*, per quem, ut multitudine delicta sua patefaceret, *Nero* comitatus est *Sporum*, Eunuchum, *Augustorum* ornamentis ex cultum. (2) Hujusmodi multa amuleta colebant *Romani*, & in primis pueros modo natos tam insignibus ornamentis circumligabant. In quibus *fascinus*, *succinum*, aliaque multa, de quibus prolixe *Thomas Bartholinus* de puerperii veteris antiquitatibus, cujus compendium Amstelod. 1676. in 12. prodiit; cum vastum, quod parabat opus, consumsisset ignis:

Sic avia, aut metuens Divum matertera cunis
Exemit puerum, frontemque & uda labella,
Infami digito & lustralibus ante salivis
Expiat, urentes oculos inhibere perita, (3)

Sic invocabatur *Cunina* Dea, quæ infantes in cunis tuebatur, & fascinum submovebat, *Rumina*, *Potina* & quæ sunt alia Dearum nomina. (4)

De-

(1) Arnob. libr. VI.
(2) Sveton. in vit. cap. 28.
(3) Perf. satyr. 2.
(4) Lactant. divin. institut. libr. I. cap. 20. pag. 50. Minut. in Octav. pag. 83.

Decantata præterea erant, apud eosdem *Sabella*, seu *Sabina* carmina & *Marsiorum* Næniæ; (1) qui quidem *Marsi Psyllique*, quod fugarent serpentes, populo laminas pro colubrarum ictibus vendere solebant. (2) Erant & alia iis carmina contra grandinem, morborum genera & ambusta, & *Vestales* iis credebantur mancipia fugitiva retinere, nondum egressa urbe. (3) Hæc si studiose diligenterque curare vellem, amplissimam haberem dicendi materiam. Disquirerem, an aliqua virtus sit in verbis & carminibus, quod fecit *Plinius* (4) naturæ mystes, qui *M. Servilium Nonianum* in metu lippitudinis duabus literis Græcis P. & A. chartæ inscriptis usum & *Mutianum* ter Consulem, viventem muscam in linteolo albo eadem observatione portasse notat. Imo vero evolverem *Carminibus & Pontificum libris.*

Pontificum libros annosa volumina vatum.

Et de *Numa Labeono Antistio*, *Attejo*, *Capitone*, *Trebatio*, *Vectio*, *Prætextato*, *Flaviano*, *Caj. Jul. Cæsare*, *Fenestella*, *Rutilio Gemino*, *Fabio Pictore*, *Cloatio Vero*, *Ennio Veranio*, *Appio Pulchro*, *Masuro Sabino*, & *Granio Flacco*, qui sacros, Pontificiales & Augurales, nec non de *indigamentis* libros ediderunt, dissererem, sed prodendo

(1) Horat. epod. 17. Ovid. libr. VI. Fastor. Plin. histor. nat. libr. XXIIX. cap. 2.
(2) Arnob. libr. II. adverf. gent. pag. 39. & 50.
(3) Plin. l. c. Senec. natur. quæst. libr. IV. cap. 67
(4) Plin. l. c.

do obstat ingens verecundia in tanta animorum varietate. Quapropter de his, ut libitum cuique fuerit opinetur.

De Consecratis statuis. De *Consecrationibus* (1) est quod moneam, carminibus enim incantatis & sacrificiis peractis statuae quaedam consecrabantur & in eo loco defodiebantur, quem barbaros transire nolebant. Has violare summa erat religio, adeo ut cum M. *Antonius* Marcomannos de vovisse populo Romano diceretur, non auderet *Heliogabalus* (2) in eos movere, antequam consecrationem abstulisset, quam avidissimo studio quaerebat, ut eam dissiparet, spe belli conciliandi. Sic *Aurelianus* (3) adversus eosdem *Marcomannos* sacrificia instituit, quae barbari transire non possent, quibus ut monstris quibusdam speciebusque divinis impliciti sunt. Antequam hic regnarent per *Magos* curabat *Didius Julianus*, quibus putabat vel odium populi deliniri vel militum arma compesci posse. (4)

Temporibus *Constantii* & *Placidiae* Æsculapius possessionum in *Sicilia* curator Telesmatale fregit. Statua erat aenea ab antiquis inaugurata, cum ut *Ætnae* montis ignes averteret, tum ut Maris transitu Barbaros prohiberet

(1) De his elegantiss. libr. edidit van Dalen cum ips. libr. de oracul.
(2) Lamprid. in Heliogab. cap. 8.
(3) Vopisc. in Aurelian. cap. 18.
(4) Spartian. in vit. cap. 7.

ret. Altero enim pede perpetuum ignem, altero vero perennem aquam gestabat. Ea igitur confracta ex Ætneo igne, & a barbaris detrimentum accepit *Sicilia*. (1) Eadem tempestate *Valerius* Præfectus in *Thracia* cum ad locum quendam inquirendi thesauri causa accederet, sacrum illum esse religione ex incolis cognovit & antiquo ritu statuas ibidem consecratas. Retulit hæc ad Imperatorem rescriptumque accepit, quo jubebatur indicata illa bona tollere. Igitur effosso loco, tres solidæ ex argento fabricatæ repertæ sunt statuæ, specie barbarica sitæ, & utroque brachio ansato, veste præterea variegata, barbarico ritu indutæ & comam capite gestantes, atque in septentrionem, quæ Barbarorum regio est, obversæ. Quæ simul atque statuæ sublatæ sunt, pauco post dies *Gothorum* primum gens universam incurrit *Thraciam*, futuræque paulo post erant *Hunnorum* & *Sarmatarum* incursiones in *Illyricum* & ipsam Thraciam: ubi Thraciam inter & Illyricum sita sunt hæc consecrationis loca, & trium statuarum numerus adversus omnes gentes barbaras inauguratus videbatur. *Alexander* Imperator, [inquit Zonaras: (2) *Leonis* Philosophi frater, magos rogans, an diu regnaturus esset, audivit ex illis, se diu victurum, si a pro, qui in theatro ex æresfactus erat, dentes & pudenda apponerentur, quia ea figura tua est, quæ e regione

 sita

(1) Olympiodor. ap. Phot. pag. 182. & 187.
(2) Zonar. in histor. annal.

sita est *Leonis* fratris tui. *Aper* etiam *Caledonius* ex ære fusus erat (*Herculis* erat statua a *Lysimacho* sculpta) eo *Alexii Angeli* Imperatoris conjux, *Euphrosina* magiæ dedita utebatur, atque aliis statuis, quibus membra decuti jussit. (1) Hac superstitione captus *Manuel* Imperator cum in *Hunnos* bellum pararet *Hungarissam* fatalem Hunnorum statuam, quæ in foro *Constantini* stabat, disjecit, Romanam suo loco restituit; utebatur is interpretis Latini loco, *Aarone Isaacio*, apud quem compertum est Simulacrum testudinis, in quo erat imago hominis, ambos pedes in vinculis habens & pectus clavo transfixum erat. (2) Eadem fiducia *Theophilus* Cæsar ingruente bello, consilio *Joannis* Patriarchæ, tricipitem in circo statuam, in qua hostilium ducum fortuna collocata erat, ferire jussit. Valido impulsu duo statuæ capita discussa, tertium languidiore ictu inclinatum. Ita se hostilium Ducum habuit fortuna. Orta gravi in castris seditione, duo Duces ceciderunt, tertius gravi vulnere confectus, irrito belli gerendi conatu, domum rediit. (3) *Eudoxiam* etiam Imperatoris conjugem literas & characteres utero imposuisse, quibus enecatus partus extraheretur *Cedrenus* autor est. Qui similia in *Romano Lecapeno* Imp. narrat. Talia simulacra *Constantinopoli* expugna-

gna-

(1) Stozz. Cicogn. de mag. omnif. libr. IV. cap. I. pag. 451.
(2) Nicet. libr. IV. cap. 7. pag. 160. & libr. V. annal.
(3) Zonar. tom. III. annal.

gnata invenit & destruxit *Muhammedes*, victor Orientis. Is cum superbus urbem equo obiret, in hippodromo columnam vidit lapideam, cui triplex ex ære impositus erat serpens, ita ab imo convolutis inter se spiris, ut tria eminerent serpentum capita; Sultanus sciscitatus, quid hoc idoli esset? Simul magna contorta in serpentes clava, unius labrum inferius comminuit. Quo facto mox serpentes magno numero conspici in urbe cœperunt, quibus excludendis hoc simulacrum positum erat. Alio in loco equus aheneus stabat cum equite sessore, quo simulacro pesti præclusus in urbem aditus ferebatur, *Mahumedes* hoc demolito, fidem fecit superstitioni. (1)

Inter Christianos Talesmatum artifices.

Sic hæsit diu in animis veterum & Gentilium & *Christianorum* approbatio & studium horum remediorum. Ideo *Joannes Chrysostomus*, (2) *Basilius* & alii pii sanctique viri, multis locis scriptorum suorum gravissime in eos invehuntur, qui more paganorum *periapta* nectunt. Extantque de horum pœnis canones multi in antiquis Patrum conciliis, (3) & *Constantii* temporibus, si quis remedia quartanæ vel doloris

(1) Leunclav. in pandect. Turcic. pag. 130. Boisard. de divinat. pag. 347. Kircher. Oedip. Ægypt. tom. II. part. 2. pag. 447. Sandys in itineras.

(2) Chrysosth. de mulier. ornat. Basil. Homil. in psalm. 45. Van Dale de divinat. pag. 531.

(3) Concil. Trullan. can. 61. Laodicen. can. 36. nec non in Gelas. decretis.

loris alterius collo gestaret, sive per monumentum transisse vespere malevolorum argueretur indiciis, ut veneficus pronuntiatus reus capitis interibat. (1) Quod aliis de caussis sub *Antonino Caracalla* publica statuit severitas. (2)

Gnostici. Præcipue quidam GNOSTICI dicti, *Marci Ægyptii Basilidis*, *Carpocratis*, *Valentini & Cerinthi* discipuli, (3) in his rebus insaniebant & morphomata mirifica gemmis laminisque insculpebant, quæ ad nostram ætatem servavit curiositas. Hi miraculorum fabri (ut credi volebant) *literas Ephesias* in vitam revocabant; Initiatis acclamantes *BESAMA*, *CAMOSI*, *BNE*, *ANOORA*, *MISTADIA RHUDA*, *CUSTABA*, *PHOGOR*, *CALATHI*, quorum interpretatio hæc est: *O qui es supra omnem virtutem patris, te invocamus, qui lumen & spiritus bonus nominaris, quoniam in corpore regnasti.* (4) Vana magisteria & circulatoriæ artes de quibus multa commentari tædet. Jamque de *Abraxas* eorum elegantem dissertationem scripsit *Joannes Macarius* Grevelinganus, (5) quæ inscribitur *Abraxas*, seu

Ari-

(1) Ammian. Marcell. libr. XIX. & XXIX.
(2) Spartian. in ips. vit. cum not. Casaubon.
(3) Epiphan. de hæret. libr. I. tom. II. Niceph. histor. ecclesiast. libr. IV. cap. 2.
(4) Irenæus libr. VII. de erroribus Gnosticor. & libr. II. cap. 13. Kircher. Oedip. Ægypt. tom. II. part. 2. Class. II. cap. 6. pag. 469.
(5) Freher. in theatr. Miræus in elog. belg. pag. 155. Val. Andr. in bibl. belgic.

Aristopistius cui accedit *Abraxas Proteus* seu multiformis gemmæ *Basilidiana* portentosa varietas, exhibita & Commentario illustrata a *Johanne Chifletio* Antwerpiæ 1657. in 4. Hujus ejusdem vocis explicationem nec non *Abraxalaldabaoth* ac *Barbelones* promisit *Joh. Christ. Clodius*, cum de *Gnosticorum Caulacau* sub præsidio *G. Sam. Schurtzfleischii* disquireret. (1)

Ab his quanquam vulgo credatur artem amuletariam ad reliquos Christianos transiisse, crucem tamen figit, quod hos ab *Ægyptiis* sua hausisse dicant; in illis Judaica quavis pagina se prodat superstitio. Illi nomen Dei *Tetragrammaton*: hi *JESU* Salvatoris adhibent. Illi nomina Patriarcharum Regum & Prophetarum; hi sanctorum suorum adjiciunt, utrique in morbis curandis, singularibusque perpetrandis, preces arcanas fere unisonas intonant. Veluti *Joannes Goropius Becanus* Psalterium olim antiquum vidit, lineolis rubris notatum, ad omnia morborum genera, verbo divino sananda. (2) Sic Pelagius eremita Majoricanus, qui 1480. obiit *Medicinam spiritus S.* seu *modum curandi per preces* in MS. præter alia rarissimi commatis opuscula reliquit. (3) Quibus jungi possunt *Foelix Malleolus* precationem pro curatione morborum pa-

(1) Witteb. 1706. in 4.
(2) Hartmann von Segensprechen.
(3) Libanii epistola de huj. opp. libro ejus de visionibus nocturn. præmissa Fabric. bibl. Gr. libr. II. cap. 10. pag. 426.

patronus, (1) & *Trithemii* modus per orationem a Deo T.O.M. quidvis impetrandi ad *Maximilianum* Cæsarem MS. utuntur Judæi Psalmis *Davidis*; utuntur Christiani & præter psalterium a *Becano* ut diximus visum, *Libro del oro delle grand vertu, dell a salmi de David*, erat apud Comitem *Petriburgensem*, (2) & *Theophrasti Paracelsi* nomine circumfertur, *usus Practicus Psalmorum* cum magicis & cabalisticis influentiis operationibus & characteribus in MS. In specie de Psalmo CIX. quem imprecatorium habent, legi poterunt plur. Reverend. *Joh. Arnd. Schmidius* singulari dissertatione, & D. *Fechtius* de precibus contra alios institutis. *Judæos* denique thymiamatibus & exorcismis diximus usos & utuntur Christiani, veluti me ultra *viginti scriptores de exorcismis* commemorasse memini, cum de iis agerem: Hæc vero prolixa oratione repetere nolim, aut ut libros qui huc veniunt: in quorum numero quidam *contra omnia mundi pericula* inscribitur, & refertus est nominibus Dei signis crucis & infinitis characteribus, mysticis figuris & verbis non intelligibilibus. (3) Tales servant bibliotheca *Vindebonnensis*, *Cottoniana*, & aliorum. (4) Nec animus est, affinia sectari

(1) Del Rio, disquis. magic. libr. III. part. 2. qv. 4. sect. 8.

(2) Catal. MSS. Angl. & Hibern. n. 6361.

(3) Boisard. de divinat. pag. 768.

(4) Lambec. comment. de bibl. Vindib. libr. VI. pag. 110. & 121. Thom. Smith de biblioth. Cotton. cap. 8. pag. 10. & 66. n. 8.

tari & *Mandragora* radicem, quam superstitiose colunt, cultro anatomico discindere, spiritusque exinde familiares ciere, quod *Iacob Thomasius*, *Israel Fromschmid ab Hugenfels*, *Hartmannus*, & ex *collegio curiosorum* quidam, fecerunt: Nec de *armatura magica*, arteque Passaviensi, multis verbis uti, quod argumentum *Ioh. Ernestus Burggravius*, *Henr. Kunrabt*, *Ionstys*, *Io. Lud. Hartmannus* tractant. Forsan terror panicus & opinio plurimum valet in hostibus, quos apud *Ovidium*,

Increpat & vitioque animi non viribus inquit,
Gorgoneis torpetis Eryx, incurrite mecum
Et prosternite humi juvenem magica arma ferentem.

Ad *Arabes* transimus & *Saracenos*, quorum opera, in cacumine arcis *Marocci*, tres esse aureas sphæras ponderis librarum 1350. narrat *Leo*,(1) quas nullus nisi infeliciter auferre ausus fuerit. Referunt, conflatas fuisse pretio monilium gemmarumque uxoris Regis *Mansoris*, siderum concordi potestate, secundum quasdam precationibus munitas ceremonias, adversus eos, qui illas auferre destinassent, ut nullo artificio inde distrahi queant. Non defuerunt Reges huic civitati, qui pretio auri allecti sphæras loco movere conati sunt. Sed mirum semper illis obtigit infortunium, quod conatum impedivit. Hujus rei plura exempla referunt anti- *Arabes Telesmatici.*

(1) Leo in descript. Afric. libr. II. cap. 45. pag. 16

antiqui *Almansar Messa allah*, Zahel, *Albohazan Haly*, *Rhodoam Albategnius*, *Omar*, *Zachadin*, *Mohamed & Serapion*. (1) Speciatim omnia persequi non vacat, erit inferius de iis disserendi commoda occasio, ubi & autores dabo, quorum tanta abundat copia, ut AL BASTAMI ducentos prodiderit, qui ante eum *mysteria literarum* exposuerint. (2) In his enim omnem vim amuletariam venantur, inde elicientes artes KIMIAM & SIMIAM dictas, ex quibus *Kimiam* describunt: cognitionem Spirituum terrestrium, ad petenda ex his subtilissima, ut nobis serviant. *Simiam*, cognitionem virtutum superiorum, ad trahendas eas inferius. Illa iterum dividitur in tres partes TARGI, TELSEM, & SALMAHUS, (3) quæ quidem magisteria lubens omitto theurgica, in quibus enarrandis tam operosus est *Athanasius Kircherus* de *cabala Saracenica & Agarena* in Oedipo suo Ægyptiaco. De iisdem agere constituerant *M. ANDR. ACOLUTHUS* Hebrææ linguæ Profes. Uratislaviensis *In spoliis Mahumedanis Arabo-Turcicis*, & *M. CHRISTIAN. ZOEGA*, cujus spem fecit in dissert. *de buccina*, sed utriusque, quantum scio, messis in herba est.

Septentrionis & Occidentis incola.

BOREALES malo & *Occidentales* scrutari mundi plagas, in quibus idem regnavit, qui apud alios, ima-

(1) Gaffarel. curiosit. in audit. cap 6. n. 3. pag. 108.
(2) Herbelot. in bibl. orient.
(3) Herbelot. pag. 725. & 811.

imaginum mirificarum cultus, interque ipsos GERMANOS, qui manu se tueri quam creduli quidlibet arripere assueverant. *Æstyorum* gentes, matrem Deum venerabantur, & insigne superstitionis formas *aprorum* gestabant. Id pro armis, omnique tutela inquit *Tacitus* (1) securum Deæ cultorem etiam inter hostes præstat, GOTHI *Runas* habebant victoriales *Sigruner* vocatas, quas capulo gladii aut lituo bellico incidebat, qui sapiens, astutus atque callidus evadere optabat. Has ipsos docuit *Odinus*, de cujus nec non *Hartgrepi* Reginæ fatiloquis capitibus multa fabulantur scriptores (2) ut & de rana ænea Botniensium Finnorumque. (3) In *Hispania* erant Herculis columnæ terrarum Oceanique vincula, quæ *Hercules* domui Parcarum inscripserat, ne qua elementis contentio sit, neque amicitiam lædant. (4) De alio Tilsemia ibidem extructo *Hottingerus*. (5) *Parisiorum* urbem serpente glireque æneo pro illis animalculis fuisse munitam nec non ignis figura pro igne, *Georgius Suronensis* tradit. (6)

Verum age non hic te post hac morphomate ficto
Atque per ambages & longa exorsa tenebo.

D Non

(1) Tacit de motib. German. cap. 45.
(2) Ol. Verelig. in Runograph. cap. 16. Saxo libr. 1. cap. 13. Snorro in Chron. Norweg. Arnkiel in Cimbrisch. Heydenthum p. 1. cap. 39. §. 3.
(3) Olaus M. libr. III. & 5 cap. 17.
(4) Philost. vit. Apoll. lib. V. c. 5. cum. not. Olearii.
(5) Hottinger. histor. orient. libr. I. cap. 8.
(6) Georg. Turon. histor. Franc. libr. VIII. cap. 33.

Non statuas omnes quæ rariores sunt, non cereas imagines, non gladios & arma præterea Talismanica, non simplici aut mixto metallo cusas explicabo monetas, non virgineam membranam characterismis & sigillis magicis repletam, nec pileum naturalem exhibebo, quo pueri modo nati solent insigniri, quem obstetrices rapere, & advocatis credulis vendere solent, si quidem causi dici hoc juvari dicuntur, ut narrat *Ælius Lampridius*, (1) non radices herbalas, plantas ob virtutem amuletariam collo appensas, non ceras non verba constellata, non exorcismos illis detraham.

Multa inepte Telesmata creduntur naturæ aut artis opera.

Recte me judice *Lucianus* (2) ridet Philosophum, qui pro tumore pedum, pedem mustellæ in corio leonino seu cervæ amuletum crediderat, existimans, iis nunquam immitti sanitatem, nec si quis vel in *Nemei Leonis* pellem sedecim mustelas integras insueret. Multa enim vi *Talesmanica* ex sola opinione hominum & ignorantia causarum donantur vel artis vel naturæ opera, quo fit, ut ii, qui nimium numerum *Telesmatum* augent, minorem inveniant fidem. Huc veniunt *Architæ* columba lignea, *Boëtii* anguis igneus sibilans, avesque simula-

tæ

(1) Lamprid. in vit. Diadumen. Hofmann in lexic. voc. pileati.

(2) Lucian. in philopseud.

tæ cantantes, (1) *Alberti Magni & Rogeri Baconi* capita artefacta (ad imitationem *Orphei* conficta) quæ itidem *Virgilio*, *Silvestri II*, *Roberto Grosseteste*, *Thomæ Bungey*, *Guilielmo Parisiensi*, *Henrico de Arragonia* tribuuntur. (2) Quidni *Architæ* sphæra, parva machina, gravida mundo, cœlum gestabile, compendium rerum, speculum naturæ: *Regiomontani* aquila, *Fluddii* taurus lyraque. (3) Quidni illi fœcundæ naturæ in lapidibus lusus, quos uno vocabulo *Gamahe* (4) dicimus, nec non musca illa ænea quam carnes *Pragæ* ferunt (5) æstivo tempore a muscarum impetu reddere immunes.

Vanissimam in his ubivis observare licet superstitionem, qua, licet docti filamentis aranearum comparent, implicatur credulorum inscitia, & stulta levitas. Ponderanda hæc: Quæ sunt in his aut possunt esse bona, segreganda a malis: Quæ mala, fugienda & sicco præterunda pede. Quorum vero dubia, & incerta fides; caute indaganda sunt, ne verba nobis dentur, & aliquid esse in illis magni & secreti boni judicemus.

Sunt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura:
Quæ legis hæc, aliter non fit, Avite, liber.

(1) Cassiod. l. I. epist. 45. Gell. noct. atticar l. XII. c. 10.
(2) Naud. apolog. pour les grands hommes cap. 18. pag. 38. Nicol. Anton. in bibl. Hispan.
(3) Fludd. in apolog. Fratr. Ros. Cruc. cap. 1. pag. 24.
(4) Gaffarell. curiositat. in audit. cap. 5. pag. 76.
(5) Wagenseil in pera libror. juvenil. pag. 316.

CAP. I.

De ANTIQUISSIMIS SCRIPTORIBUS TALISMANICIS

Argumentum.

Inter Scriptores Adami, Abelis, Henochi, Chami, Abrahami *pseudepigrapha scripta & Moyses divinus Legislator locum nanciscuntur. Nec non* Salomon, *cui XXXVI. magica & cabalistica traduntur opuscula; Apud* Ægyptios *horum satis ampla sèges, Liber ibi occurrit ceremoniarum*, Hermetis *integra, bibliotheca*, Jamnis & Jambris, Serapidis, Necepsi Jacheni *aliorumque conatus. Inter* Chaldæos *prodit* Zoroaster, *magnus horum sacrorum mystes, cum tota Magorum Schola. Apud* Græcos *Messeniorum operta sacra*, Orpheus *& alii* Eumolpus, Pythagoras, Empedocles, Democritus, *& qui fuerunt apud eos mysteriorum & initiorum autores. Similiter quæ* Platoni, Aristoteli, Alexandro M. Alexandro Aphrodisæo, Celso, Thessalo *tribuunt maleferiati, qui summa impietate* Christum *dulcissimum Salvatorem huc trahunt. Horum protervia retunditur, ut & aliorum librorum magicorum, quos non diu post eructavit orcus. Inter* medicos *posterioris ævi* Caleni & Sammonici Sereni, Alexandri Tralliani, & Theodori Prisciani *mentio fit: Inter* Philosophos L. Jun. Columellæ, Apollonii Thyanæi, Juliani *utriusque* Sextii Julii Africani *denique* Jambilichi, *in quem scripsit* Philoponus.

Ori-

Originem *telesmatum* timide & vere, cunde ad antediluviana superius retuli tempora, sed amici eorum hanc moderationem animi & æquitatem meam taxant, multisque scriptoribus, quos undique conquirunt, meam oppugnant fidem. *Antiquissimi de Talismanibus scriptores.*

Non dubitant ADAMUM humani generis parentem, tale scriptum mirificum in ripa fluminis e *Paradiso* exeuntis a *Razicle* angelo suo dono accepisse, impudentissime fabulari. (1) Eadem asseverantia ABELI ipsius filio opus *de virtutibus & viribus planetarum* tribuunt, quod cum injuriam temporum evitare potuerit, illæsum sit ad nos perlatum. Scilicet cum mundo a diluvio imminere exitium sciret, hunc librum in cavo lapide caute abdidisse, unde *Hermes & Trismegistus* fœlicissime eruerit. Istum post longam annorum seriem *Thomam Aquinatem* sibi comparasse, & secundum ejus regulas complures imagines ad varios mirabiles effectus confecisse narrant. Leguntur historiolæ istæ apud ipsum *Aquinatem*, (2) *Thomam Torquemadam*, (3) *Broisardum* (4) *Naudeum* (5) aliosque. *Adamus.* *Abel.*

(1) Lambec. prodr. hist. liter. Kircher in obelisc. Pamphil. lib. I. c. I. Lomeyer de biblioth. c 2. pag. 10. Bayle in lexic. voc. *Adam* Wolf. bibl. Hebræ. p. 110.
(2) Aquin. de ent. & essent. tract. 4. cap. 2.
(3) Torquem. in Hexamer.
(4) Boisard. de divinat. pag. 44.
(5) Naud. in apolog. cap. 17. Wolf. bibl. Hebr. p. 346.

Eadem de HENOCHO fabula agitur, cui triginta & amplius scripta quidam tribuunt, (1) suoque adhuc tempore tractatum ejus de *rebus divinis* in *Æthiopia* magno fuisse in pretio *Viguerius* (2) testatur. Ne de omnibus illis dicam; est liber fictitius, qui adscribitur *Enoch*, continens fabulosam narrationem de *stellis quindecim earum, herbis & characteribus lapidibusque*, per quam vanissimam scientiam ut cæteri curiosa promittit. Ex cujus principio autoris stultitia cognoscitur. Incipit enim sic: *Ego Enoch, tanquam unus ex Philosophis & Prophetis propono gratiam Messiæ, qui post me venturus est.* (3)

Noachus. Eodem stilo NOACHUM ei comitem addunt, communem generis humani restauratorem, cui non solum *pseudo Berosus* librum de *secretis rerum naturalium* tribuit, sed alii itidem librum de *magia naturali* adscribunt, quem *Chamus* ipsi surripuerit, & *Chamus.* filio *Mizraimo* tradiderit. (4) CHAMUM autem artis Telesmaticæ autorem a quibusdam haberi supra monuimus, quam accepisse a filiis *Cain* & in æneis tabulis tradidisse posteris *Rabbini* autumant. (5) Hodienum circumfertur talis liber imposto-

rum

(1) Pfeiffer de Henoch. cap. 4. Herbelot in bibl. orient. pag. 310.
(2) Vigner. de cifris pag. 288.
(3) Trithem. in antipal. malefic.
(4) Fabric. in cod. pseudepigr. V.T. pag. 263.
(5) Kircher. Oedip. Ægypt. tom. I. pag. 84. & 145.

rum nequitia. (1) Qua ABRA- *Abrahamus.*
HAMUM virum sanctissimum
huc trahunt & librum *massichtan* composuisse
ferunt, in quo tradiderit omnes modos *magiæ*
& effectus ejus per patientiam immundorum
spirituum, quemadmodum librum *Jezira* de
nominibus sanctis. (2) Atqui hoc scriptum
non esse *Abrahami*, sed *R. Akibæ* doctis notum
est. Eundem apud *Sabæos* aperta cista *Adami*
invenisse (3) ejus libros, item libros *Sethi*
& *Edris* credat, qui velit. Impium sane viro
optimo quicquam magici tribuere, nisi per
magiam intelligant occultam sed solidam sapientiam.

Libentissime huc etiam referrent *Moyses.*
MOYSEN, Divinum Legislatorem,
quem Magis annumerarunt gentiles, annulos
amoris & odii confecisse tradit *Josephus* &
alii; serpentem æneum astrologica virtute
mirabilem erexisse contendunt, & habent
Judæi librum de certaminibus *magorum* cum
Moyse admodum curiosum, quem simul ac ejus
copiam nancisceretur edere cogitabat *Gilber-*

D 4 *tus*

(1) Cichus ad Sphæram de Sacrobosc. Lambec. in prod. histor. literar. pag. 13. Sixt. senens. biblioth. sacr. libr. II. Bochart in Geogr. S. part. 1. libr. IV. cap. 1.

(2) Fabric. in cod. pseudep. V. Test. Epiphan. de hæres. Sethian. Wolf. bibl. Hebr. pag. 23.

(3) Stanley in philos. orient. libr. III. cap. 2. & 3. Braun. in select. sacr. pag. 572.

tus Gaulminus, (1) ipsi tamen peculiare scriptum tribuere erubescunt & ii quibus.

Sanguinis in facie vix hæret gutta

Salomon. Eo majore contentione SALOMONIS filii *Davidis* præclarum nomen ad se trahunt, de quo communis fama percrebuit, magia illicita, ut idololatria, vitam antea integerrimam commaculasse, easque nequitias scripto consignatas posteris reliquisse, plurima sane ipsius nomine veniunt opuscula, quorum tredecim indicavit *Naudæus*, (2) plures *Cl. Fabritius* (3) utrisque, si res tanti videbitur, addere liceat spicilegium. Non quidem nuper conficta est fabula, sed jam *Iosephus* (4) incantationes composuisse indicat, quibus morbi pellantur, Dæmonesque ejecerit *Eleazarus* præsente Vespasiano. Scripti *Salomonis* de adjurationibus Dæmonum inter Christianos meminit *Origines* (5) nec non *Mich. Glycas*, (6) & *Nicetas Choniates*, qui *Aaronem* Magum apud *Manuelem Comnenum* Imp. eo produxisse legiones Dæmonum narrat. Sic *Nicolaus Eymericus* (8) tempore

(1) Gaulmin. in not. ad vit. Mosis libr. I. cap. I.
(2) Naudæus in apolog.
(3) Fabric. in cod. pseudep. V. Test. Scip. Sgambatus in Archiv. V. T. pag. 524.
(4) Joseph. antiqv. judaic. libr. VIII. cap. 2. Cedren. in compend. histor.
(5) Origen. in Matth. sermon. 35.
(6) Glycas annal. part. 2. pag. 183.
(7) Nic Choniat. libr. IV. cap. 7. pag. 160.
(8) Eymeric. in direct. inquisit. part. 2. quæst. 28

pore *Innocentii VI.* testatur publice damnatum & comburi factum quendam magnum & grossum librum Dæmonum invocationum in septem partes distinctum, qui intitulatur: liber *Salomonis* in quo erant scripta sacrificia, orationes, oblationes & nefaria quamplurima fieri Dæmonibus solita. Famigeratissima omnium est ipsius *clavicula secretorum* in ipsius sepulchro, ut fingunt, reperta, liber *Gelasii* decreto jam olim damnatus. Hunc Judæi & Arabes in *Hispania* suis posteris hæreditario jure olim relinquebant & per eum mira quædam & incredibilia operabantur. Sed quotquot inveniri potuerunt exemplaria justissimè flammis inquit *Delrio* (1) inquisitores fidei concremarunt, & utinam ultimum exemplar nacti fuissent, non toties in abditis Bibliothecarum scriniis compareret (2) *Hebræa* lingua, qua scripta fertur, inventu difficilis, *Latina* passim in MSS. habetur, mutile: & Christiani cujusdam superstitiosi manu interpolata aliquando etiam impressa est. *Hispanicam* versionem curavit *Gio Picatrix*, Italicam *Abrahamus Colornus* Mantuanus, ex qua manavit *Gallica*, Germanica etiam lingua Francof. apud Lupium 1686 in quarto prodiit. (3) Sed non est vera *Clavicula*, sed potius

(1) Del Rio disquisit. magic. libr. II. quæst. 3. pag. 98.
(2) Rabb. Kimchi ad 3 Regus cap. 4. Pinida in vita Salom. catalog. MSS. Angl. & Hibern. n. 6544. & tom. 2. n. 3602. & 6365.
(3) Conlect. librot. rarior. Fasciculo IV.

tius *Paracelsi* Theosophiæ pneumaticæ compendium. Inscribitur quoque *Ioannis Caramuelis a Lobkowitz* commentarius in *Trithemii* Steganographiam Clavicula Salomonis (1) Nihil vero negotii habet cum illis de quibus loquimur quisquiliis, in quibus aliquando mille imperialium pretium impenderunt nimis creduli magnates. Porro sub *Salomonis* nomine feruntur libri *Razael*, qui duplex est minor & major, uterque Cabalisticus & Magicus, (2) continens nomina angelorum & spirituum & docet quomodo tam boni quam mali sint conciliandi, quomodo cum Sole & Luna loquendum, & morbi averruncandi; incipit: Dixit Salomon *gloria & laus cum multo honore sit Domino.* Nuper clam typis exscriptus est *Amstelodami* Hebraice, Germanicam versionem apud L. H. aliquando vidi. Est & liber *Schemhamphoras*, seu *Semiphoras* Salomonis Regis, (3) quo gloriantur nugi venduli, diversus ab eo quem hoc titulo Germanice edidit *Lupius.* Est & alius quidam, qui inscribitur *Almadel Salomonis*, qui explicit apud Fabricium (4) *Sanctum* Almadel Salomonis *de secretis secretorum & XII. altitudinibus cæli dari* ubi

(1) Colon. 1635. in 4.
(2) Trithem. in antip. malef. Reuchlin de Cabal. & verbo mirif. libr. I. cap. 18. Buxtorf. in bibl. Rabbin. pag. 408. Wolf. bibl. Hebr. pag. 112.
(3) Gerson in astrolog. Theolog. in fin. Trith. l. c. Gesner. pandect. libr. 10. i. Tit. 6.
(4) Fabric. in cod. pseudep. V. T. Trithem. in antip. malefic.

ab angelo Salomoni Regi Jerusalem *scriptum est*: *completum per me* Joannem de Flexia A.D. 1435. d. 23. Februar. Hodie circumfertur liber iste cum MS. Commentario celebr. *Rabbi Mazar*: & inscribitur: *Magia cœlestis*, docens modum conversandi cum angelis. Cui præmittitur commentatoris vita, qui se Principis *Tartarici* filium fingit, qui ex ipsius domo profugus primum ad Judæos mox ad Christianos transierit, apud quos 1684. octogenario major obiit. Fertur etiam impius liber *Sapientiæ* inscriptus, quem eructavit orcus. (1) Est & liber *Lamena*, (2) qui incipit: *Salomon Rex prudentissimus*, & alius de *officiis spirituum* (3) & alius *Vinculum Spirituum* (4) cujus initium: *de vinculo spirituum non est silendum*, alii vocant *balthеum* Salomonis, aut *cingulum*, quo titulo vidi ligamentum ex Pergameno aliquot ulnarum, ex una parte periaptis & sigillis magicis impletum, ex altera parte verbis obscuris & mysteriosis. (5) Habere sane Magos incantationis species δεσμὸς θεῶν, seu *vinculum Deorum & Dæmonum*, cujus autorem *Salomonem* Judæi perhibeant, Ægyptii vero *Iamnem & Jambrem* observat *Gaulminus*, (6) qui de illa mul-

(1) Braun. in select. sacr. pag. 574.
(2) Trithm. in antipol. lib. I.
(3)
(4) Catal. MSS. Angl. & Hibern. n. 3550.
(5)
(6) Gaulmin. in not. ad vit. Mos. libr. II. cap. 9. pag. 339.

Non statuas omnes quæ rariores sunt, non cereas imagines, non gladios & arma præterea Talismanica, non simplici aut mixto metallo cusas explicabo monetas, non virgineam membranam characterismis & sigillis magicis repletam, nec pileum naturalem exhibebo, quo pueri modo nati solent insigniri, quem obstetrices rapere, & advocatis credulis vendere solent, si quidem causi dici hoc juvari dicuntur, ut narrat *Ælius Lampridius*, (1) non radices herbalas, plantas ob virtutem amuletariam collo appensas, non ceras non verba constellata, non exorcismos illis detraham.

Multa inepte Telesmata creduntur naturæ aut artis opera.

Recte me judice *Lucianus* (2) ridet Philosophum, qui pro tumore pedum, pedem mustellæ in corio leonino seu cervæ amuletum crediderat, existimans, iis nunquam immitti sanitatem, nec si quis vel in *Nemei Leonis* pellem sedecim mustelas integras insueret. Multa enim vi *Talesmanica* ex sola opinione hominum & ignorantia causarum donantur vel artis vel naturæ opera, quo fit, ut ii, qui nimium numerum *telesmatum* augent, minorem inveniant fidem. Huc veniunt *Architæ* columba lignea, *Boëtii* anguis igneus sibilans, avesque simula-

tæ

(1) Lamprid. in vit. Diadumen. Hoffmann in lexic. voc. pileati.

(2) Lucian. in philopseud.

tæ cantantes, (1) *Alberti Magni* & *Rogeri Baconis* capita artefacta (ad imitationem *Orphei* conficta) quæ itidem *Virgilio*, *Silvestri II. Roberto Grosseteſt*, *Thomæ Bungey*, *Guilielmo Pariſienſi*, *Henrico de Arragonia* tribuuntur. (2) Quidni *Architæ* ſphæra, parva machina, gravida mundo, cœlum geſtabile, compendium rerum, ſpeculum naturæ: *Regiomontani* aquila, *Fluddii* taurus lyraque. (3) Quidni illi fœcundæ naturæ in lapidibus luſus, quos uno vocabulo *Gamahe* (4) dicimus, nec non muſca illa ænea quam carnes *Pragæ* ferunt (5) æſtivo tempore a muſcarum impetu reddere immunes.

Vaniſſimam in his ubivis obſervare licet ſuperſtitionem, qua, licet docti filementis aranearum comparent, implicatur credulorum inſcitia, & ſtulta levitas. Ponderanda hæc: Quæ ſunt in his aut poſſunt eſſe bona, ſegreganda a malis: Quæ mala, fugienda & ſicco præterunda pede. Quorum vero dubia, & incerta fides; caute indaganda ſunt, ne verba nobis dentur, & aliquid eſſe in illis magni & ſecreti boni judicemus.

Sunt bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura:
Quæ legis hæc, aliter non fit, Avite, liber.

(1) Caſſiod. l. I. epiſt. 45. Gell. noct. atticar l. XII. c. 10.
(2) Naud. apolog. pour les grands hommes cap. 18. pag. 38. Nicol. Anton. in bibl. Hiſpan.
(3) Fludd. in apolog. Fratr. Roſ. Cruc. cap. 1. pag. 24.
(4) Gaffarell. curioſitat in audit. cap. 5. pag. 76.
(5) Wagenſeil in pera libror. juvenil. pag. 316.

rum edidit *Chicus Esculanus* (1) in quo appellationes, significationes & definitiones axium, polorum, circulorum atque aliarum Astronomicæ Sphæræ partium, ad Magiam transferuntur. Ejus de *influentia Planetarum* opus (2) & *lunæ tabula* (3) in MSS. codicibus reperiuntur, nec non liber *pentaculorum* & *annulorum*, (4) qui Telesticæ artis tradunt mysteria, quæ didicisse a mulierculis *Ægyptiacis* opinantur.

apud Ægyptios. ÆGYPTIOS enim diximus, hisce rebus diligentissimam adhibuisse curam, quibus cum miscuerint religionem, ita ut maxima ejus pars iis constaret, merito hic locum nanciscitur *liber ceremoniarum*, quem ex antiquis *Ægyptiorum* relationibus cœlitus attulit accipiter, puniceo circumligatum filo, ceremonias omnes continentem (5)

Hermes. Hunc iis notum fecit, seu potius tradidit HERMES ille *trismegistus* sacer *Osyridis* notarius, quem ut Deum veneratur antiquitas: Sed ipsius facta mavult posteros credere quam scire. Quis enim fuerit, hæret inexplicata quæstio & *Romanorum* illud obtinet: *Non liquet*. Ipse primus, ut ferunt, communem loquelam articulatim distinxit; literas invenit, Deorum cultus & sacrificia ordi-

(1) Chicus ad Sphær. de Sacrobosc.
(2) Catal. MSS. angl. n. 7611.
(3) Thomasin. in biblioth. Patav. MSS.
(4) Trithem. in antip. malef. Catal. MSS. angl. n. 8260.
(5) Diodor. Sicul.

ordinavit, distributam astrorum seriem vocumque harmonias & naturas princeps observavit, singulaque inventa scripto nepotibus tradidit. Veluti de ipsius XLII. sacris voluminibus egregie disserit *Clemens Alexandrinus*; (1) plura autem & innumera scripta ipsi tribuit *Firmicus*: Mercurius *inquiens* Ægyptius conscripserat viginti millia voluminum, de variis substantiis & principiis & potestatum ordinibus cœlestium: quæ aliæ atque aliæ traditæ fuerant, in quibus Astrologia & Theologia *Ægyptiorum* explicabantur. (2) Eorum partem constat *Hieroglyphicis* notis in obeliscis & columnis fuisse conservatam, ex quibus in sacrariis *Saor* inventis Regi *Ammoni* multa cognitu dignissima exposuit olim *Bytis* Propheta, (3) ut ante eum fecerat *Hermes* secundus, *Agathodæmonis* filius. (4) Successu tamen temporis ejus opiniones mire sunt a discipulis depravatæ, qui eas quomodocunque pro ingenii modulo Græcorum Philosophiæ aptare consueverant; quod fecerunt *Hermæus*, *Didymus*, *Arius* Megapolitanus, *Evanthus* & *Seleucus* Alexandrinus. (5) Id cum probaretur indoctis placeretque celeberrimum nomen, & antiquitatis honos, tandem corripuerunt eum ne-

(1) Clem. libr. V. Stromat.
(2) Diodor. Sic. libr. I. cap. 16. biblioth. Lomeyer de biblioth. Lambec. in prodr. histor. libr. pag. 135. Fabric. in bibl. Græc. tom. I.
(3) Jamblich. de myster. Ægypt. sect. 8. cap. 5. p. 161.
(4) Syncell. chron. pag. 40.
(5) Fabric. bibl. Græc. libr. I. cap. 12. pag. 77.

nebulones, qui tam frivola & vana ipsi supposuerunt, ut quæ hodierno die ejus nomine inveniuntur scripta, sint nullius pretii, & vix ut legantur digna. Hujus commatis liber est, qui ei adscribitur *Kyrannidum*, sive *Kiranni Kiramnides* opus & re & titulo tenebricosum, de quo celebres sunt doctorum opiniones: Editoris *Rivini*, qui *Kiranni* nomen a *Cyri*. Persarum. Regis deducit & *Kiramnides* esse dictos autumat, quod chartarum aliarum quasi Reginæ sint. Alia, *Barthii* (1) alia quæ obtinet *Thomæ Reinesii* (2) sententia est *Kirannides* nihil aliud notare docentis, quam collectionem & Silvam, qualem in *re medica* dedit *Dioscorides & Oribasius* (3) Medicus tempore *Juliani* Libris IV. absolvitur I. de XXIV. gemmis & herbis agit, deque amuletorum & periaptorum compositione exinde petita. Secundus de XL. animalibus Tertius de avibus XLIV. Quartus de LXXIV. piscibus eorumque viribus medicamentosis. Sed tres tantum autoris cujuscunque sunt. Primus qui *archaicus* vocatur aut *Harpocrationis* aut ex ejus & Kyranni scriptis mixtus est. Liber sane ob *Harpocrationem* commendabilior, quem magni faciunt docti ob Lexicon. X. Rhetorum. Notat quidem *Iacobus Pamelius* hujus scriptoris commentarium extare περὶ φυσικῶν δυνάμεων Romæ in Vaticana, qui titulus nostro libro non male con-

(1) Barth. adversar. libr. XI. cap. 16.
(2) Reines. var. lection. libr. I cap. 2. & libr. III. c. 15.
(3) Phol. biblioth. cod. 217.

convenit. Sed negat *Philippus Jacobus Maussacus* in dissertatione critica ad X. Rhetorum Lexicon, ubi de *Harpocrationibus* accurate inquirit. Hujus libri MS. Græcum erat in bibliotheca Escorialensi. (1) Aliud MS. in Anglia habebat *Franciscus Bernardus*, & tractatum inde extractum *Hans Sloane*. (2) Habuerunt itidem *Gaulminus* & *Car: du Fresne*. Inter Germanos *Henricus Ellenbergerus*, M. D. *Andreæ Rivino* ejus copiam fecit, (3) qui Latine edidit. Versio Græca sub *Constantino Manuele* 1168. facta creditur: Licet eam antiquiorem *Reinesius* velit, quod *Olympiodorus* Theodosiani ævi scriptor, ejus jam meminerit. Latinam versionem curavit quidam *Ra Pa* ut vocatur, quam docti vulgo *Gerardo Cremonensi* tribuunt. Extant etiam in hunc *Rhyakini* in barbarum autorem barbaræ coronides. Hunc librum sæpius optaverat *Reinesius* inspicere, avidissimoque sectabatur studio, sed cum videret immanem ejus spei fucum esse factum, publice testabatur, nihil continere, nisi aniles fabulas impiasque nugas. Movebat bilem hæc ingenuitas editori, qui sententiam *Reinesii* & totum variarum lectionum opus exulcerato corripiebat animo, cui amplissimam apologiam opposuit adversarius, in qua *Kirannidas* nostros false perstringit. Feruntur & alia sub *Hermetis* nomine: *Imaginum conficiendarum ratio* per singulas

E gulas

(1) Vide catalog. bibl. MS. ex commun. Cl. Keitzeti.
(2) Catal. MSS. Angliæ tom. II. n. 9650. & 8887.
(3) Barth. l. c.

bros ignotis literis prænotatos partim figuris hujuscemodi animalium concepti sermonis compendiosa verba suggerentes, partim nodosis & in modum rotæ tortuosis capreolatimque condensis apicibus, a curiositate profanorum lectione munita. Et

Serapis & Necepsus. SERAPIS edidit Symbola, (1) quibus Dæmones expellerentur, & docuit, quomodo iidem assumptis brutorum figuris insidientur homines. *Quique Magos docuit mysteria vana* NECEPSUS. (2) Hæc enim mysteria non tam de divinatione Astrologica, quam ciranti annexis, qualia sunt telestica, interpretatur *Marshamus*. (3) Et

Jachen. JACHEN Ægyptius vir Deo charus, & ad multa utilis sub *Senye* Ægyptiorum Rege fuit & *Amuletorum*, & incantationum remedia accurate scripsit. In doloribus curandis summus artifex qui pestem exstinxit & imperium illum igneum mitigavit, qui sub primum ortum caniculæ sentitur. Quamobrem etiam sumptuose sepultus est. Etsi quando publicus morbus grassabatur, ad fanum hujus sacerdotes euntes, sacris rite peractis, ex ejus ara ignem accendentes & pyras per urbem & aeris fœtidi corruptricem illam lucem superantes, hunc morbum igne restinguebant. (4)

Apud

(1) Agripp. occult. philosoph. libri III. cap. 64. p. 403.
(2) Juvenal. Sat. 6.
(3) Marsham in canon. Chronic.
(4) Suidas.

Apud CHALDÆOS & PERSAS inclyti floruerunt *Magi*, quorum Princeps & autor fuit ZOROASTER, ut inter autores convenit. (1) Sed unus hic fuerit, an postea plures, non satis constat. Alii *Babylonium* habent, alii *Bactrianum*, *Pamphilium*, *Proconesium*, *Persa-Medum*, alii *Palæstinum*, imo *Chinensem*, alii, quod mirum videbitur, *Europæum*. Quisquis ille, historia sane ipsius mille fasciolis est involuta & insignibus ornata conjecturis. Vicies centum millia versuum condidisse fertur, quos indicibus voluminum ejus positis explanavit *Hermippus*, is qui de tota arte magica diligentissime scripsit; (2) Quæ omnino hujus fuerunt loci, sive *Theogoniam* Magorum specto, quam esse incantationum efficacissimam observat *Herodotus*, (3) sive *sapientiam Zoroastris*, quam in verbis quibusdam divinis constitisse, quibus morbi & animi & corporis curari possint, putat *Ficinus*. (4) Scripsit *de religione* & *sacris ritibus*, quorsum spectant *Apuleji* verba: (5) Cur mihi non noscere liceat vel *Zamolxis* bona verba vel *Zoroastris* sacerdotia. Ejus mentionem facit *Eusebius*, (6) & Zoroastreos susurros in Sacris commemorat

(1) Plin. lib. XXX. cap. I. histor. natur. Justin. lib. I. c. I. Augustin. de C. D. lib. XXI. c. 14. Oros. lib. I. c. 4.
(2) Laert. in proæmio. Plin. l. cit.
(3) Herodot. libr. I. c. 90.
(4) Ficin. in argument. Cratyli & apolog. Platonis.
(5) Apulej. in apolog.
(6) Voss. de Hist. Græc. libr. III. in fin.

Apud Chaldæos Zoroaster.

Prudentius. (1) Posterioribus quoque temporibus illius librum *Memlecheti Hulaad* inscriptum sive regnum Dei religiosissimos Persarum continuo manibus terere solitos *Hambalzeb* (2) testatur. Tribuuntur praeterea ipsi *oracula magica*, *Apocalypseos* libri, quibus gloriabantur *Gnostici* & qui *Prodici* hæresin sequebantur.

De natura Libri IV.
De pretiosis lapidibus lib. I.
Prædictionum ex inspectione stellarum libri V. (3)
De Somniis eorumque interpretatione
De Canicula ortu, & præcognitione eorum, quæ ex iis contingere possunt.

De quibus in *bibliotheca fatidica* disseremus aliquando. Ejus nomen itidem ferunt libri *de re rustica*, quos præter *Plinium* (4) *Constantinus* Imp. in *Geoponicis* citat, & quædam fragmenta illis inserit; sed quomodo antiquissimus ille vates ad *Hesiodi* & *Aristotelis* autoritatem provocare poterit? Nostrum scopum propius tangunt opera *magica*, quæ ei adscribit autor recognitionum *Petri* Apostoli, sub nomine *Clementis* Romani ex translatione *Rufini* latine editi. Volumen *Magicum* & monstrosum, in quo explicantur ritus ma-

(1) Prudent. advers. Judæos.
(2) Gaffarel. curiosit. inaudit. Part. 2. c. 2. p. 58.
(3) Svidas.
(4) Plin. histor. natur. libr. 18. c. 24. p. 478.

magorum & scientiæ citat *Elmacinus* (1) veluti & aliud MS. *de characteribus magicis Zoroastræ* in bibliotheca Florentina S. Mariæ olim extitisse observat *Spachius* (2) Fuit etiam fragmentum Magiæ *Zoroastris* Græce scriptum, (si titulo fidem habere oporteret) olim apud *Cælium Calcagninum*, (3) quo naturæ vis & majestas plantis & animalibus insita cognosci poterat, cujus rationem afferre non facile est. De *Zoroastre* scripsit olim *Antisthenes*, (quod tamen opus alii *Aristoteli*, alii *Rhodoni* adscripserunt, (4) & legi possunt *Franciscus Patritius*, *Joannes Jessenius*, *Jo. Henric. Ursinus*, *Sneiderus* alliique. *Eduardus Procokius*, qui vitam ejus ex *Abulfeda* aliisque diligenter collegit, & *Thomas Hyde*, de religione Persarum.

Dum vero *Zoroastris* enarro fata, non animus est discipulorum, quanquam possem, simili modo subjungere, & *Apuscorum* & *Zaratum* Medos, Babyloniumque *Marmaridium*, & Arabem *Hippocum*, Assyrium vero *Zarmocenidam*, quorum nulla extant monumenta, commemorare, aut *Osthanem*, qui primus de ea, ut equidem invenit *Plinius* (5) commentatus est. Et ut *Histaspes*, *Magi celebres.*

(1) Elmac. in histor. Arabic. ap. Hottinger.
(2) Spachius in Nomenclat. philos.
(3) Calcagnin. libr. III. epist. 3.
(4) Suid. Plin. lib. XXX. cap. 1. Laert. in proœmio.
(5) Plin. histor. natur. lib. XXX. cap. 1. Fabric. Bibl. Græc. lib. I. cap. 4. p. 25.

Astrampsychos Gobrias & *Pazatas*; aut *Apollonicem Capridenem*, & *Dardanum* e Phœnicia, cujus volumina ex sepulchro ejus petita, illustravit *Democritus* (1) ex ejusque disciplina suos edidit commentarios; aut *Xanthum Candaulæ* Lydi filium, qui scripsit Magica, (2) aut *Battiadem* & *Campestrem*, (3) qui plerique pessimis dediti fuerunt artibus; ut post modum *Manes* Persa, cujus libri *Erzenck* figuris Magicis & astrologicis & propheticis impleti pictique in *China* & *Persia* celeberrimi, meminit *Herbelatus* (4) Jungi possunt *Theodori Mopsuestæ* de Persarum Magia Libri III. ex *Photii* Bibliotheca. (5)

Apud Græcos Messeniorum opera sacra. Inter GRÆCOS præcipuum locum meretur fatalis *Messeniorum* urna, sive *operta* quædam *sacra*, quæ si abolerentur funditus imposterum omne tempus *Messenem* occasurum: Sin conservata illa fuissent, redivivum olim imperium ex ipsis ruinis erupturum, *Lyci* Pandionis filii vaticiniis prædictum fuerat; Id cum non ignoraret *Aristomenes* noctu clam egressus, in maxime devia ac deserta *Ithomes* parte, sacra ea defodit *Jovi Ithomatæ* & Diis cæteris, quorum ope ad

(1) Ammian. Marc lib. XXIII. Laert. in proœm. Stanley philos. orient. lib. II. cap. 2.
(2) Clemens Strom. lib. III. p. 431. Meurs. ad Hesych. pag. 174.
(3) Tertull. de anim. Turneb. adversar. lib. XXVI. cap. 21.
(4) Herbel. biblioth. orient. p. 317.
(5) Phot. biblioth. cod. 81.

ad eum diem *Messeniorum* restiterat, ratus curæ fore, ut incolume depositum servaretur, neque omnino id in Lacedæmoniorum potestatem veniret; quod jam solum ad posteri temporis spem *Messenici* nominis reliquiæ haberent. Cum vero postmodum Messeniorum res restitueret *Epaminondas* Epiteli *Æschinis* filio, quem *Argivi* delegerant, qui & suis præesset copiis, & *Messenem* restitueret, nocturnum visum denunciavit, ut quo loco in *Ithome* hederam Ciliciam (σμίλακα Græci vocant) & myrtam vidisset, humum inter eas stirpes mediam fodiens, anum æreo clausam thalamo, jam graviter affectam, & prope intermortuam eximeret. *Epiteles* ubi primum illuxit, ad eum qui circumscriptus fuerat locum veniens, æneam urnulam, effossa terra, offendit, hanc ille ad *Epaminondam* detulit: cui cum somnii imaginem exposuisset sui, jussit ille amoto operculo, quid in ea reconditi esset intueri. Ille sacris operatus, votisque ei Deo nuncupatis, a quo somnium extitisset, vasculum aperuit, in eo volumen repertum ex albo plumbo in tenuissimas laminas sparso, libri forma, in quo perscripta erant *magnarum Dearum initia*. Hæc illa fuit hydria, quam eo loco defoderat *Aristomenes*. (1)

Hic initiorum liber & telestica docuit & telesma fuit, quorum autores superius primis ut ajunt, digitis attigi, & jam amplissimus se

(1) Pausan. descript. Græc. lib. IV. cap. 130. pag. 235. & cap. 136. p. 247.

aperit dicendi campus. Erat enim in opertis adyti & arcanis sacris horum librorum Græcis festiva copia, de quibus vulgo nec fari licebat, quod per *expiationes* illas & *Lustrationes* suum stare imperium, malaque & morbos averruncari, plerisque persuasum esset. Has *Orpheus.* ipsis tradidit ORPHEUS, qui carminum modulatione sacrorumque rituum institutis, & divinarum rerum interpretatione magnam apud Græcos gloriam adeptus est. (1) Et quid illum valuisse credis? quem non animalia, sed res inanimatæ, (si vera est fabula) cum vellet, sequebantur. Sane fuit ipse summæ semper autoritatis, & divini aliquid in ipsius *hymnis* quæsitum est, quos *Lycomedæ* sive *Lycodrymidæ* (2) Sacris suis concinebant. Ac licet non deessent, qui quæ sub celebri ejus nomine ferebantur, ipsi adscribere nollent & Orphicum carmen ad *Cercopem*, aut *Theognetum* Thessalum referrent, triasmos ad *Jonem*, oracula & initia ad *Onomacritum*, Soteria ad *Timoclem* Syracusanum, aut *Perginum*, Milesium, crateras ad *Zopyrum*, Sessiones magnæ matris & bacchica ad *Niciam* Eleatem, Descensum ad inferos ad *Herodicum* Perinthium, Peplum & Rete ad *Zopyrum* Heracleotam aut *Brontinum*, (3) & sic de reliquis *De Sacrificiis divinatione que* libris. Etsi contendo-

(1) Diodor. Sic. lib. I. c. 23. bibl.
(2) Pausan. Græc. lib. IX. cap. 305. pag. 537. cum notis Silburg. p. 282.
(3) Suidas Heurn. barbar. philos. pag. 237.

deret *Ion* ipsum *Pythagoram* carmini cuidam nomen *Orphei* inscripsisse, (1) & *Epigenes* integrum de scriptis *Orpheo* tributis ederet Commentarium: (2) Illud tamen sibi imponi non patiebantur *Platonici* præsertim sequioris ævi, qui commentariis in ipsius operibus concinnandis, studio & diligentia inter se certabant *Syrianus* scilicet *Proclus*, *Jambilichus*, *Marinus*: (3) qui magna contentione antiquo Orpheo Sacra carmina vindicant, quibus suffragatur *Jo. Picus* nimia forsan in his sapientia delirans, ut deliravit *Græcia* in *mysteriis* suis: quæ cum *Orpheus* noster apud *Eleusinios* ad *Isidi* cultus imitationem instituta, *Cereris* dixisset, a *Cerere* se accepisse credi volebant. (4) De hoc ipsiusque sacris singulari Libro disseruit olim *Apollonius Aphrodisiensis*, de scriptis nuper (5) *Fabricius*. (6)

Filium habuit MUSÆUM eodem nomine ob sacra instituta clarum, & nepotem EUMOLPUM, qui *initia Cereris*, & initia filiabus tradita, tribus millibus versuum apud *Athenienses* scripsit, (7) quod MELAMPODEM etiam fecisse, DARDANUM, ÆTIONEM & MIDAM

Musæus Eumolpus aliique.

(1) Laert. in vit. Pythagor.
(2) Fabric. bibl. Græc. lib. I. cap. 9. p. 119.
(3) Marin. in vit. Procli.
(4) Picus in Quæst. Orphic.
(5) Theodor. in libr. Græcan. affection.
(6) Fabric. l. c. p. 122.
(7) Suidas.

DAM *Phrygem* observat *Clemens Alexandrinus*. (1)

Ab his acceperunt reliquarum gentium Duces & ex *Eleusinia* Messenius attulit CAUCON *Clini* filius & restaurarunt aliquando LYCUS, & METHAPUS *Atheniensis* initiorum orgionumque & cujusvismodi sacrorum designator, (2) qualis tempore *Solonis* EPIMENIDES *Phæstius* fuit, homo Diis charus, & rerum divinarum peritus, eaque sapientia, quæ afflatum Numinis requirit, & in initiationibus consistit; (3) quem ejus temporis homines filium Nymphæ *Baltes*, & novum *Curetem* vocabant, ob mirificas artes, quibus bellum Persicum per idoneum tempus retardasse credebant. Hic cum multas civitates & *Atheniensium* urbem peste laborantem expiasset & *Theogoniam* & de *sacrificiis* opus, *oracula, mysteria, carmina lustralia* & *piacularia*, aliaque multa edidisset & verendarum Dearum fanum ædificasset, ut ait *Lobon* Argirus apud *Cretenses* (4) naturæ debitum persolvit.

Pythagoras Empedocles. Hujus æmuli & sectatores fuerunt Philosophi PYTHAGORAS, & EMPEDOCLES, præsertim prior illorum in cujus doctrina plurima sunt Telesticæ artis indicia, quam per tot Sæcula discipuli tanta diligentia conservarunt. Notum vobis

(1) Clemens in protreptic.
(2) Pausan. Græc. lib. IV. c. 3. p. 202.
(3) Plutarch. in vit. Solon. c. 16.
(4) Laert. in vit. Fabric. bibl. Græc. lib. I. c. 6. p. 37.

vobis æque ac milii, quid de his in ipsius vita dictum sit, quam innumeri autores summa & assidua cura posteris tradiderint. Sane tanta fuit ipsius sapientiæ fama, ut cum ex oraculi responso, & sapientissimo & fortissimo Græcorum (1) a *Romanis* Statua deberetur, *Pythagoræ & Alcibiadi*, huic fortitudinis, illi sapientiæ nomine id contigerit; etiam si *Socrates* ab oraculo sapientissimus esset renunciatus. Scripsit de *natura*, de *Diis* (*Hieros Sermones*), quorum initium:

O Juvenes tacita colite hæc pia sacra quiete.

De anima præterea, de pietate de herbis magicis, Præcognitiones, Arithmeticam & alia.

Quæ longius nos a scopo ducerent, qui brevitati litamus.

Non ergo commemorabo IVOBIS amplo sermonis discursu aut MELANTHIUM de *mysteriis*, aut (2) STESIMBROTUM *Thasium*, & NEANTEM *Cyzicenum*, (3) aut qui alio nomine ex ultima antiquitate hic citari possent. MEDEÆ tantum carmina adjiciam telestica, quibus ad ventorum aram nocte una quotannis arcanis quibusdam ad quatuor foveas appositis sacerdos placabat ventos. (4)

Et alii Sacrorum interpretes.

Nep-

(1) Plin. histor. natur. lib. XXXIV. c. 6.
(2) Hofmann. voc. Eleusin. Fabric. bibl. Græc. lib. I. cap. 16. p. 104.
(3) Voss. de Histor. Græc.
(4) Pausan. Græc. lib. II. cap. 55. p. 100.

Næniæ hæc videntur fuisse & agyrtarum nugæ, ut sunt reliqui *Græcorum* hujus argumenti libelli, PLATONIS *de vacca* (1) & *institutionum activarum*, in quibus *Hinnacias* alias *Isaac* fecit librum aggregationum, qui vocatur *Augnempere*. Hujus farinæ sunt ARISTOTELES liber *spiritualium operum* & liber *Haistamchus* (2) *de Talismanibus*, qui ei qualicunque fide tribuuntur. Opus enim Magicon, quod *Laertius* (3) sub ejus nomine citat de *Zoroastre* tractans & *Magis*, diversi fuit argumenti; cumque & illud Pseudepigraphis annumeret vitæ autor *Anonymus*, alii *Rhodoni* aut *Antistheni* tribuant ut diximus, nullam hic parit verisimilitudinem. Quam omnino perdunt, dum ad ALEXANDRUM M. bellicosissimum Regem provocant, quod *speculum* & librum *de septem herbis septem Planetarum* reliquerit (4) quasi ipsi tempus & locus fuisset, talium ineptiarum. Sic ALEXANDRI *Aphrodisei* libros *de arte magica* crepant. Quidni CELSI illius *Lucianei* commentarios (5) de *Magorum artis* [illegible] bus,

Nugæ venduli Platonis, Aristotelis, Alexandri utriusque nominibus.

(1) Picus lib. 2. contra Astrol. Trithem. in antip. malef. cap. 3.

(2) Trithem. in antipal. Stanley philos. orient. p. 121. edit. Cleric.

(3) Laert. in procem. cum not. Menag. Suid. voc. Antisthenes.

(4) Trithem. in antipal. Fabric. bibl. Græc. lib. III. c. 8. pag. 206. Naud. in apolog. c. 6. p. 66. Rivin. in procem. Kyrannid.

(5) Lucian. in pseudomant. p. 546.

bus, aut THESSALI *mysterium* ad *Hermem*, qui dicitur *de duodecim herbis, duodecim signis* attributis, nec non *septem aliis herbis* per septem alias stellas scripsisse.

Quanta vero impudentia clarissimis hisce nominibus abutuntur, tanta impietate scoriæ & dehonestamenta generis humani, dulcissimum SALVATOREM in partes vocant, cujus libros aliquot ad *Petrum & Paulum* olim ferebant, in quibus scripta erant summa totius *artis Magicæ*, ex cujus peritia *Christus*, dum viveret, tot tantaque miracula edidisset, quorum insaniam *Augustinus* (1) quatuor argumentis breviter, sed argute refellit.

De impietate in Salvatorem nostrum.

I. Quod hi, qui tales se legisse libros affirmant, nunquam talia miracula, quamvis anxie conati, facere potuerint; qualia *Christum* de libris talibus fecisse dicunt.

II. Quod isti divino judicio sic errent, ut eosdem libros asserant ad *Petrum & Paulum* tanquam epistolari titulo prænotatos; forte in talem errorem prolapsi, quod pluribus in locis simul eos cum Christo depictos viderint; cum tamen etiam pueris notum sit, *Paulum*, quam diu *Christus* in carne mortali vixit, neque Christi fuisse discipulum, neque familiarem, non igitur potuit libros, quos ante mortem

(1) Augustin. de consens. Evangelist. lib. I. c. 8. Hieron. ad Ezech. XIII. Fabric. in Cod. pseudep. N T. Sixtus Senens. in bibl. Sanct. lib. II. p. 84. Naud. in apolog. c. 2. p. 21.

tem eum scripsisse dicunt ad *Paulum* tanquam familiarissimum scribere, qui post ascensionem Domini cœpit tunc primum ejus esse discipulus.

III. Quod qui putant *Christum* magicis artibus tanta potuisse, & universum terrarum orbem in se unum convertisse, non animadvertunt, per magicas artes nequaquam fieri potuisse, ut *Christus*, antequam nasceretur, tot Prophetas divino spiritu impleret, qui talia eum facturum prænunciarent, qualia in orbe terrarum præsentia nunc videmus. Nam etsi magicis artibus fecisset, ut coleretur etiam mortuus: magus tamen esse non poterat antequam natus.

IV. Quia stulte credunt *Christum* composuisse libros, qui nihil unquam scripserit; sed tantum aliis de se scribenda reliquerit, ita exigente ipsius doctrinæ præstantissima sublimitate, quam non decebat atramento delebili in caducis chartarum foliis vel in tabulis sensu carentibus scribi; Sed in vivis & sempiternis discipulorum suorum mentibus, stylo divini spiritus perpetuo duraturis insculpi. Unde etiam apud Ethnicos nobilissimi Philosophi *Pythagoras* & *Socrates* nihil literarum monumentis mandarunt, existimantes, invenisse se perfectissimum docendi modum, si præcepta bene beateque vivendi non in paginis scripta, sed in animis auditorum suorum impressa relinquerent.

Mit-

Mittamus impias nugas & illos improbatæ lectionis libros, quos protinus corrumpendos esse statuit *Ulpianus* (1). Neque de ZABULO, BARNABA *Cyprio* aut SIMONE *Mago* sermo sit, cujus libros commemorat *Dionysius*. (2) Neque de EPHESIORUM libris, quos cum sacris *Christi* initiarentur, flammis ultricibus aboleverunt, (3) odio scilicet vanæ curiositatis, quam sectati fuerant, quæ uberius *Joannes Quistorpius*, (4) & M. *Andreas Siberus* (5) Academico more exposuerunt. Neque de HERMOGENE, qui *Jacobo* Apostolo magnum librorum *magicorum* acervum ad comburendum tradidit, (6) ut & illi Christiani faciunt, apud *Athanasium*. (7) Æternis sepulti jacebant in tenebris, cum illis lucifugarum quisquiliis, quæ S. CYPRIANO Carthaginensium Episcopo (8) JOANNI VII. HONORIO & LEONI Ecclesiæ Romanæ Præsulibus, (9) aut ALPHONSO Regi *Hispaniæ*, dum

De magicis figmentis post N. C.

(1) Ulpian. lib. IV. §. 1. ff. Famil. erciscund.
(2) Dionys. de nomin. divin. c. 6. Trithem. in antipal. Possevin. in appar. sacr. Gesner. in pandect. p. 103. Van Dale singul. dissertatione.
(3) Act. XVIII. v. 19.
(4) Quist. Rostoch. 1664. in 4.
(5) Siber. de περιεργίᾳ. Witteb. 1685. in 4.
(6) Abdias lib. IV. Actor. Apostolor.
(7) Athanas. de verb. human.
(8) Trithem. in antip. malef. c. 3. MS. ap. Dygb. fide catal. MSS. Angl.
(9) Balæus cent. 13. p. 122. Script. Angl. Gesner. in pandect. lib. X. tit. 6. p. 105.

dum favet Astrologiæ, a maleferiatis tribuuntur.

Medici & Philosophi. Potius ad *Philosophos & Medicos* divertamur, quorum historia, si non ob fidem, ob doctrinam sane & usum nostræ magis convenit diligentiæ; ex quibus prodit L. JUN. MODERATUS COLUMELLA *Gaditanus*, qui præter libros *de Re Rustica* alium quendam *adversus astrologos* composuerat, una cum opere, in quo de *Lustrationum*, cæterorumque de *Sacrificiorum* ritibus, qui pro frugibus apud antiquos fiebant, & ad nos non pervenerunt, agere constituerat. (1)

Columella.

Galenus. Huic proxime subsequitur GALENUS *Pergamensis* Medicorum columen & insigne decus, qui doctissimis operibus per tot Sæculorum decursum autoritatem & fidem olim partam defendit atque tuetur. In quibus quidem nihil apparet, quod nobis dicendi materiam præbeat. *Alexander Trallianus* (2) tamen testatur, curæ morborum characteristicæ fidem adhibuisse, cum Librum *de Medico Homeri*, id est versibus Homericis, pro remedio adhibendis componeret. Sed aut nugivendulornm inventum est, aut mera invidia, qua incensi medici Romani, cum imitari non possent, magum dixerunt. (3) Nec alicujus

(1) Columell. de R. Rust. lib. II. c. I. & lib. II. c. ultim.
(2) Trall. lib. IX. cap. 4. Marchael. ad Gaffar. n. 36. pag. 288.
(3) Galen. de rect. curand. per Sangv. mission. c. 17.

cujus pretii libellus *de incantatione, adjuratione & suspensione* a quibusdam ei adscriptus, qui in operibus *Constantini* Monachi Cassinensis & *Arnoldi Villanovani* rectius ad *Costam Ben Lucam* refertur. Imo nesciunt, quid agant, dum librum de medendis morbis, usu cabalæ & magiæ naturalis *Saracenicum*, ac si *de febribus* scripsisset, ipsi tribuunt, quod tamen fieri videmus. (1)

Transeo ad APOLLONIUM Thyanæum, quem in Telesmatibus construendis plurimum valuisse, supra ostendimus. Virum & *Eusebia* in eo scripto, quo *Hieroclem* confutat, qui impie dulcissimo Salvatori conferre ausus fuerat, nec illaudatum, dum nominis infamiam, non tam suis factis, quam ex nimio illorum studio ortam observat, qui divinis eum coluerunt honoribus. Ipsum *Alexander Severus* in larario habuit, (2) ipsi monumentum heroicum struxit *Antoninus Caracalla* (3) & in multis templis ipsius fulgebant imagines ob edita miracula spectabiles. Nec quisquam facile plures nactus est præcones, qui vitæ fabulam studiose & copiose tradiderunt.

Apollonius Thyanæus.

F 2 Phi-

(1) Hottinger. in bibl. oriental.
(2) Lamprid. in vit. Alex. c. 29. p. 930.
(3) Dio lib. LXXVII. cap. 889. Lactant. lib. V. de Justitia pag. 241.

Scribunt hac patria & Chronicorum quædam multitudo
Philostratus & Maximus, *simul &* Mocragenes
Et turba alia plurima, quos non valeo dicere. (1)

In his sunt *Damis* itinerum comes & *Soterichus* Afites Poeta, qui vitam sub Diocletiano scripsit (2) *Plutarchus*, si vera narrat Savaro: (3) *Nicomachus & Tasius Victorianus*, si ultra emendationes suas aliquid addiderunt, (4) & *Sidonius Apollinaris*. (5) Eandem tentabat *Flavius Vopiscus* (6) & nostra ætate critica lima politam dederunt *Prideaux*, (7) *Tillemont*, (8) *Petrus Bayle* (9) & *Elias du pin* (10) [suppresso nomine] Galliæ eruditæ Proceres. Varia ipsi tribuuntur scripta *Testamentum*, *Epistola de Diis & moribus de legibus* Pythagoræa dogmata, & apologiam ad *Domitianum* Cæsarem & alia. Nostri argumenti fuerunt *Initia* sive *de sacrificiis* liber, ex quo de arcanis Oraculorum differit *Eusebius*, (11) & *Oracula*, quæ contine-

(1) Tzetz. Chiliad, 3. histor. 60.
(2) Jonf. in histor. philosoph. Suidas.
(3) Savato ad Sidon. Apollin.
(4) Fabric. bibl. Græc. lib. 4. part. 2. c. 24.
(5) Sidon. lib. IIX. epist. 3.
(6) Vopisc. 12. Aurel. c. 24.
(7) Anglice.
(8) Tillem. in histoir. de Empereurs.
(9) Bayle diction. historiqv.
(10) Singul. Differt. Paris 1707. in 12.
(11) Euseb. præpar. Evangel. lib. IV. c. 12.

nebant invocationes Dæmonum beneficorum, ad bonum aliquid efficiendum (1) Quæ tamen opera jam dudum interciderunt, & *Roseæ crucis fratres*, (2) se quædam hujusmodi edituros, frustraneo conatu, mirabilium buccinatores, in se ceceperunt.

APOLLONII vitam doctrinam & instituta, non diu post, tam in laude quam vitio, æmulatus est uterque. JULIANUS Pater & filius Philosophiæ laude non in celebres. Ergo & nostram ingrediuntur scenem, quippe quorum alter cognomento *Chaldæus*, scripsit de *Dæmonibus* libros 4. qui sunt ad custodiam cujusque hominis membri, qualia feruntur telesurgica esse initia, & Chaldaica sacra. *Julianus* Theurgus, superioris filius, fuit sub Marco *Antonino* Imp. & scripsit versibus *Oracula, Theurgica, initiatoria*, & alia hujus disciplinæ arcana, ut inter alios ex *Sozomeno* (3) patet. Hunc tradunt quidam *Romanis* aliquando siti laborantibus effecisse, ut subito cogerentur nubes & imbrem ingentem effunderent, cum tonitruis fulguribusque crebris, quod alii *Arnuphi* Ægyptio tribuunt, (4) Christiani suorum precibus, Poëta ipsi Imperatori: *Julianus uterque.*

(3) Suidas voc. Goeteia.
(4) Zreneo Agnostus in Olyp. ventat.
(1) Sozomen. histor. eccles. lib. I. c. 7.
(2) Suidas voc. Julianut & Porphyrius. Dio Cassius aliisque Euseb. lib. I. Chron. p. 241. Voss. de Hist. Græc, p. 236.

Chaldæa Mago seu carmina ritu
Armavere Deos: seu quod reor omne tonantis
Obsequium Marci *mores potuere mereri.*

Juliani Chaldæi historiam libris 4. (1) consignavit olim *Porphyrius.* (2)

S. Jul. Africanus. His proximus SEXTUS JULIUS AFRICANUS, qui præter opera Chronologica passim a Scriptoribus commendata *Cestorum* libros IX. de rebus *Medicis*, *Physicis*, *Rusticis*, *Chymicis* Alexandro Imperatori obtulit, ast libros XXIV. fuisse observat *Suidas*; qui continere Physica quædam scribit e sermonibus & incantamentis, & scriptis quibusdam characteribus constantia remedia & ad alios effectus quæ pollicentur. (3) Hodienum extat *Cestorum Enneabiblon* de variis arcanis Physicis medicis & magicis in bibliotheca *Cæsarea* aliisque, sed mutile, & habet, nisi me memoria fallit, cum notis *Zachariæ Lundii* MS. inter rariores libros *Wolfius* Consiliarius & Archiater Regis Daniæ, vir elegantissime doctus. Prodiit etiam, sed admodum corrupte Parisiis, quamvis debitam adhiberet curam Cl. Jo. *Proivinus*, ob MSS. defectus. Ex hoc Cestorum libris opus *admirabilium lectionum medico-physicarum* transcripsit MICH. PSELLUS, non ignotus Philosophus, ex quo quædam hujus commatis refert *Lambecius.*

Ipsi

(1) Claudian. Consul. 6. Honor. v. 347.
(2) Holsten. in vit. Porphyri c. 10.
(3) Fabric. bibl. Græc. lib. 3. c. 24. p. 593.

Ipsi a latere hæret Qu. SAMMONICUS SERENUS, vir & in vita & post obitum Principibus Reipubl. Romanæ non ignotus, ut & filius ejusdem nominis, qui *Gordiano* Juniori, præcepta vitæ morumque tradidit (1) ipsum in libris olim suis multa, quæ hujus loci erant, tradidisse, *Macrobius* (2) autor est; dum ex libro V. *rerum reconditarum* utrumque carmen affert, quo Dii evocabantur, & devotæ civitatis fieri solebant. Hodiernum extat carmen ipsius Heroicum, *de medicina parvo pretio parabili*, quo hominum debilitati opem ferre annititur cui quædam superstitiosa pro Sæculi genio sunt intermixta, ut ABRACADABRA illud famigeratissimum hemitritæo depellendo inserviens, quod singulari diatribe *Georgius Francus a Franckenaw* vir doctissimus excussit. Carminum *Sammonici* præstantissimam editionem curavit *Robert. Keuchenius* Amstelod. 1669. in 8. & indicem reliquarum addidit. *Sammonicus Serenus.*

Hujusmodi multa leguntur apud ALEXANDRUM Trallianum, qui non multo posterior fuit *Iuliano* Cæsari, (3) & THEODORUM PRISCIANUM, qui sub *Gratiano* & *Valentiniano* floruit, & *Euporisticon* sive Medicinæ præsentaneæ facileque parabilis libros ad *Timotheum* fratrem scripsit, (4) *Aliique.*

(1) Spartian. in vit. Caracall. & Getæ c. 5.
(2) Macrob. Saturnal. libr. III. c. 9.
(3) Voss. de Histor. Græc. p. 805.
(4) Fabric. in bibl. Latin. p. 304. ejusque Suppl. p. 243.

quorum IVtus ad *Eusebium* filium Experimentorum est de physica scientia sive ut alii reddunt de *occultis Physicis remediis*, (1) quem nescio quare cum reliquos Basil. 1523. in 4. ederet, omisit *Sigism. Gelenius*. Eundem sub falso *Qu. Octavii Horatiani* nomine vulgavit *Hermannus* Comes *de Nevenare* Argent. 1532. ita castigatus a *Reinesio* (2) & *Fabricio*, qui de morbis magica carminum vi oppugnatis *Ianum Brockhusium* disserere monet. (3)

Jambilichus. Agmen hujus scenæ claudat JAMBILICHUS, Philosophorum suæ ætatis antesignanus, qui non solum opere de *mysteriis Ægyptiorum* sacra thelesurgica apertius quam, ante eum quisquam tradidit, sed & *de simulacris*, scilicet illis, quibus divinitatem tribuebant, scripsit, quo Pium Jo. PHILIPPONI Grammatici & Philosophi *Alexandrini* zelum tanto ardore incendit, ut in eum integro commentario inveheretur, cujus argumentum servavit clariss. ille librorum compilator *Photius*, (4) legi (inquiens) *Ioannis* cognomento *Philoponi* librum adversus *Iamblichi* opus, quod de *simulacris* inscripsit. Scopus autem *Iamblicho* propositus est ostendere, cum divina esse idola, (nam ista etiam simulacri nomine complectitur,) tum præsen-

(1) Heurn. de Stud. med. & method. medic. lib. III. c. 28. p. 491.
(2) Reines. var. lection. lib. III. c. 2. p. 648.
(3) Brochuysen ad Tibull. p. 99.
(4) Phot. bibl. cod. 215.

sentia numinis referta: non solum quæ hominum manibus, occulta quadam arte fabricata, ob incognitum nimirum artificem cœlo delapsa nominentur, (hæc enim & cœlestis esse naturæ, & inde in terram decidisse, unde etiam sint merita nomen accipere,) verum etiam quæcunque fundendi arte & sculpendi atque fabili certa simul mercede & opera (ab artificibus) confirmata essent. Horum igitur omnium opera naturam excedere & hominum opinione majora esse, Jambilichus scribit multa partim incredibilia e fabulis narrando, partim in obscuras causas referendo, partim etiam contra atque oculis cernuntur, scribere nihil metuendo. Opus integrum duas in partes secat, majoremque alteram, alteram minorem nominat, utramque *Philoponus* oppugnat, consueto orationis genere usus, quin & compositionem ad solitam sibi formam adaptans. A puro enim & dilucido non recedit neque tamen elegantia & Attica Phrasi exornatus nitet. Rationum præterea *Iamblichi* reprehensiones sane generosas, & per ipsus quoque penetrantes causas frequenter tibi exhibet; quas interdum superficie tenus tantum refellentes, & ad sola nomina relatas longiusque a re controversa recedentes adfert, etiam cum hæc redarguenti valde est obnoxia, & per se imbecillitatem suam prodit.

CAP. III.

DE OBSCURIS & INCERTÆ ÆTATIS SCRIPTORIBUS.

Argumentum.

Principio quidem ex insigni Alberti Magni *loco, complures indicantur autores, quibus reliqui secundum ordinem literarum subjiciuntur:*

Aben Hali.
Aben Morgum.
Aben Pharasus.
Abou Rehan.
Albubekar.
Alphidius.
Alrazi.
Al Tamini.
Anonymi.
Apollo.
Artesius.
Astason.
Balemis.
Behencasim.
Belenus.
Bexel.
Bockenham.
Caissouni.
Caudas.
Gethel.
Chael.
Cleopatra.
Costaber Lucas.
Geber.
Hamahalzel.
Macrizius.
Mahmoud.
Messaallæ.
Mohammed.
Namion.
Nesbar.
Picatrix.
Ptolomæus.
Rhagael.
Sekaki.
Sirami.
Thebit ben chorat.
Thetet.
Thooz.
Thomaz.
Zain Abudad.
Zeherit.

Sub-

Subobscurum jam ingredior antrum, & parum abest, quin in ipso limine hæream, dum tanta superstitionum colluvie obrui video veritatem, quam & alias in puteo latere dicebat *Democritus*. Obscura autorum nomina, quæ recensenda veniunt horrisoni quid crepant, nec deerunt, scio, qui dum eos æternis tenebris damnant, me in minimis occupatum & superstitiose diligentem clamitent. Sed venia eorum præmaturum hoc, dum prævideo non expavesco judicium. Non superstitiosus sum, sed eam impugno, cujus cadaverosam faciem denudo. Ignorantia mater admirationis, admiratio parit pretium, quod omnino cessat, dum in apricum productæ velescunt næniæ. Aliquid dandum curiositati, aliquid autoritati summorum virorum, qui ante me hæc prodiderunt TRITHEMII scilicet & autoris libelli *de duabus sapientiis*, sive ALBERTUS *Magnus* (1) sit sive PHILIPPUS *Cancellarius Parisiensis*, (2) sive ROGERUS BACO ut putat *Naudeus*, (3) qui de talis, manibus sequentem in modum verba facit.

Imagines Astronomicæ fiunt *tribus* modis; Unus modus abominabilis est, qui *suffumigationem* exigit; *Alberti Magni recensio autorum.*

(1) Sub ejus nomine prodiit sine Anno fol.
(2) Catal. MSS. Angl. & Hybern. n. 1682.
(3) Naud. dans l'apolog. cap. 18. pag. 380. legitur etiam sed mutilè ap. Wimpinam de fato libr. 2. cap. 41.

git; quales sunt imagines THOR *Græci* & GERMOTH *Babylonensis*, qui habent stationem ad cultum veneris. Quales sunt imagines Babylonensis & HERMETIS quæ exorcissantur per 54. nomina Angelorum, qui subservire dicuntur imaginibus Lunæ & circulo ejus & forte potius sunt nomina Dæmonum, & sculpantur in eis septem nomina recto ordine pro re bona & ordine transverso pro re cujus expulsio exspectatur. Suffumigatur etiam pro re bona cum ligno *Aloes Croco* & *Balsamo*, & pro re mala *Galbano*, *Sandalo* rubeo & resina, per quæ profecto Spiritus non coguntur, sed cum Dominus permittit peccatis nostris exigentibus, ut decipiant homines, exhibent se coacti. Hæc est idololatria pessima, quæ ut reddat se aliquibus fide dignan, observat 28. mansiones Lunæ & horas diei & noctis cum quibusdam nominibus horarum & dierum & mansionum ipsarum. A nobis longe sit iste modus, absit ut Creaturæ exhibeamus honorem Creatori.

Est & alius modus aliquantulum minus incommodus, detestabilis tamen, qui fit per *inscriptionem characterum & nominum ignotorum*, ut sunt quatuor anguli Salomonis & novem candaria & tres figuræ spirituum, qui dicuntur principes in quatuor plagis mundi, & ALMENDEL SALOMONIS, & sigillum ad dæmoniæcos. Amplius septem nomina ex libro MACHMET & alia XIV. ex eodem, & rursus nomina ex libro *institutionum*, quæ dicitur

RA-

RASICTIS videlicet terræ, maris, aeris & ignis ventorum & mundi cardinum signorum quoque ut Planetarum & angulorum eorum, secundum quæ singula in diei & noctis triplicitatibus diversa nomina sortiuntur. Hic etiam modus a nobis longe sit: suspectus est enim ne saltem sub ignotæ linguæ nominibus aliquid lateat, quod sit contra fidei Catholicæ honestatem. Isti duo sunt modi imaginum Necromanticarum, qui nobilissimæ Astronomiæ, sicut dixi, nomen sibi usurpare præsumunt. Et ex eis jam diu est, quod libros multos inspexi, scilicet dum eos abhorrui, non exstat mihi perfecta memoria super eorum numero titulis, initiis aut continentiis sive autoribus eorundem. Spiritus enim meus nunquam requiescebat in eis; verumtamen valebunt, transeundo vidisse, ut saltem non ignorarem, qualiter esset miseris eorum sectatoribus irridendum, & haberem de suo quo repellerem excusationes eorum, & quod potissimum est, ut super consimilibus de cætero non tentarer, ac persuasiones suas invalidas non admittens, censerem.

Et libros quidem tales, quos possum ad memoriam revocare sunt. Ex libris Hermetis libri *præstigiorum*, qui sic incipit. *Qui Geometriæ & Philosophiæ peritus, expers Astronomiæ fuerit*, & liber, qui incipit. *Probari tres libros*. Cui adjungitur liber Abolomiten de opere horarum, qui sic incipit: *Dixit Abolomiten, qui & Apollo dicitur, imago prima*. Et liber ejusdem de

de *quatuor imaginibus* ab his separatis, qui sic incipit: *Differentia in qua fuerit.* Ex libris quoque Hermetis est liber *imaginum Mercurii*, in quo sunt multi tractatus, unus *de imaginibus* Mercurii, alius *de Sigillis*; quorum inceptionem non recolo, nisi de sigillis, qui sic incipit: *Dixit expositor hujus libri oportet quaerentem substantiam hanc:* Post illos est liber *Veneris* habens similiter plures tractatus de imaginibus & characteribus, de annulis, qui est talis mentio X. capitulorum & annulorum Veneris. Et hos sequitur liber *Solis*, qui sic incipit: *Lustrari imaginum scientias.* De isto non vidi, nisi simplicem tractatum de characteribus, fortassis sunt in superioribus. Sunt alii, sed non translati. Trium etiam superiorum non vidi, nisi simplices tractatus librorum scilicet imaginum *Martis*, qui sic incipit: *Hic est liber Martis, quem tractat.* Et librum *Jovis*, qui sic incipit. *Hic est liber* sacerdotis, *quem tractat. Saturni* qui sic incipit: *Hic est liber Saturni quem tractat Hermes.* Hos septem libros, sequitur quidem liber, qui incipit: *Tractatus octavus in magisterio imaginum.* Et ipsi sunt de his quos referunt ad *Hermetem.* Est etiam unus liber de *septem annulis* septem planetarum qui sic incipit: *Divisio Lunae cum semiplena fuerit &c.* ex libris. THOR. Graeci est liber de *stationibus ad cultum veneris*, qui sic incipit, observa Venerem cum intrabit Taurum. Et ex libris SALOMONIS est liber de *quatuor annulis*, quem intitulavit nominibus quatuor discipulorum; qui

qui incipit: *de arte Eutonica yloyca*, & liber de *novem candariis* qui sic incipit: *Locus qui vocatur ut dicamus*. Et liber *de tribus figuris Spirituum*, qui incipit: *sunt de cœlestibus*. Et liber de figura ab-vendria qui incipit: *Capitulum in figura Almandrial*. Et aliis parvus *de sigillis ad Dæmoniacos*, qui incipit: *Capitulum sigilli Gendal & turchill*. Et ex libris MAHUMED est liber *septem nominum*, qui incipit: *Dixit Mahumed filius Albozeen*. Et liber *XV. nominum*, qui sic incipit: *Hæc sunt quindecim nomina*. Et unus liber magnus Rasielis, qui dicitur liber *institutionis*, qui incipit: *In prima hujus proœmii parte de annulis tractemus*. Est & aliis de capite *Saturni*, qui incipit: *Quicunque hoc secretissimam*; cujus autorem ignoro. Cum his libris inveniuntur scripti duo ex libris HERMETIS, quos non putavi Necromanticos, sed potius naturales, quorum unus est de quibusdam Medicinis in conjunctionibus Planetarum, qui sic incipit: *Cum Saturnus conjungitur Jovi*. Alius demum *confectionibus ad capiendum animalia sylvestria*, ut lupes, aves &c. Et ipse est liber *Hermetis* ad *Aristotelem* qui sic incipit. *Aristoteles Alexandro Regi: si vis recipere*. Hic est, quem quidam nominant mortem animæ. Est quoque liber KIRANNIDORUM de rota KYRAMIDÆ, & canones secundum GALLIONEM, ex dictis Humani filii *Isaac*, quem & tacere volui, propter quædam fœda capitula, non solum adversus Legem sed adversus naturam. Liber ARCGEPII cum commento suo liber AL-

MA-

MATHAIM, & liber sacratus, quem potius execrabilem debuerat nominare. Isti sunt libri quos modo ad memoriam revoco, licet plures viderim, ex libris de scilicet de imaginibus, quos dixi fieri cum suffumigationibus & exorcissationibus, qui sunt modi imaginum duo necromanticorum ut dixi.

Tertius modus imaginum Astronomicarum, quæ dedignatur istas spurcitias, suffumigationes & invocationes, nec exorcissationes & characterum inscriptiones admittit, sed virtutem solum nanciscitur a figura coeli, ut si fuerit imago destructionis alicujus speciei ab aliquo si fuerimus requisiti, accepta primo interrogatione, cum numero certissimo, nihil cadit exigium & plurimum figuras significaverint obscissionum fundatur imago sub ascendenti, similiter illius speciei aut sub ascendente interrogationis ejusdem infortunato ascendente, & Domino ejus a Domino domus mortis, scilicet a Planeta infortunato, quoque Domino domus, donum domus ascendentis & luna & Domino domus Lunæ & parte fortunæ & Domino ejus & Domino horæ remotisque fortunis ab ipsis & ejus angulis a triplicitatibus ascendentis, & sit luna in ascendente facię & signo. Postquam ergo perfecta fuerit imago, cum quibusdam aliis conditionibus, quæ observandæ sunt, sepelienda est in medio loco, a quo fuganda est ipsa Species, posita in ventre imaginis de terra, ex quatuor quantitatibus ejusdem loci. Si vero fuerit imago cujus opera

ra quæritur dilectio & profectus fiet, & e contrario horum, quæ dixi solum additio, quod forma ejus sculpenda est sub hora electa & habebit effectum a jussu Dei a virtute cœlesti eo, quod imagines, quæ inveniuntur in hoc mundo sensibili ex quatuor elementis obediunt imaginibus cœlestibus, quarum quædam sunt proprietates inventæ nomine & facto, quædam mirabiles, quæ longe sunt a nobis surguntque in restrictione liberi arbitrii cum profunditate intellectus. Super istis imaginibus invenitur unus liber THEBIT filii *Chora*, qui sic incipit: *Dixit Thebit Ben Chorat, dixit Aristoteles, qui Philosophorum X.* In quo sunt imagines super fortunam & impedimenta super substantiam & negotiationem super principatum & prælationem, super conjunctiones atque separationes. Et istæ sunt *imagines Astronomiæ*, quarum nomine se insigniunt necromanticæ ante dictæ. Est & alius liber, qui sic incipit: *Opus imaginum PTOLOMÆI*, qui sicut inutilis est, cum nihil sit ibi, nisi sub quo ascendente imagines sint singulæ faciendæ. Quodsi tacitæ conditiones sunt, (adsunt) negromanticæ intolerabiles sunt, sicut & cæteri maledicti, quas nullus sanæ mentis excusare potest.

Hactenus illust. autor, cui reliquos scriptores secundum ordinem literarum subjicere liceat, inter quos *Abenhali*, sive potius ALBOHAZEN HALI, *Aben Ragel* celebri astrologo tribuitur *mirabi-* *Abenhali.*

lium imaginum liber, qui tamen in operibus ejus non extat. *Aben* MORGUM *Araben*, & ABEN PHARAJUM *Maroccianum* de sigillis VII. Planetarum citat *Kircherus* (1) ABOU RIHAN, sive *AbuRiban Ahmed al Biruni* magni nominis esse apud Arabes in arte talismanica, Astrologia, & Magia observavit *Herbelotius*, (2) quod ejus MS. de astrologicis rationibus uberius probabat in bibliotheca Cl. *Jo. Seldeni*. (3) In cœnobio Laurentii Escurialensi circa Annum 1583. servabatur ABUBEKAR ELFERICI de medendis morbis a vertice capitis, usque ad plantam pedis tribus curationis modis. *Naturali* curatione, quæ fit qualitatibus manifestis, & *proprietate*, quæ fit per specificas & proprietarias qualitates, & *Magica*, quæ fit sigillis & characteribus, quam Arabes *Sirvet Ilhocuf*, id est secretum characterum Arabicorum appellant. ALPHIDII de sigillis meminit *Borellus*; (4) ALRAGI *Picatrix* in secundo de magicis institutionibus, qui sic incipit: *Dixit Alrazus, scientia imaginum.* Eidem tribuitur aliud quoddam opusculum *de formis Planetarum atque sigillis* cujus initium forma Saturni.

Aben Morgum. *Aben Pharajus.* *Abou Rihan.* *Abubekar.* *Alphidius.* *Alrazi.*

(1) Kircher in Oedip. Ægypt. tom. II. pag 71. & de Cabala. saracen. tom. II. part. 1. cap. 9.

(2) Herbel. in bibl. orient.

(3) Catal. MSS. Angl. n. 3144.

(4) Borell. bibl. Chimic. pag. 12.

ni. (1) Præterea *de arte Magica* librum Magnum composuit, scilicet ut purgaret cerebrum nugis ventosis prægnans, quale fuit AL TAMINI cujusdam, qui utilitates suratarum *Alcoruni* pro amuletis exposuit. (2) Scripserunt & sub APOLLINIS nomine chartulas quasdam Agyrtæ, sed quandoquidem Deus ille Ethnicorum esse non poterat, *Belenum* vocarunt, qui idem est, & subjecerunt nomen *Balæmis*, quo grandius sonaret, & stupefaceret sciolos, ut mox videbimus. Majoris utique nominis ARTEFIUS, (3) Sed quis ille? Astrologi amplectuntur, Chymici venerantur, philosophiæ occultæ Studiosi colunt incertæ ætatis Doctorem, quem alii *Apollonium Thyanæum* volunt, alii *Arabem*, alii *Judæum* Nestore & Methusala vivaciorem. Sæculo XIII. ejus meminit *Rogerus Baco*, postea complures alii, nec detrectavit clariss. *Naudæus* in Apologia virorum Magiæ insimulatorum ipsi locum concedere. Alii fictum nomen existimant & nunquam fuisse. Ipsius tamen Magiæ & *Mibinii* cujusdam summæ capita studiose recenset *Hieronymus Cardanus*, (4) ex quibus apparet in illis de virtutibus verborum atque characterum, & quæ sunt alia hujus artis mysteria copiose disse-

Al Tamini.

Apollo.

Artefius.

(1) Trithem. in antipal. malefic. libr. I. cap. 3.
(2) Catal. MSS. Angl. & Hibern n. 3299.
(3) Agripp. de occult. philosf. libr. III. cap. 11.
(4) Card. de rerum variet. c. 91.

Astafon. disseruisse uti & ASTAFON fecit *de mineralibus constellatis*, (1) de quo non habeo, quod multis verbis commemorem.

Anonymi. Neque hoc librorum satis est: Pene excidissent ANONYMI; quam amplus quæso eorum est numerus? Quorum ægmen ducit liber ille magicus, quem Imperator Sinensium *Chin* cœlitus allatum credidit, cum ex nobiliore porta noctu quidam suspendissent. (2) Hujusmodi libros servabant complures *Sabæi*, inter quos librum de *agricultura* Nabathæorum, translatum ab *Ahen Vachaschyah* commemorant scriptores, plenum Idololatricis nugis, agebutque de conficiendis *Ischmenajah de descensu Spirituum*, *conjuratione Dæmonum*, de iis, qui degunt in deserto, quales erant Satyri aliisque ejusmodi ineptiis, quibus a se manifesta Mosis miracula confutari posse existimabant. Alius fuit *Abodath Hannabalim* de cultura *Nabathæorum*, ex quo *Maimonides* (3) hausit historiam de *Abrahamo*, quam supra attigimus. Liber *Haimstamchus* Aristoteli falso adscriptus. Liber *Hattelesmaoth* de Talismanibus, *Buxtorfius* titulum vertit de loquentibus imaginibus, cujus rei rationem jam indicavimus. Liber *Tamtam*, Liber *Haschareb*, Liber *de gradibus cœlestium orbium*

(1) Chic. ad Sphæram de Sacrobosc.
(2) Phil. Coupl. de Confuc. pag. 26. Paris 1687. in fol.
(3) Maimon. more Neboch. libr. III. cap. 29. Van Dale de idolatr. cap. 3. pag. 29. Hyde de relig. Persar. cap. 5. pag. 129. Stanley de philosoph. orient. lib. III. cap. 3. cum not. Clerici.

orbium & figuris in uno quoque gradu ascendentibus. Alius liber de Talismanibus *Aristoteli* etiam attributus. Et hujusmodi nugis tanquam pretiosis cimeliis passim gloriantur splendidissimæ bibliothecæ Cæsarea *Vindobonensis*. (1) Regis *Galliarum*. (2) & in Anglia *Jo. Seldeni*, *Æliæ Aschmole*, *Thomæ Gale*, *Cottoniana*, (3) & quæ præterea illis in terris laudem merentur. His possem adjicere libros duos Arabicos *de Talismanibus*, quos olim *Whelero* (4) monstrabat *Watsonus*, contendens, *Gaffarellum* ex his desumpsisse, quicquid habeat in curiositatibus inauditis, & volumina, quæ reperit *Jo. Fortius Ringelbergius*, quæ modum tradebant alloquendi Planetas, & ab iis petendi quasvis res. Librum anonymi *imaginum*, & orationum *Necromantiæ*, quem Venetiis in bibliotheca *D. Marci* extare, docet *Spachius*, (5) librum incerti autoris, qui prænotatur *figurarum* 12. *signorum*, contra omnes infirmitates humani corporis, (6) Et quos olim mihi comparavi, cum curiosa alliceret

(1) Lambec. libr. VII. pag. 261. libr. I. pag. 175. Nessel. part. IV. cod. 108. pag. 63. & n. 211. 217. 232. 243. 247. 249. 257. 273.
(2) Herbelot in bibl. orient. pag. 708. & 686.
(3) Catal. MSS. Angliæ n. 3278. 3464. 8253. & p. 53. n. 6236. & indice voc. Amuletum. nec non Th. Smith in bibl. Cotton. catalog. Oxonii 1697. in fol. edit.
(4) Wheler in itiner. pag. 163.
(5) Spach. in nomencl. philosoph.
(6) Trithem. in antipal. malefic.

juventus. De experimentis & miraculis annulorum XXIV. *De sigillis* XII. signorum Zodiaci & X. *Sephiroth*, cum harmonica appropriatione rerum creatarum, characterum & vocum, nec non de mensulis ex *sigillis Planetarum*, sed parco sciens, qui otium, quod superest autoribus, quorum nomina feruntur, impendam.

Balemis. Quales BALEMIS Arabs, quem & *Balemyne*, *Balenitz* cognomine *Apollo*, imo *Abolomiten* dicitur, scilicet obscuri nominis nulla cura est, & libenter ignorarem, albusne an ater esset, nisi tantopere commendasset, celebris ille *Scudalupis*, (1) qui summum Philosophum materiam amuletariam tractasse, Sympathiamque cœli metallorum lapidumque commonstrasse affirmat. Ejus nomine fertur *liber lunaris*: qui incipit: *Dixit Balenitz*, & alius de *inclusione Spirituum* in annulos VII. planetarum, qui incipit: *die & hora planetæ*. Et alius *de imaginibus* VII. *planetarum* ad multos effectus mirabiles: cujus initium: *dixit Balenitz, qui vocatus est Apollo cognomine*. (2) Hujus MSS. de *sigillis* planetarum in musæo *Ahsmoliano* observo; (3) De quibus librum edidit, & alius quidam inglo-

Beheneasin. rius BEHENEASIN nomine, qui incipit: *Saturnus habet in metallis plum-*

(1) Scudalup. de Sympath. VII. lapill. pag. 256. & 260.
(2) Trithem. in antipal.
(3) Catal. MSS. Angl. n. 6776. & 6864.

plumbum. (1) Huic a latere hæret BE-LENUS. Sed quis ille? magis notum crediderim inter Deos, quam inter homines. Antiqui enim Norici aliique populi *Solem & Apollinem* sub eo nomine venerabantur, ut singulari dissertatione ostendit *Philipp a Turre* in monumentis veteris Aritii, nec non *Pithœus*, (2) *Salmasius* (3) & nuper *Cl. Everardus Otto.* (4) Dum igitur *Apollinem* & *Balemin* citant, artis suæ propagatores, eodem, si Diis placet, jure citant *Belenum*, quem *de sigillis lapidum* scripsisse, *Gesnerus* testis est, & MStum erat inter Codices Bibliothecæ Jacobeæ, (5) Libellus BEXELI, seu *Beyeli* sapientis, (6) *De annulis septem planetarum* incipit: *Septem sunt stellæ erratiles, quas Planetas vocamus*, cujus meminit *Picatrix.* Tale scriptum BOCKENHAMI cujusdam *de annulis, annuli characteribus & imaginibus* servabat in MS selecta *Jo. Mori* Episcopi Norwicensis bibliotheca. (7) *Belenus.* *Bexel.* *Bockenham.*

Secundum ordinem literarum jam prodit CAISSOUNI *Arabs*, in cujus libro *Magma algialilat* complura extant superstitiosa remedia, (8) quæ & apud *Caissouni.*

(1) Trith. loc. citat.
(2) Pithæus.
(3) Salmasius ad Vopisc. Aurelian. cap. 39. & Capitol. Maxim. cap. 22.
(4) Otto de Diis Vialib.
(5) Catalog. MSS. Angl. tom. II. n. 8460
(6) Trithem. loc. cit. libr. I. cap. 3.
(7) Catal. MSS Angl. n. 9381. tom. II.
(8) Herbel. bibl. orient. pag. 686.

Caudas. CAUDAM, Astrologum occurrunt, qui scripsit libros IX. annulorum, librum *de tribus figuris Spirituum* & figura *Almadal*, ut observavit *Guilielm. Pastriegicus*. (1) *Cethel.* Hujus farinæ liber GETHEL *de naturali sculptura gemmaeum* & earum significatione, qui exstitit inter MS. illustr. Comitis *Kenelmi Dygbai*, (2) & CHAEL, *Chael.* unus ex filiis filiorum *Israel* antiquissimus Doctor dicitur, qui cum in deserto esset, observavit & sculpere fecit, multas secundum cursum signorum & Planetarum figuras, & maximum effectum in eis agnovit, atque ut hæ imaginum virtutes posteris paterent, librum composuit, ex quo sunt excerpta quædam sub *Tritbemii* nomine Ao. 1612, vulgata, quæ itidem apud *Camillum Leonardum*, *Goclenium*, & *Cæsarem Longinum* in trino Magico seu opere secreto Magorum inveniuntur. Venit & *Cleopatra.* huc GLEOPATRÆ Reginæ famigeratissimæ liber, & quo huic materiæ affinia citat *Alb. Magnus*, (3) scilicet cum vidissent nugivenduli, epistolas quasdam ad *Quintum Soranum* in quorundam manus esse, ut mederetur Priapismo, quo laborabat, placuit nomen & pari impudentia suis autoribus annumeraru nt. Inter quos potius nomen *Costa ben Lucas.* profitetur COSTA BEN LUCAS, qui verus author libelli *de incantatio-*

(1) Gesner in biblioth.
(2) Catal. MSS. Angl. n. 1794.
(3) Albert. de Herb. & lapidib. pag. 185.

tione, *adjuratione & suspensione* & ligaturis Physicis habetur, qui *Galeno* supponitur & in *Constantini* Monachi *Cassinensis* & *Arnoldi Villa Novani* operibus est editus.

GEBERUM quoque invenio reliquisse librum *de figuris septem planetarum*, qui numeris includit septem nomina Dei, (1) quemadmodum author in principio Sermonis sui promittit, & incipit: *Antiqui Sapientes & Philosophi.* Celebre hujus in Magicis & Chymicis nomen est, nemo tamen neque patriam ejus, neque vitæ tempus, neque statum indicavit, quin adversarios in diversas sententias euntes experiretur. *Indum* habent, *Arabem* alii, *Græcum*, *Hispanum*, Regem alii, alii pauperculum Philosophum. *Geber.*

Irus & est subito, qui modo Crœsus erat.

Ejus multa sunt in magicis volumina, sicut *Picatrix* in secundo testatur, inter quæ circumferuntur. Liber *secretorum magicorum*; aliud quoque *magnum opus* in VIII. libros divisum, Liber, qui nominatur *clavis figurarum*. Item de *astrolabio* librum composuit mille capitulorum, in quo mirabiles narrat effectus. Complementum etiam *magicæ* volumen magnum. Huic a latere hæret HAMAHALZEL Persa, astronomus, a R. *Chomero* hebraice redditus, qui late de *Talismanibus* egit, veluti pluribus narrat *Gaffarellus*. (2) *Hamahalzel.*

(1) Trithem. in antip. malef.
(2) Gaffar. curiosit. inaudit. cap. 3.

Fere his, scio, quæ retuli, tuam jam exhausi patientiam, sed sustine quæso, adhunc libellum ad umbilicum perducendum & autorum, quæ supersunt, utut barbara, recensenda sunt nomina, qualis MACRIZIUS, cujus librum de *Talesmatibus* & de *hieroglyphicis Ægypti* inter Codices Huntingtonianos MStos redemit Academia Oxoniensis (1) MAHMOUD *ben Hamzah al Kermani* de *Talismanibus* commemorat *Herbelotius*. MESSAALLÆ *Arabis* non in celebris, sed admodum superstitiosi, MStum de *Talesmatibus* & *veneficiis*, eorumque remediis habebat *Dudlejus Loftusius*, (2) & incipit: *cum operari volueris*. Tale opus scripsit MOHAMMED, *ben Cadhi Minas* (3) & qui sunt alii,

Macrizius. *Mahmoud.* *Messaalla.* *Mohammed.*

Qui veterem in limo ranæ cecinere querelam.

Liber NAMIONIS *mirabilium effectuum* continet multa ad delectationes pertinentia, & alia artis magisteria; (4) Quæ itidem in libro præstigionum *de imaginibus* prodidit NESBAR, nescio cujus ætatis aut loci Doctorculus. (4)

Namion. *Nesbar.*

Proximus ab eo PICATRIX, celebris *Hispanus*, (5) qui apud imaginum

Picatrix.

(1) Catal. MSS. Angl. n. 6347.
(2) Ibid. tom. II. n. 866. Trithem. in antipal.
(3) Herbelot. in bibl. orient.
(4) Trithem. loc. cit.
(5) Naudæan. & Patin.

num cultores utramque facit paginam. Is circa annum 1256. ex ducentis viginti quatuor veterum libris magnum *volumen magicum* composuit, quod ex Arabico in Latinam linguam postmodum est traductum; in quo orationes non solum ad Spiritus planetarum facit, sed etiam imagines & annulos, cum multis & variis characteribus, quomodo quis conficiat, docet, (1) ut ex Codicibus MStis perlucet, quos Comes *Petriburgensis*, (2) & *Renat. Moreau* Med. Paris. (3) olim servabant. Huic jungendus PTOLOMÆUS, *Ptolomaeus.* non quidem ille Mathematicorum & Geographorum coriphæus, sed quisquis ille superstitiosæ in Arabia scholæ alumnus. Quamvis enim antiquus ille Astrologus in centiloquio *Stoichiomaticorum* mentionem faciat, dum generabiles & corruptioni obnoxias formas a cœlestibus formis affici docet, idque de imaginum arcanis *Hali Aben Redoan*, & *Aben Giafar* (4) ipsius interpretes intelligant, non tamen singulatim de iis composuit librum. Alterius vero *Ptolomæi* varia feruntur de *imaginibus* opuscula, ex quorum numero quidam multas præstigias & vaticinia pollicetur; incipit: *pars imaginum est multiplex.* Libelli *de angulis & sigillis duodecim signorum* initium est: *Incipiamus tractare de compositione*

(1) Trithem.
(2) Catal. MSS. Angl. n. 6354. & 6363. tom. II.
(3) Labb. in bibl. MSta.
(4) Stanley philos. orient. pag. 69.

ne (1) Alterius *de signis cœlestibus* & imaginibus Astronomicis stellarum fixarum incipit: *Ptolomaeus dixit*, quem ex Latina Lingna in Gallicam traduxit *Jo. Huletus*, ut probat MS. a viro amicissimo nuper ad me missum, quod servabat olim itidem *Kenelmus Dygbaeus*, (2) Scripsit idem *de XII. annulis Veneris*, qui incipit: *Accipe Jaspidem in die & hora*; sed omnia, si recenserem, superstitiosus foret, & in utilis labor.

Rhagael. Neque prolixius vero in RHAGAELIS opere *de imaginibus* commemorando, quem a *Jo. Henr. Mentzelio* Patritio Augustano, cum accepisset, edidit *Goclenius*, desumpta sunt hæc sigilla ex ipsius *libro alarum*, in quo perfectam artem tradiderat (3) Hujus commatis sunt SEKAKI tractatus *de Talismanibus*, & SIRANI Chaldæi astrologica, quorum *Scudalupis*, (4) meminit.

Sekaki & Serani.

Porro prodit:

Thebit. *Ecce magus THEBIT, qui tempestate, venenis,*
Grandinibus quondam destruxit imagine regnum. (5)

Vul-

(1) Trithem. in antipal.
(2) Catal. MSS. angliæ n. 6357.
(3) Camill. leonard. in spec. lapid.
(4) Scudalup. de sympath. pag. 340.
(5) Merlin Coccapli. maccoron. 8. Naudæ. in apolog. Nicol. Anton. in bibl. Hispanica.

Vulgo *Thebit ben Corat* dicitur, qui in Hispania Judæorum religionem amplectebatur, *Alphonso* regnante, quanquam *Lelandus* (quasi res tanti esset) Anglis suis vindicare allaboret. Multa scripsit hujus argumenti, & in his librum, qui *sapientia major* dicitur, *de imaginibus astronomicis*, quas Astrologi secundum cursum stellarum formare solent, quem in Gallicam linguam transtulit, quem sæpius nominavi, *Jo. Huletus*. Idem scripsit *de proprietatibus XV. stellarum*, lapidum & herbarum, qui incipit: *prima stella vocatur Algol* & librum *præstigiarum*, in quo per compositionem diversarum imaginum mirabiles pollicetur effectus, & incipit: *Dixit Thebit ben Corat editor.* (1) *Hujus libri* passim in Codicibus MS. mentio est, & extabat olim apud *Ant. Bandanum*, nec non in scriniis bibliothecarum *Bodleji*, & *Jacobæi*. Talis THETEL vetustissimus doctor, *Thetel.* tractans *de sculpturis lapidum*, qui cum *Rhagaële*, *Chaele*, *Hermete*, *& Salomone*, *a Camillo Leonardo*, *& Goclenio* est editus, Talis THOCZ Græcus de *compositione & Thocz.* *virtute imaginum*, de statione ad cultum *Veneris*, *de quatuor annulis* & imagine Veneris, (2) & THOMAS *præsti- Thomas.* *giarum* autor, quo miranda promittit ex annulis compositis, secundum 28. mansiones Lunæ cum characteribus & fumigatio-

(1) Gesner. in biblioth, Trithem. in antipal. malefic. libr. I. cap. 3.

(2) Trithem. loc. citat.

gationibus variis, qui ſic incipit: *Ego Thomas omnium ſcientiarum amator.* Denique ZAIN ABUDAD Arabs, quem citat *Kircherus*, (1) & liber ZEHERIT *Chaldæi* de compoſitionibus & affectibus *imaginum* planetarum ſuperſtitioſus: in quo ſpiritibus orationes facit & offert ſacrificium planetis: incipit: *Spiritus planetarum.*

Zain Abudad & Zeherit.

Hæc cum ita ſe habeant, nemo merito de raritate ſcriptorum, ſed numero eorum queri poteſt. Si enim tantum incertæ ætatis ſcriptores exiſterent, integra propemodum foret bibliotheca. Nænias quidem eſſe & quisquilias, ſi quis urget, conceſſerim, neque alio animo retuli, quam ut creduli & ſuperſtitioſi mirari deſinant, nec in fallacibus impoſtorum artibus theſauros abditos quærant, pro quibus, ut ajunt, carbones inveniunt.

(1) Kircher. de cabal. Saracen.

CAP.

CAP. IV.

DE MEDII & RECENTIORIS ÆVI SCRIPTORIBUS TALISMANICIS.

Argumentum.

SÆCULO XIII. *dum respirare incipiunt literæ, cum iis Astrologia summo in honore esse cœpit, & una ars Talismanica. De qua* Leopoldus *Dux Austriæ, Albertus Magnus*, Thomas Aquinus, Rogerus Baco, Michael *Mathematicus*, Petrus Aponensis, Arnoldus *Villanovanus*, Joannes Gerson, Marsilius Ficinus, Hieronymus Torellas, Camillus Leonardus, & Petrus Arlensis de Scudulapis *editis commentariis copiose egerunt. Nec non* Joan. Trithemius, Henricus Cornelius Agrippa, Theophrastus Paracelsus *& qui eum refutare aggressus est.* Thomas Erastus. *Tit &* *mentio* Jo. Fausti *mere infausti. Idem argumentum exponunt* Elias Chræstmaieius, Galenus, Ellenbergerus, Caspar Bartholinus, Antonius *vero* Follinus *perperam hac trahi ostenditur. Postquam* Roberto Fluddio *debitus*

tus contigit locus : Jacobus Gaffarellus *cum suis & amicis & inimicis*. Claudio Sorello, Jacobo Gaufrido Anonymo, *quod an*, Francisco Placette novam scenam instruit. *Apud Germanos* Israel Hiebner *mysteria sigillorum prodit*, *sed majore successu* Athanasius Kircherus, *de quibus itidem* Sam. Hentschelius, Dan. Guielmus Möllerus, Jul. Reicheltus Jo. David Rein, Augustus Buchnerrus *studiose disseruit*, *quod irrito conatu*, *dum mors prævenit*, Francus de Franckenau, Hieronymus Welschius, Matth. Fried. Beckius *aliquandiu tentabant*. Jacobus Wolfius, Valentinus Ernestus Loescherus, Adrianus Beyerus, & Martinus Friedericus Blumler *agmen claudunt*. *Quibus subjicitur catalogus quorundam autorum*, *qui data occasione Talismanes aut propugnarunt*, *aut impugnarunt*, *aut de iis quæsiverunt*.

Ha-

Hactenus in obscuro versati sumus antro, barbara obstrepuere nomina, si non evocati lemures, admixtæ sane terruerunt superstitiones, neque inter *Hebræos*, *Arabes*, & obscuri nominis literatores fieri aliter poterat. Jam culti orbis eas adimus partes, in quibus elegantioribus literis debitus constat honos. Equidem in percurrendis summorum Theologorum, Medicorum & Philosophorum scriptis vitæque fabulis fructuosior erit & jucundior occupatio, quam hactenus fuit.

Sæculo XIII. cum scientiæ prope deperditæ lacertos movere inciperent, astrorum quoque scientia studio *Alphonsi* Regis *Hispaniæ*, summo in honore esse cœpit. Quam cum traderent Arabes homines superstitiosissimi, pullulare una cœpit ars *Talismanica* & doctissimi viri de ea amplissimos Commentarios ediderunt, in quibus LEOPOLDUS Episcopus *Frisingensis*, Ducis *Austriæ* filius, circa annum 1200. clarus *compilationem de astrorum scientia* edidit, in qua multorum Amuletorum fabricam docet. Prodiit Augustæ Vindelicor. 1489. in 4. & reperitur in MSS. codicibus Bibliothecæ Regis *Galliæ*, Ducis *Guelferbytani*, & *Gull. Dygbæi*. (1)

Sæcula XIII. Leopoldus.

H Hic

(1) Ricciol. in chronol. astron. cum Almagest. nov. Reichelt de amulet. pag. 17. Labb. in bibl. MSS. pag. 319. Catalog. MSS. Angl. & Hybern.

Hic cum decessisset
Albertus Magnus. *Inclytus ALBERTUS doctissimus atque disertus*
Quadrivium docuit & totum scibile scivit.

Acutissimus Scholasticorum Doctor, ex ordine equestri *Bollstadiorum* Lavingæ natus est, & Theolog. Doctor & Professor aliquandiu in in Academia *Parisina* & *Coloniensi* fuit, donec *Ratisbonæ* ad Episcopalem dignitatem eveheretur, quam post paucos annos suæ sponte deposuit vitam sine literis vivi hominis sepulturam putans. Hoc indefesso literarum studio cum omnes sui temporis Philosophos facile superaret, pro Sæculi genio, quibusdam nugivendulis tanti viri famam ad se traducere, & varia nostri argumenti opuscula ei supponere volupe fuit, quæ hodiernum ipsius nomine feruntur. Hujus commatis est tractatus, de virtutibus *quarundam herbarum, lapidum & animalium*, & alter *de mirabilibus mundi*, qui mutile in trino Magico *Cæsaris Longini*, auctiores vero in editione Argentinensi 1637. in 12. editi inveniuntur. Hos *Johanni Regi Arragonum* tribuit index prohibitorius de Ao. 1640. *Henrico de Saxonia* Simlerus; at ille commentario tantum Augustæ 1498. illustravit. Omnino legi meretur Apologia *Naudæi*, qua eum a crimine Magiæ defendit, cujus suspicionem ei quomodocunque conciliare voluerunt malevoli, insulsis & aliis editis libellis, qualis *de Magia* extat Tom. V. ope-

rum.

rum. Pejores adhuc nugæ *de invisibilitate*, quæ incipiunt: *Adjuro vos tres Principes*; & alius, cujus initium: *antequam incipias*. Sic *secretum Alberti* fertur, in quo Spiritus cujusdam maligni familiaritatem promittit, (1) quod merito detestamur, & tam alienum ab eo putamus, quam ab aliis sanctissimis Viris, quorum autoritate abutuntur. Ejusdem nomine Germanica lingua *Sigilla XII. Signorum Zodiaci* in MS. feruntur nec non libellus *de VII. stellis erraticis, earumque annulis magicis*, cum virtutibus & proprietatibus illorum. Imo vero adeo ipsis placuit nomen, ut cum satis opusculorum *Alberto Magno* supposuissent, & *Albertum parvum* mox fingerent. Quale MS. de *adjurationibus Dæmonum* Hispanica lingua olim videre mihi contigit, & *Alberti Parvi Lucii* libellus *de mirabilibus naturæ arcanis* Gallice prodiit Lugd. 1706. in 12.

Hujus discipulus erat THOMAS AQUINAS *Doctor Angelicus*, & Angelorum Doctor, vir acutus & subtilis, imprimis Sophista, quem hodie dicimus Philosophum, Neapolin ille patriam habuit, parentes nobiles, ipse doctrina nobilior. Scripsit permulta XII. voluminibus in fol. edita. In quibus extat opusculum *de occultis operibus naturæ* ad militem quendam Scriptum. Ejusdem Libellum *de imaginibus Necromanticis* citat *Picus* Mirandulæ

Thomas Aquinas.

(1) Trithem. in antipal. malefic. libr. I. cap. 3.

Dominus, (1) sed merito tanto Viro suppositum esse statuit.

Rogerus Baco. Obiit noster 1274. veluti decennio post ROGERUS BACO, *Anglus*, ordinis *S. Francisci* Monachus, S. Theol. Doctor Oxoniensis, a suis *Mirabilis* dictus. Qui cum Mathematicas scientias & Philosophiam maxime naturalem curiose profundeque contemplaretur, multa in hac parte scientiæ scripsit *de potestate mirabili artis & naturæ*, *de occultis operibus naturæ*, *de sculpturis lapidum*, *de necromanticis imaginibus*, *de excantationibus*, *practicas Magiæ*, & alia, quibus Magum fuisse arguunt. (2) Sed causam ejus *Seldenus*, *Naudæus*, *Bayle*, strenue agunt, quod circa annum 1551. magno animo moliebatur *Jo. Dee*, *Londinensis* speculum unitatis promittens, sive *apologiam pro Fr. Rogero Bacono Anglo*, in quo docetur, nihil eum per Dæmoniorum fecisse auxilia, sed Philosophum fuisse maximum, naturaliterque & modis homini Christiano licitis maximas fecisse res, quas indoctum solet vulgus in Dæmoniorum referre facinora. Sed hanc inter libros ineditos permansisse autor est *Thomas Smiht* in ipsius vita. *Rogeri Baconis* opuscula passim inveniuntur.

Michael Scotus. Non dissimili fato, ut simillima erant studia, MICHAEL *Mathematicus* functus est, cognomento *Scotus*

(1) Picus. libr. I. contr. Astrolog.
(2) Balæus & Pitsæus de scriptor. Angl.

tus, (1) natione Anglus patria *Dundmensis*, qui cum non minus ingenii naturali propensione ad studia Mathematica incumberet, in iisque indagandis cæteris postpositis, potissimum desudaret apud vulgum pro Necromantico habitus est. Prudentum tamen & cordatorum hominum longe aliud fuit judicium, qui potius perspicax ejus in scrutandis rebus abditis admirabantur ingenium, laudabant industriam, quam reprehendendam judicabant curiositatem suscipiebantque hominis scientiam non suspicabantur culpam. Eum Imperator Fridericus II habuit in delitiis, cujus jussu tum alia multa, tum *de astrologorum dogmatibus, imaginibus astronomicis & signis planetarum* aliquot libros edidit. Claruit circa annum 1290. cum in Anglia regnaret Edwardus I.

Iisdem scilicet temporibus cum in Italia floreret PETRUS APONENSIS de *Abano* & Ebano dictus [vicus urbi Patavinæ vicinus] *Abbano & Ebano* dictus vir plane singularis, sui sæculi rarum eruditionis prodigium, (2) habebaturque virium naturæ siderumque efficaciæ adeo peritus, ut herbarum & lapidum virtute, certo cœli aspectu, & statis horis utens,

(1) Gesner, in biblioth. Balæus & Pitsæus de script. Angl.

(2) Naud. de antiquitat. Schol. Parisiens. med. Galeott. Mattius de doctrin. promisc. p. 36. Gadd. de hist. non eccles. p. 4.

fascinare homines crederetur. (1) Cumque rumor publicus esset, extare *Patavii* opera quædam mirabilia, quæ ille Dæmonum ope sitaliquando molitus, Magiæ eum reum facere circa Annum 1306. *Petr. Reginensis.* Med. Doctor, invidus æmulus, instituit. Sed in hoc judicio innocentia *Aponensis* facile triumphavit, & vindictam hostium, si non effugit, tamen per novem annos distulit, qui circa ea rursus tempora novis instructi machinis moribundum senem corripuerunt, & in vinculis conjectum adeo terruerunt, ut in iis octogenario major decederet, [quanquam Scardonius annum 66 transiisse negat] Valde ambigua hujus Viri fama est, & historia, ut solet admodum incertas, Quidam magum volunt, quidam negant credidisse Dæmones (2) Quidam ipsius ossa inquisitores in fore combussisse tradunt, quidam corpore ejus ablato imagini ignem subjicisse; quidam sine pompa funebri & sepulti titulo vix rogum evitasse, alii e contra in ingressu templi Divi *Augustini* sub marmorea tabula esse conditum narrant. Ac sane statua ipsius olim *Patavii* & apud *Urbinatem* Ducem fuit servata, cui adscriptum erat:

PE-

(1) Scardeon. in histor. Patav. lib. II. class. 9. Freherus in theatro.

(2) Jo. Fr. Picus libr. VII. de prænot. Champer. in cribat. ad Champer.

PETRO APONO
MEDICORUM ARBITRO ÆQUISSIMO
OB
REMOTIORUM LITERARUM
STUDIUM
INSIGNE
FED. P. CURAVIT.

Multa ipsi, quæ huc veniunt, tribuuntur, *Heptameron*, *Elucidarium* Necromanticum, & *elementa magica*, quæ *Agrippæ* operibus subjiciuntur, ita antiqua quædam fragmenta ipsius de *occulta Philosophia* vidit olim *Bl. Vignerius*, & *Joh. Belot*, edidit *Fleurs de la Philosophie Chrestienne & morale, ou la refutation d'Agrippa, & d'Abano*. Paris. 1663. Sic Abani nomen in fronte fert *libellus experimentorum mirabilium de annulis* secundum XXVIII. mansiones lunæ, qui latine aliquando typis exscriptus est. (1) Sæpissime etiam in MS. his Codicibus occurrit, inque linguam Gallicam translatus est ab *Huleto*. Verum num illius ipsius sit, non sane certo constat.

Huic jungi meretur ARNOLDUS de VILLA NOVA, portentosi vir ingenii, sed magni, veterum novator maximus, quem *Galli* certatim & *Hispani* sibi civem vindicant. Is licet humili patria obscurisque profectus esset laribus, arcano tamen impetu, & excellentis mentis indagine *Arnoldus Villanovanus.*

(1) Hofmann in lexico. Trithem. in antipal. malefic.

penitiorum naturæ operum ſerutator acerrimus, Europam fere omnem ſui nominis gloria implevit, cum in fatis eſſet Medicinam aſtrologiæ & intimiori cuidam Philoſophiæ editis operibus perpetuo nexu jungere, (1) In his XII. *Sigilla Signorum Zodiaci* (quod itidem in theatro Sympathetico Norimbergæ factum eſt, ita expoſuit, ut vix ſuperſtitionis notam effugiat, dum in eorum ſtructura, varias requirit ceremonias, & per Apoſtolorum & Sanctorum nomina, neſcio qua virtute prædita, mirificos & portentoſos effectus pollicetur.

Jo. Gerſon. Ob quas tales imagines omnino ſuſpectas habuit JO. GERSON de loco natali in diocœſi *Rhemenſi* ita dictus, vir inclytus & imprimis diſertus, qui contra duos Medicos Montiſpeſſulanos diligenter ſcripſit, quorum alter habebat figuram Magicam forma leonis ad profligandos morbos, alter certis tantum diebus adhibebat Medicinam. Quibus junguntur alii ipſius tractatus *adverſus magiam* in operibus Coloniæ 1483. Argentinæ. 1488. & 1494. Baſiliæ 1489. & 1518. 1502. 1514. Lutetiæ 1521. & 1606. & ante decennium ſtudio Cl. *du Pin* Antwerp. 1706. V. tomis in fol. editis. Doctoris *Chriſtianiſſimus* ſuis dicitur, & aliquandiu Cancellarius Academiæ *Pariſienſis* fuit. (2) Fortuna tamen adverſa non

(1) Imperial. in muſæo.
(2) Popeblount in cenſur. celebr. autor. Du Pin dans ſa biblioth. eccleſiaſt. tom. XII. p. 66.

non pro virtute & meritis ipsi vitæ finem concessit. Cum enim in concilio *Constantinensi* suo zelo irritasset crabrones monachos nec cædem Ducis *Aurelianensis* a Duco *Burgundiæ* commissam probare aut vellet aut posset, in exilio *Lugd.* Ao. 1429. diem obiit supremum.

Quod hic Theologis, Philosophis est MARSILIUS FICINUS, *Florentinus*, Platonis fere demortui *Æsculapius*. Is natus 1433. parvæ staturæ homuncia, sed magni ingenii vir, summa floruit sui nominis fama, ut, cum Ao. 1449. [quod Ao. 1483. factum fuisse perperam Boisardus statuit,] abiisset, unde negant, redire quenquam, ipsius tumulum hoc Epitaphio amici decorarent.

Marsilius Ficinus.

En Hospes
Hic est
MARSILIUS Sophiæ Pater
Platonicum qui dogma culpa temporum
situ obrutum illustrans
Et Atticum decus servans
Latio dedit.
Fores primus sacras aperiens
divino mentis actus numine
vixit beatus ante
Cosmi munere Laurique Medicis
nunc revixit publico.
S. P. Q. F.
Ao. 1521. (1)

In-

(1) Rovill. in promptuar. icon. libr. II. Jov. in elog. Boisard. in icon. viror. illustr.

Inter præclara ingenii ejus monumenta, quibus immortalitatem adeptus est, ejus libri de *vita* extant, cujus tertius de *vita cælitus comparanda* amuletorum structuram late explicat. Prodierunt Basileæ 1529. 1595. in 12. 1646. in 12. Opera autem ejus Basileæ 1577. voluminibus duobus in fol. Sed in his plura optare quam credere opinatur *Io. Picus* & refutare, librum instituerat *Io. Franciscus Picus* (1) nisi ob singularem cum illo amicitiam intermisisset.

Hieronym. Torellas In Hispania HIERONYMUS TORELLAS, *Valentinus*, Reginæ Neapolitanæ, Ferdinandi Catholici Hispaniarum Regis, sororis Medicus ad *Ferdinandum* scripsit de *imaginibus astrologicis* (2) completum opus, ut ipse loquitur, Ao 1496. editum vero absque anni mentione in 4. Valentiæ apud *Alphonsum de Orta*. De hac quæstione, an imagines cœlestes auro impressæ habere vim morborum expultricem sine ulla superstitione valeant, quod tamen in fine operis ex sententia S. Thomæ improbare videtur.

Camillus Leonardus & Scudalapis. Aliter visum est CAMILLO LEONARDO Physico *Pisaurensi*, qui Ao. 1502. speculum lapidum *Cæsari Borgia* obtulit Pisauri in 4. quæ editio August. Vindel. 1533. in 4. & Lutetia 1610. in 8. cum D. *Petri Arlensis de Scudalupis* Presbyteri Hierosolimitani, sympathia VII. metallorum,

(1) Picus de prænot. libr. VII. cap. 10.
(2) Nicol. Anton. in bibl. Hispan. libr. X. cap. 15.

rum, & VII. selectorum lapidum ad planetas repetita est. Quibus sequenti anno Parisiis accessit Petri *Constantii Albini*, Villanovani *Magia Astrologica*, sive clavis Sympathiæ septem metallorum & septem selectorum lapidum ad Planetas, qui meretur qualemcunque curam, agit quippe *de imaginibus nostri* veluti & *Camilli*. Liber III. *de sculpturis lapidum* antiquitatem sculpturæ, sculptores celebres, virtutes imaginum tam magicarum, quam astronomicarum, signa itidem & constellationes cum Planetis explicat, nec non *Rhagaelis*, *Chaelis*, *Thetelis*, *Salomonis*, *Hermetis* imagines, de quibus jam diximus.

Id quamvis *Lazarus Mozenigus* & *Jo. Scyalalupis* in utraque præfatione factum fuisse nollent prodierunt tamen eædem sub JO. TRITHEMII celebri nomine hoc titulo; *Veterum sophorum sigilla & imagines magicæ* sive sculpturæ lapidum & gemmarum secundum nomen Dei Tetragrammaton, cum signaturis Planetarum & juxta certos cœli tractus & constellationes ad stupendos & mirandos effectus producendos ex MS. *Io. Trithemii* eruta 1612. Ipsum hæc composuisse non credo, habuisse concesserim. Habuit sane satis grandem horum libellorum copiam, quæ magna ex parte ad HENR. CORNELIUM AGRIPPAM, familiarem ejus & discipulum ex testamento pervenerunt. (1) Is jam

Jo. Trithemius.

Henr. Corn. Agrippa.

tum

(1) Agripp. libr. III. ep. 33. 47. 57.

tum in insigni opere (si quædam superstitiosa absunt) de *occulta Philosophia* omnia, quæ huc spectant, tam accurate proposuerat, ut criminis Magiæ reum magno numero accusatores postulent. Ex invidia potius & ignorantia, quam ex vero, vitam meamque sententiam de hoc libro decantatissimo pluribus alibi prosecutus sum. Sane, crimen *Magiæ* facilius infamari quam probari arbitror, cumque permultos summos viros illo Seculo hujus criminis nomina accusaverit credulitas, dum & *Agrippa* reus maleficii agitur.

Rem patitur modicam, & mediocri bile ferendam. (1)

Nonne temerarium boni viri famam lacessere, non intelligendo, quid dicat? qui se ipsum celasse veritatem, & clavem sibi suisque amicis servasse profitetur. (2)

Theophrastus Paracelsus. His inter Germanos accedit trium vir AUREOLUS THEOPHRASTUS PARACELSUS, BOMBASTUS à HOHENHEIM, natione *Helvetus*, & ipse Magus, quem verbis & characteribus addictum fuisse satis & ad nauseam fateor, apparet eundem evolventibus. (3) Ejus *Archidoxis Magicæ* plena est hujusmodi imaginibus, & libris VII. varia amuletorum genera exponit. Qui libri speciatim prodierunt, & in operibus

(1) Juven. sat. XIII. v. 143.
(2) Agripp. libr. III. cap. 56.
(3) Fromman de fascin. p. 163.

bus Basil. 1589. in 4. Argent. 1616. in Fol. Latino studio *Gerardi Dorn*, discipuli 1584. Basilea 8. Sed alii dubitant, an genuinus partus sit, in quibus *Huserus* operum editor, & *Faulhaberus* (1) qui cuidam monacho *Wormatiensi* adscribere mavult. Sed nec inde concluditur de *Talismanibus* nihil scripsisse, cum praeterea in ipsius operibus extet disquisitio *de imaginibus magicis* admodum curiosa, aut sivis, superstitiosa. Qui ex variis MSS. codicibus possunt jungi ipsius *secretum secretorum*, *de septem stellis liber*, *de magia veterum* libri IX. qui in se continet uberiorem explicationem Germanicam. Libelli sub nomine *Arbatel* in operibus Agrippae editi, quo abdita quaevis arcana rimantur, quae nec ulli unquam, nec ipsi auctori profuerunt, Cum enim summos honores, regiasque divitias aliis decerneret, vagus vixit, pauper obiit, & cum aliis promitteret se à morte vindicaturum, juvenis adhuc victima fuit nil miserantis orci, dum Salisburgi Ao. 1541. aetatis 47. vitam cum morte commutaret. Ipsius Philosophiam omnem sic hanc de imaginibus censurae subjecerunt multi sui temporis docti, & imprimis THOMAS ERASTUS, Medicinae D. & Prof. *Heidelbergens.* cujus disputatio XXII. in re medica *de amuletis* est. *Thomas Erastus.*

Et sic delabitur nostra oratio ad JOANNEM FAUSTUM, nebulonem mere infaustum, si vera de eo narrant, *Jo. Faustus.*

nec

(1) Faulhab. in onomast. p. 172.

nec mera de hujus præstigiis est fabula, quam non sine singultibus & suspiriis legunt aniculæ, uti a *Georgio Rudolfo Widemanno* & *D. Pfitzero* cum ingenti monitorum moralium cumulo est tradita. Pleraque sane, quæ de eo feruntur, non satis firmo talo stare evicit Cl. *Joannes Georgius Neumann* in dissertatione historica *de Fausto præstigiatore* Witteb. 1714. Qui consuli poterit. Nobis satis est ejus mentionem fecisse & librorum, quorum tanta ipsi tribuitur copia, characteribus meris & telesmatibus detestandis conspurcata, siquidem MSSti feruntur *Praxis Cabalæ & albæ & nigræ &c.*

Miracul- und Wunder-Buch / genannt der Höllen-Zwang ꝛc.

ad evocandos XX. Spiritus Olympicos.

Practicirter Geister-Zwang / qui impressus etiam, ut in titulo Passau 1605. 12. quo pessime abutuntur, quibus ex luto præcordia & cerebrum belucinum est.

Der sogenanndte schwartze Mohren-Stern ꝛc.

Die Gauckel-Tasche ꝛc.

Haupt- und Kunst-Buch / id est aller Cabalisten und Weisen fundamental praxis zurlehn in Geheim seinen Diener Christoph Wagnern hinterlassen ꝛc. Qui itidem fuit insignis magus & scripsisse fertur *Cabalam nigram* oder wahrhafften Höllen-Zwang / & quæ sunt alia humani ingenii monstrosa somnia nunquam sine indignatione & dolore commemoranda.

Hu-

Hujus potius loci sunt ELIAS CHRÆSTMAJERUS, quem *de amuletis vegetabilium* citat *Baudelot de Dairval*, (1) GALENUS junior Medicinæ D. *Bretzlaviensis*, qui *de amuletis* ao. 1605. disseruit, (2) veluti biennio post *Marpurgi* ELLENBERGERUS, sic CASP. BARTHOLINUS, præclarum Daniæ decus, Medicinæ & Philosophiæ D., Prof. *Hafniensis* & Canonicus *Rothschildensis*: (3) in opere de *lapide nephritico* Hafn. 1628. biennio ante mortem edito, *amuleta* plurima commemorat, eorumque vires expendit.

Elias Chræstmajerus, Caleanus, Ellenberger; Casp. Bartholinus.

Refert quidam huc etiam HERMANNUM TOLLINUM Batavum, Medicinæ D. & Prof. *Coloniensem*, ob *Amuetum* Antonianum *Lipenius*, (4) sed quandoque bonus dormitat

Hermann. Tollinus.

Atque opere in longo fas est obrepere somnum.

De nulla enim re minus quam de amuletis agit, qui *Antonio* cuidam luis pestiferæ fugam inscripsit.

Majore omnino jure locum tuetur ROBERTUS FLUD *de fluctibus* armigen. & Medicinæ Doctor Oxoniensis, mirabilis ingenii homo, qui infamigeratissimis operibus multa, quæ huc spectant, sollicite ...

Robertus Fluddius.

(1) Baudel. de l' utilit. des voyages p. 407.
(2) Herlic. de peste c. 6. p. 107.
(3) Vinding. de acad. Hafniens.
(4) Lip. in bibl. med. tit. Amuletum.

tradidit, sed ideo & multis male audire cœpit. In genere ipsius Philosophia caballistticis novisque argumentis superstructa jam ab initio suspecta fuit eruditis, & in eam *Marinus Mersennus*, *Francisc. Lambius*, *Petr. Gassendus*, nec non *Forsterus* & *Libavius* animadversiones suas ediderunt, quorum incursum stricto ipse calamo excepit. Atrociores alii *magnum* dixerunt, qui geniorum investigationem omnesque divinandi artes tradidisset, imo *Atheum*, quod mentem ipsius non recte caperent, scilicet crimen læsæ Majestatis divinæ, quilibet e populo aut scholæ Magistellus vindicare aggreditur, qui tam facile Atheum invenit, quam malvam & asphodelum in hortis. Prodierunt opera variis temporibus, & cum raro occurrant a magnatibus magno pretio redimuntur. (1)

Nemo tamen hactenus telesmata secundum artis regulas disposuerat, & data opera causam eorum defendere susceperat. Surrexit tandem JACOBUS GAFFARELLUS, Doctor Theologiæ & Juris Canonici, Protonotarius Apostolicus, Regi Galliæ a Consiliis & eleemosynis, Prior commendatarius S. Ægidii, Decanus Facultatis Juris Canonici Parisiensis, Prior Conventus Broussensis, Commendator S. Aumelii, (2) & quæ fuerant alia splendi- *Jac. Gaffarellus.*

da

(1) Lambec. 83. Thaler. pret redemit, ipf. test. in comment. de bibl. Vind.

(2) Bayle Diction. histor. & antiqv.

da ejus officia. Quem *Thuillerius* Regis Galliae ad Venetos Legatus secum habere & de gravissimis rebus, cum eo sermones conferre optavit, (1) & *Richelius*, purpuratus Pater, argacissimus ille ingeniorum censor, Bibliothecae praefecit & ejus consiliis dissidia religionis auferre, irrito licet successu, tentavit. Philosophus hic eruditissimus, (2) cum & linguarum Orientalium cognatione, & multiplici abstrusarum rerum scientia unus omnium maxime floreret, jussu superioris cujusdam librum edidit hoc titulo: *Curiositès inouies sur la sculpture Talismanique des Persans Horoscope des Patriarches & lecture des étoiles.* Paris. 1629. 8. Rouan 1631. sine loci nomine 1637. 8. & 1650. quem Anglice *Edmundus Chilmeadus* (3) Glocestriensis Londini 1650. excudi fecit Latine diceres Curiositates inauditas de figuris Persarum Talismanicis, Horoscopo Patriarcharum & characteribus coelestibus, ut verbis *Georgii Michaelis* Rostochiensis, Praepositi *Schwabstediensis* & postea *Flensburgensis*, denique Comitatus Oldenburgici Superintendentis, utar, qui Latinam versionem procuravit, amplissimasque notas Hamburgi 1676. in 8. adjecit, quod in ultima tamen editione cum praefatione Cl. *Fabritii* Hamb. 1706. in 8. factum non est. Hoc opere curioso, proh, nescio, quantas turbas *Gaffa-*

 rel-

(1) Naud. in praefat. bibl. polit.
(2) Thomasin. in praefat. bibl. MSS. Patav.
(3) Witte, tom. I. Diar. biograph. ad Ao. 1653.

vellus dedit. Primo illud maximo populi plausu in scenam prodiit, & intra sex menses ter fuit editum; bis *Parisiis* & semel alia Galliarum in urbe innominata, suspicio est, nec fallit conjectura, apud *Rhotomagenses* bibliopolas. (1) Mox Sorbonici Doctores perspicaces aliorum censores coreptum palinodiam canere jusserunt. (2) Alii librum ex MSS. quodam Arabico collegisse & compilasse asseruerunt. (3) Alii in eo monstra horrenda visa seu ex metu credita putarunt. Concedo quidem libro huic inu lta frivola esse intermixta, sed veluti *Micionem* malo, quam *Demeam* imitari, Philosophum ingenii magnitudine se efferentem, nec ad atheos, ut Voetius, (4) nec ad rogum defero. Quod si ingenii fœcunditas nobis flavam bilem aut stomachum facessit, si nova nobis adeo odiosa sunt; chorda oberremus eadem, & veritatis transparens lumen majores subinde cingent tenebræ. *Pliniique* illud falsum esset: nullum esse tam malum librum, in quo non aliquid boni sit. *Michaelis* notæ majore cum labore, quam judicio congestæ sunt, quod si ejus notam 59. *de Talismanibus* inserere possem, sufficienter probaret. Promisit idem in catalogo Francofurtensi

(1) Leo Allat. in apib. urban. Labb. in bibl. biblioth. Morin. libr. XX. Astrol. Gallic.
(2) Sorell. libr. infer. citato.
(3) Wheler in itiner. pag. 163. Spon. itiner. libr. II. pag. 256.
(4) Voet. tom. I. dissert. selectar.

tensi Ao. 1670. se singulam opere *de amuletis* acturum, ut & altero de *vexillis* (1) an vero liberarit fidem, haud mihi constat, quantum quidem scio, factum non est. *Gaffarellus* autem octogenarius senex vitæ satur Ao. 1681. obiit, (2) de quo in confesso est, ipsum magna diligentia de hoc argumento quæsivisse. Promisit etiam *Talismanes* complures æri incidi curaturum, posto quam aliæ quas ex Gallia & Germania exspectabat, in manus devenerint, cum explanatione quadam, si tanti viderentur. (3) Idem ostendemus, inquit, (4) post hæc peculiari libro, si hic noster labor doctis placuisse visus sit, *XLVIII. constellationes* in fabricandis *Talismanicis figuris* non inutiliter adhiberi. Multa & alia in scriniis servabat, notata de *notis Hieroglyphicis in nubibus*, (5) *Pneumaticam*, (6) ut videtur satis curiosam & alia, quæ commemorat *Leo Allatius* in apibus urbanis, & ex eo Celeb. FABRITIUS. (7)

Inter eos vero, quibus iste labor *Claudii Gaffarelli* displicuit, CLAUDIUS SORELLUS, Historiographus Regius, *Claudius Sorellus.*

 mul-

(1) Mich. ad Gaffarell. in not. pag. 3.
(2) Colomes. in Gall. orient. pag. 153. & 269. Fabric in præfat. libr. præmissa.
(3) Gaffar. curiosit. cap. 6. pag. 115.
(4) Gaffar. cap. 6. pag. 135.
(5) Id. cap. 12. pag. 231.
(6) Id. cap. 5. pag. 99.
(7) Fabric. in præfat. noviss. edit.

multis scriptis in Gallia notus, præcipue nomen suum profitetur edito libro: *Des Talismans figures faites sous certaines constellations, avec les observations contre le livre de curiosites inougeos de Gaffarel, & un Traitté de l'onguent des armes, poudre Sympathetique & constelle* &c. par le Sieur de l'Isle Parisiis 1636. in 8. apud *Antonium Somaville*. Hic tum in genere omnia Telesmata, tum *Gaffarelli* sententiam de iis, cum *unguentum armarium* acriter impugnat (1) Cui merito ea, quæ in *scientia sua universali* Lutetiæ 1647. in 4. edita P. 3. p. 215. & P. IV. p. 273. leguntur, sunt jungenda, ubi iterum latissime de *Talismanibus* & Gaffarello disquirit. JACOBUS GAUFRIDUS contra *Tauroentius* Gallus edidit librum, cujus Titulus: *vindicata antiquitas, seu Parecbasis encomiastica pro curiositatibus inauditis* Jacobi Gaffarelli Parmæ 1634 in 4. (2) ac alius quidam sine nomine Gallus tractatum Gallica lingua *Talismans justifies* inscriptum, ut *Wolffius* (3) observat. In hunc calamum strinxit FRANCISCUS PLACETTE edito libro hoc titulo: *La superstition du temps reconnue aus Talismans, figures astrales & statues fatales, avec la poudre de Sympathie, soupçon, née de magie* par le R. P. Placet Paris.

Jacobus Gaufridus.

(1) Sorell. in bibl. Gallic. Teissier in catal. König in bibl. qui tamen errat.

(2) Labb. in biblioth. bibliothec. pag. 597.

(3) Wolf. in scrutin. amulet. pag. 499.

ris. Ao. 1668. in 12. & ches Fr. Clousier Paris. 1672 in 12. (1)

Hi ex Gallis, ex Germanis ISRAEL HIEBNER, *Schneebergensis*, Professor Mathematum in Academia *Erfurtensi* *mysterium sigillorum, herbarum & lapidum*, sive, plenissimam Medicinam morborum animi & corporis per varia remedia externa quatuor partibus edidit, quarum prior Medicinam ex influentiis cœlestibus in herbas plantasque adhibet, altera influentias in metalla & lapides considerat, tertia & quarta eorum conjunctione in sigillis Medicinam absolvit Erfurti 1651. in 4. Lips. 1653. in 4. Erfurti 1696. in 4. Sed bonus vir non haurit fundum. *Israel Hiebner.*

Plura & doctiora ATHANASIO KIRCHERO debemus, qui tot immensitatæ molis opera, quot ab uno vix exspectari possent, nobis reliquit. Erat autem *Buchonio Fuldensis* S. J. Presbyter in Herbipolensi & Avenionensi Gymnasiis, nec non Romano linguarum Orientalium & Matheseos Professor, cujus Oedipus *Ægyptiacus* Romæ 1652. quatuor voluminibus prodiit, in quo magno conatu ænigmata, & res absconditas antiquorum, ut alter Oedipus venatur, quanquam eum in multis se præbuisse hominem negari non possit. Varia circa nostram *Athanasius Kircherus.*

I 3 ma-

(1) Journal des sçav. 1672.

materiam prodit in dicto opere, dum de *Serapidibus*, *Laribus & telesmatibus* tam majoribus, quam minoribus, *de Magia*, *de Diis averruncis*, *statuis polycharacteristicis*, *& de amuletis* copiose disseruit. Quibus merito jungitur ejus *Archmologia* sive de abditis numerorum mysteriis opus, quod Romæ 1665. in 4. prodiit, in quo multa de *Gnosticorum* aliorumque amuletis, multa de sigillis, eorum structura sensuque enucleantur.

Samuel Hentschel. Præterea extant SAMUELIS HENTSCHEL dissertatio *de characteristica Philosophia*, qua Witteberga 1659. characterum patronos impugnavit, quod Altdorffi Ao. 1693. DANIEL GUIEL. *Mollerus.* MOLLERUS in diss. de *chacteromantia* fecit. Quibus tamen palmam *Jul. Reichelius.* præripit JULII REICHELTI, Professoris Matheseos *Argentoratensis* elegans diatriba *de amuletis*, quæ Argentinæ 1672. in 4. & cum *Wolfii* scrutinio amuletorum Lips. 1692. in 4. typis excusa est. *Jo. Dav. Rein.* Argentinæ quoque JOH. DAVID REIN, Præside *Jo. Joachimo Zentgravio*, Professore Moralium argentinensi, *de superstitione & remediis superstitiosis* insignioribus aliquot disputationibus egit, quarum secunda *de amuletis & unguento armario* Argentinæ 1677. in 4. prodiit. Cui proxi- *Aug. Buchnerus.* ma AUGUSTI BUCHNERI Professoris *Wittebergensis* celeberrimi

ora-

oratio *de statuis magico ritu consecratis*, quæ cum aliis Dresdæ Anno 1682. in 4. typis exscripta est, (1) in qua tum multa alia, tum varia de syngibus & rhombis magicis scriptorum loca explanantur.

Quod si nec ineditorum numerum inire displicet, GEORGII FRANCI de FRANCKENAU dulcis recurrit memoria, qui Medicinæ Doctor, & diversis temporibus ejus Professor *Argentinæ Heidelbergæ & Witteberga* nec non multorum Regum Principumque Archiater fuit. Is aliquando *Caroli Ludovici* Principis Palatini jussu, qui talia summo studio inquirebat, integrum opus *de amuletis* tentabat, sed ob miserrima illius regionis tempora & negotiorum, quibus urgebatur, molem, nondum ad umbilicum perduxerat, cum *Hafniæ* 1704. rebus humanis diceret valere & plaudere, suis vero familiaribus dolere & plaugere. *Georg. Francus de Franckenau.*

Sic HIERONYM. WELSCHIUS, vir præclare doctus & magni nominis Medicus, de his quædam meditabatur, (2) quæ interceperunt fata, veluti etiam conatus MATHIÆ FRIDERICI BECKII, Pastoris *Augustani* ad Ecclesiam Spiritus S. sacram, *Hieronym. Welschius. Matth. Frid. Beckius.*

 qui

(1) Acta Erudit. Lips. 83. April.
(2) Wolf in scrutin. amulet. cap. 3. sect. 1. p. 537.

qui in *responsis Philologicis* ad vanorum quæsita curiosa secundo loco de *amuletis Turcarum, Judaeorum, Basilidianorum*, differere constituerat. (1)

Jacobus Wolfius. Inter eos, qui extant, JACOBUS WOLFIUS Philosophiæ & Medicinæ D. & P. P. Jenensis, *Curiosum amuletorum scrutatorem* edidit, in quo de natura, & attributis illorum, ut & plurimis illis, quæ passim in usum tam Theoria quam in praxi vocari sueverunt, ac in specie de *Zenechtis*, vel quæ pesti opponuntur, agitur: superstitiosa & illicita notantur & rejiciuntur, utilia illustrantur Lipf. & Jenæ 1690. 4. (2) uti Francofurti & Lipf. biennio cum *Julii Reichelti* exercitatione, de qua sermo fuit.

Valent. Ernest. Loescherus. Denique VALENT. ERNEST. LOESCHERUS, *Caspari*, Theologi *Wittebergensis* filius, & ipse S. Theologiæ Licentiatus & Doctor, Superintendens Jurterbocensis in Ducatu Querfurtensi, postea Deliciensis, & P. P. Wittebergens. nec non Sacrorum summus antistes *Dresdensis*, vir nostro ævo polygraphus & polyhistor celeberrimus, disquisitionem antiquariam de *Talismanibus* suo præsidio Wittebergæ 1697. 4. *Jo Sigism. Koblich.* decoravit, cum eam JO. SIGISM. KOBLICH proponeret. Cui adjicien-

(1) Mehlführer. ad Almeloven. bibl. promiss. & latens.
(2) Act. erudit. Lipsiens. ej. anni.

cendi ADRIANI BEIERI Diss. Juridica de *amuletis*, nec non MARTINI FRIDERICI BLUMLER *historia amuletorum & censura*, quæ Halæ 1710. 4. haberi cœpit. *Adrian. Beier. Mart. Frid. Blumler.*

Ita quidem nobis de numero autorum, invictis constat argumentis, quibus sexcentos adjicere possem, qui data occasione copiosissime de iis disseruerunt; Sed nimius videretur labor, & garrulitatis esset suspectus, ideoque primipilares primo tantum indicabo digito, inter quos CAJETANUM invenio, Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, imaginum vim non plane negasse in Commentario ad D. Thomæ Quæst. 96. n. 2. ANTONIUS MIZALDUS in arcanis memorabilibus cent. 1. aphor. 52. 45. 49. cent. 2. aphor. 8. 14. & 93. cent. 3. aphor. 98. cent. IV. aphor. 100. Cent. IX. aphor. 48. telesmata conficit, quæ superstitionis postulat ipse *Gaffarellus*. Hujus loci sunt HIERONYMUS CARDANUS *de rerum varietate* L. 16. c. 89. & 90. GALEOTUS MARTIUS, *de doctrina promiscua* c. 14. & FRANCISCANUS RUÆUS L. 1. *de gemmis* c. 2. & 3. qui omnes harum figurarum efficaciam asserunt. Quod *Camillo* cuidam ob assertam hanc efficaciam Atheismi nota olim inusta sit, testatur *Gaffarellus*. Quem CAMILLUM LEONARDUM esse existimo, qui *de gemmis* scripsit, uti jam diximus. *Scriptores, qui incidenter Talismanes Probantes*

Huic accedunt ROBERTUS FLUDDIUS, Medicus Oxoniensis, *in apologia pro fratribus Roseæ crucis* cap. 2. MAURITIUS Comes de FLISCO de *fato*, qui præter temporis electionem & cœli positum, & thematis natalitii harmoniam requirit, TILEMANNUS *de materia Medica* in defendendis pentæculis & amuletis operose diligens. CAROLUS CÆSAR BAUDELOT de Dairval, *de utilitate peregrinandi* & commodis, quæ antiquitatum investigatio doctis conciliat, Lutetiæ 1686. 12. Denique JO. SPENCERUS, Anglus, de *Urim & Thummim*. Autor discursus Gallici *de influentia astrorum* Paris. 1675. 12. EMANUEL KOENIG *in regno vegetabili* Basileæ 1688. 4. edito.

Improbant. Impugnant e contra acriter GUIL. EPISCOPUS Parisiensis in opere *de Universo*, SYMPHORIANUS CHAMPENUS Lugdunens. *in tribrationibus suis in conciliatorem*, CONRADUS WIMPINA à *fagis* seu de Buchen, Theol. Francof. *de Fato*, THOMAS GARZONI *in Seraglio de gli stupori del Mundo*, PETR. GREGOR. THOLOSONUS de *Repnbl.* JO. BAPTISTA MORINUS in *astrologia Gallica*, ADAM a REBENWALD *in astrologia judiciaria*, qui se peculiari tractatu fusius de futilibus iis acturum, promisit. Potest & evolvi FROMMANNUS, Medicinæ Doctor, in opere de *Fascino*, nec

nec non GABRIEL NAUDÆUS, viva illa bibliotheca, de *studio militari.*

Disquirunt de iis EDO NEUHEUSIUS *in fatidicis sacris* lib. 2. cap. 24: STROZZIUS CICOGNA *de magia* lib. 4. cap. 1. cap. 26. & 27. MICHAELIS ad *Gaffarellum* num. 59. EDMUNDUS FRIGELLIUS *de statuis* Holmiæ 1656. J. P. M. S. T. R. de *religione Sabaitarum* Anno 1679. SEBASTIANUS WIRDIGIUS, Prof. Rostochiensis, in *Medicina Spirituum*, CHRISTIANUS FLEMING *de loquela imaginum*, ANTONIUS VAN DALE, Doctiss. Medicus Harlemensis, in opere *de divinationibus* cap. 5. & 6. & 11. BRUNUS, Oratorii S. Jesu presbyter, in ibro dicto, *Histoire critique des pratiques superstitieuses, qui ont seduit les peuples & embarasse les scavans.* *De iis quærunt.*

CAP.

CAP. V.

DE HIS, QUI DE MATERIA TALISMANICA SCRIPSERUNT.

Argumentum.

Quod materiam attinet, licet ea ex omnibus naturæ regnis petatur, seliguntur tamen metallorum lapidum & herbarum *scriptores præcipui. De* metallis *tractant Scriptores Chymici, in quibus recensendis operose laborant* P. Borellus. H. Conringius, & Olaus Borinttius. Jo. Baptista Nazarus, D. G. Morhofius, Emanuel König. Jo. Jac. Marigetti, *& autor libri Germanici*, Kerenhapuch. De lapidibus, *præmissis aliis plurimis* ob opuscula de iis edita Salomon, Proteus, Hermes, Zoroaster, Zachalias, Orpheus, Democritus, Bolus Mendesius, Aristoteles, Theophrastus, *nec non* Plinius, Evax, Macer Floridus, Epihanius & Beda *in scenam prodeunt. Quibus* Michael Psellus, Henr. Huntingtonensis, Nizardus, Jean de Monteville, Camillus, Leonardus & Scudalupis, Erasmus Stella, Franciscus Ruæus, Guilielmus Turnerus, Jean de la Taille, Remigius Bellaqueus, Hieronymus Cardanus, Fortunius Licetus, Ulysses Aldobrandus, Anselmus Boëtius à Boot, Joannes de Laet, Andreas Baccius *aliique*, Thomas Nicolai

lai, Robertus Boyle, Nicolaus Vinette *junguntur*. *De Plantis post* Gesnerum, Jo. Ant. Bumaldum, & Joseph. Pitton. Tournefortium, *qui bibliothecam Herboristarum compilarunt*, Salomonis, Hermetis, Protei, Orphei, Musæi, Homeri, Hesiodi, Democriti, Pythagoræ, Hippocratis, Aristotelis, Theophrasti, aliorumque, nec non Apollodori, Andreæ, Pamphili & Xenocratis *mentio fit. Quibus succedunt, qui singulatim unius aut alterius plantæ naturam viresque exposuerunt* nec non Mago *Poenus*, Mithridates, *Rex Ponti*, *&* Evax, *Arabum Princeps, quorum operâ Romanis fuerunt in deliciis; Ex quibus* M. Cato, C. Valgius, Macer Floridus, Vettius Valens & Apulejus *de hoc argumento scripserunt. Inter scriptores medii avi* Alchindus *&* Albertus *Magnus, ex recentioribus* Leonardus Thurneiserus, Bartholomæus Canichter, Adamus a Bodenstein, Jo. Baptista Porta, Oswaldus Crollius, Guilielmus Maxveldus *in eum, aliique multi de signatura plantarum & vegetabilibus magicis*, Augustus Etzlerus, Jo. Frid. Helvetius, Emanuel König, Jo. Henr. Heucherus, Fridericus Mentz. *commemorantur*.

eorum sententia, impetus hominum & iracundias domat. *Antipathis* nigra contra fascinationes auxiliatur. *Aspipalates* cameli pilo spleneticis alligatur. *Brontia* capitibus testudinum similis fulmine icta restinguit, si credimus. *Cinadia* habitum maris præsagit, *Chalcophonos* nigra illisa æris tinnirum reddit, tragœdis, ut suadent, gestanda. Sic ex *Chelonitide* ad tempestates sedandas multa vaticinantur, & *Eumetrem* Beli gemmam superstitionibus gratam sæpius commemorant, *Gorgonia* nihil aliud, quam corallium, Fulminibus & typhoni resistere affirmant. *Genianes* inimicorum pœnas efficere, *Heliotropium* gerentem conspici posse, negant, & quæ sunt innumera alia magicæ potius vanitatis, quam virtutis gemmarum indicia. (1) Undenam enim sint harum virtutes, nemo ex his prodiit, qui de *rerum proprietatibus* ingentia volumina ediderunt, non HERMES, non BOCHUS, non AARON, non ORPHEUS, non THEOPHRASTUS, non THEBIT, non ZENOTHEMIS, non ZOROASTER, non EVAX, non DIOSCORIDES, non ISAAC Judæus, non ZACHARIAS BABILONICUS, non ALBERTUS, non ARNOLDUS. (2) Neque nostrum interest, hæc anxie persequi, qui potius autores, qui de his commentati sunt, breviter subjicere constituimus.

Inter

(1) Plin. histor. natur. lib. XXVII.
(2) Agripp. de occult. philos. lib. I. c. 13.

Inter quos ob dignitatem regiam & ſapientiæ conſummatæ famam eminet, SA- *Salomon*
LOMON *Rex Judæorum*, qui *de gemmis* diſſeruit, neque tantum, quo illæ pacto colores hos vel illos accipiant, vel gignantur & coaleſcant, verum etiam quis cujuscunque ſit uſus. Aliam enim pudicitiæ cuſtodem eſſe pronunciavit, aliam ſulphureis inflammationibus reſiſtere, aliam malos genios abigere. (1) Sed veluti ſuperius obſervavimus, multa huic Regi perperam tribui, nec hunc eſſe genuinum partum eadem aſſeverantia affirmare auſim. Alios Scriptores Caballiſticos de *gemmis* refert *Sabtai ben Salomon* in libro *labia dormientium* inſcripto Sect. II. Part. I. c. 7.

Inter *Ægyptios* primo loco prodit PRO-
TEUS ille multiformis, quem de *la*- *Proteus.*
pidibus ſcripſiſſe, *Antigonus Caryſtius*
obſervat. (2) Extat etiam ſub HERME- *Hermes.*
TIS nomine tale ſcriptum, quod bibliotheca *Thomæ* olim *Erpenii* ſervabat, An. Hegiræ 749. abſolutum. Sed & hæc ſubſcriptio confirmat, pleraque hujus opuſcula Arabes confinxiſſe, ut ſuperius diximus; & præclare errat, qui hic antiquum *Mercurium* ſomniat. Illo tamen uſus eſt *Albertus M.* in opere de mineralibus. (3)
Inter Chaldæos ZOROASTREM, *Zoroaſter.*
qui ſcholam *Magorum* inſtituit, de

(1) M. Glyc. annal. part. 2. ex Pſello. p. 183.
(2) Natal. Com. in mytholog. lib. 8. c. 8.
(3) Fabric. bibl. Græc. p. 71.

pretiosis lapidibus scripsisse commemorant; verum eadem in eo, quæ in *Hermete*, fabula agitur, nec certo hoc ejus opus fuisse constat, licet *Plinius* & *Suidas* nostri asserti autores sint, cum nihil de eo dicatur, quod in dubium vocari non possit (1) Huic quidem ut aliis antiquorum persvasum fuisse plurimum valere pretiosas terræ particulas, concesserim: Veluti ZACHALIAS *Babylonius* in his libris, quos scripsit ad Regem *Mithridatem*, humana gemmis attribuit fata: has non contentus oculorum & jocinerum medicina decorasse, a Rege etiam aliquid perituris dedit & litibus judiciisque interposuit: in præliis etiam eas salutares pronunciavit. (2) Sed libri eorum ad nos non pervenerunt.

Zachalias

Orpheus. Neque ORPHEI antiqui vatis opus est de *lapidibus*, quod *Jac. Lectius* in corpore Poetarum Græcorum, *Henr. Stephanus*, *Eschenbachius*, (3) aliique plures typis exscribi curarunt. Tribuitur quidem ei liber de gemmarum sculptura, qui ab 80. gemmis *Ogdœconthalitos* inscribitur. (4) Sed & hic fuit potius alterius cujuscunque quam illius sapientis, cujus fata nos jam antea exposuimus. Antiquitus enim, ut nunc affectabant præclarum nomen, suaque figmenta inscribebant iis, quem præ reliquis, sapientem & clarum existimabant;

(1) Plin. hist. natur. lib. 37. c. 10.
(2) Plin. lib. 37. c. 10.
(3) Ultraj. 1689. 8.
(4) Svidas.

mabant; Quod tamen de omnibus affirmari nequit cum Græcorum præstantissimi, de nostro argumento, suas sententias literarum monumentis consignatas, posteris reliquerint; DEMOCRITUS *Hegesistrati* filius, celeberrimæ famæ Philosophus, qui ne lapidum virgultorumque vis lateret, ætatem inter experimenta consumsit (1) & BOLUS *Mendesius* Philosophus Pythagoricus *de sympathia & antipathia lapillorum* pretiosorum, (2) & ARISTOTELES *Stagyrites* communis quondam Præceptor, & THEOPHRASTUS *Eresius* ob divinum ingenium, & eloquii svavitatem merito commendandus, (3) cujus tractatus *de lapidibus* Ganiele Furlano interprete cum ejus scholiis & notis, ex Bibliotheca *Jo. Vincentii Pinelli* Hanoviæ 1605. f. & cum notis *Jo. van der Laet* Lugd. 1647. 8. prodiit.

Democritus.

Bolus.

Aristoteles ac Theophrastus.

Sed quid omnes commemorare necesse est, cum hoc complures susceperint, AGATHARCIDES *Samius* ALEXANDER *Aphrodiseus*, quem eo nomine laudat *Mich. Psellus* ARCHELAUS, ARISTOBULUS, DERCILLUS, DIONYSIUS *Rhodius* Masonii filius, DOROTHEUS, DRACO, HERACLITUS *Sicyonius*, NICIAS *Mallotes*, PHILOSTRATUS *Lemnius* Veri filius, SOCRATES, SOTACUS, quem per-

Aliique complures Græci.

 peram

(1) Petron. in Satyr. p. 321.
(2) Svidas.
(3) Vitruv. lib. 7. c. 12. Laert. libr. 5. in vit.

peram *Tacum* vocat *Apollonius*, THEOPHILUS & THRASILLUS *Mendesius*, de quibus consuli poterunt historiæ philosophicæ autores; (1) Quandoquidem nobis constitutum est, hoc capite brevitatis esse memores.

Ex latinis Plinius. Inter Latinos palmam reliquis præripit, PLINIUS *Secundus*, nulli scientiarum cognitione secundus, naturæ solertissimus pictor. Is non librum, sed bibliothecam & thesaurum rerum naturalium cum strueret eum, sine gemmis & lapidibus pretiosis noluit, quorum historiam libro XXXVII. docte posteris tradidit.

Evax, Macer Floridus. Scripserat quidem jam tum ad *Neronem* librum *de gemmis* EVAX Rex *Arabum*, (2) & MACER FLORIDUS libros quinque *de re medica* ediderat, quorum postremus *de lapidibus & gemmis* erat. Sed quæ alterius nomine ex bibliotheca H. *Ranzovii* Lipsiæ 1585. 4. sunt vulgata, alterius vero a *Guilerono Gueroaldo* 1520. 8. & *Jano Cornario*, Frf. 1540. 8. a doctioribus ad *Marbodæum* referuntur, (qui & MARBOLDUS & Marbodus dicitur) fuitque secundum quosdam CAMBRO *Britannus*, Episcopus *Redonensis*, secundum alios Gallus *Cœnomanensis*, ex cujus cognomine *Evans* lepide formarunt *Evax*. (3) Hic de *lapidibus* & *gemmis* libros metricos composuit, quos ob materiæ affinitatem & præter Sæculi genium elegantiam tribuerunt creduli anti-

(1) Svidas Voss. de hist. Græc. Jons. in histor. philosoph.
(2) Plin. histor. natur. libr. 25. c. 2.
(3) Reines. in defens. variar. lection. p. 76.

antiquis. Ejus MSS. Codices servantur *Cantabrigæ* in collegio S. Benedicti, & *Oxonii* in collegio Balliolensi, aliumque habebat *Reinesius* qui nobiscum sentire non dubitat. Prodiit cura *Pictorii Villingensis* 1531. Friburgi *Alardi Amstelcdami*, Coln 1539. *Bollandi* etiam *Gorlei*, & *Jac. Gronovii* Lugduni 1695. Ad *Hildebertum* civitatis Cœnomanensis Episcopum mavult referre *Barthius*, (1) cujus opera nitidissime Paris 1708. f. ab *Ant. Beaugendre* sunt edita, qui plura, quæ huc spectant, commemorat, & nostrum 1123. obiisse dicit, quod anno 1050. factum fuisse affirmat *Pitseus*, (2) & sepultum apud *Andegavenses*.

Ad antiquiora redeo tempora: in quibus EPIPHANIUS, *Cypri* Episcopus, *de duodecim gemmis* in vestitu Aaronis fuit sollicitus, cujus opus cum corollario *Conradi Gesneri*, in opere ejus de fossilibus Tiguri 1566. 8. est excusum. Quod quidem argumentum BEDA itidem venerabilis presbyter Anglus libro singulari prosecutus est, & ulterius explanasset SAMUEL BOCHARTUS vir celeberrimus, (quem Johannem memoria lapsum *Reinesius* dicit (3) si opus *de gemmis* scripturæ absolvisset, de quarum Hebraicis nominibus epistolam exaravit PASCHASI- *Epiphanius.*

(1) Barth. ad Claud. p. 704. & 1035. conf. Daumium ep. XI. p. 12. ad Reinesf.

(2) Pitseus de scriptor. Angl. Bartholin. de poet. medic. p. 128.

(3) Reinesf. epist. 13. ad Vorstium.

US BALDUINUS, *Talempiniensis*, Francisco Ruæo subjectam. (1)

M. Psellus. Præterea MICHAEL PSELLUS, notissimus Græciæ Philosophus, non quidem ille, qui *Michaelis* Ducæ Imp. juventutem rexit, sed senior quidam ex *Andro* insula oriundus, si *leonem Allatium* (2) sequimur: scripsit de *virtutibus lapidum* librum, cujus MS. in Saregica bibliotheca observat *Justus Ricquius*, (3) prodiit Tolosæ 1615. cum notis *Philippi Maussaci*. Ante eum Latine & Italice verterat *Adrianus Spigelius*, Philosophus & Medicus Patavinus & reliquerat monens genere *liberali Crema*. (4) Ejusdem Nomenclatorem gemmarum, quæ magis in usu sunt cum earum medicinis *Claudius Ancantherius* cum notis 1594. 8. edidit.

Sæculo XII. HENRICUS HUNTINGTONENSIS Ecclesiæ Lincolniensis Canonicus, scripsit *de herbis* aromatibus & *gemmis* libros VIII. (5) Quod Sæculo XIV. ADAMUS NIZARDE (6) bonarum artium Magister Oxoniensis, & JOANNES de MONTEVILLE, seu *Mandeville* studiose diligenterque fecerunt; qui quidem posterior licet Anglus, Lugduni sine anno edidit *le Lapidaire* exhibens virtutes & proprietates lapidum pretiosorum, antequam

(1) Svert. in Ath. Batav. Kœnig in biblioth.
(2) Allat. de Psellis p. 14.
(3) Ricquius epist. 29. centur. novæ.
(4) Voss. de philos. c. 5. p. 31.
(5) Balæus de scriptor. Britann.
(6) Id. nec non Pitseus de script. Angl.

quam anno 1372. naturæ debitum persolveret. (1)

De CAMILLI LEONARDI speculo Lapidum, & SCUDALUPIS famigeratissimo libro, *de sympathia septem metallorum, ac septem selectorum lapidum ad Planetas*, & nos superius jam disseruimus, & non sine cura celeberrimus noster *Morhoffius*. (2) Exponuntur in eo *Turchesia*, *Carneoli*, *Smaragdi*, *Adamantis & Saphiri Amethisti Magnetis*, *Chrystalli* eximiæ dotes, iisque intermixtis quibusdam chymicis arcanis metalla & Planetas appropriat. Ab omni superstitione adeo alienus, ut solus character, quo utitur, sit crux Salvatoris nostri dulcissimi. *Camillus Leonardus.*

Plura *de gemmis* alii tradiderunt ERASMUS STELLA Consul Cygneus in libello Argentorati 1530. 8. edito. FRANCISCUS RUÆUS *Insulanus*, Medicinæ Doctor; Qui syntagmati *de gemmis*, quæ in capite penultimo Apocol. Johannis recensentur, & aliarum proprietates adjecit, docens, quibus Diis seu planetis sacros crediderint antiqui lapillos. Prodiit Lutetiæ 1547. 8. Tiguri 1565. 8. Francof. 1596. 12 (3) adjecta epistola *Paschasii Balduini* Falempiniensis in agro insulano Canonici de gemmarum nominibus apud Ebræos, uti jam indicavimus, de quibus circa Annum 1656. GUILIELMUS TUR- *Erasm. Stella. Fr. Ruæus.*

(1) Ant. Verdier. in bibl. Gallic.
(2) Morhof. in Polyhistor.
(3) Miræus in elog. belgic.

Gu. Turnerus, Jean de la Taille, Remigius Bellaqueus. TURNERUS Medicus Anglus JEAN de la TAILLE de BONDAROY nobilis Belsiensis, (de Beauce) Lutetiæ 1574. 4. & REMIGIUS BELLAQVEUS, quem naturæ pictorem *Ronsardus* vocabat, (1) sollicite egerunt.

Nec jure illaudatam possumus prætermittere clarissimorum virorum memoriam, qui nostrum argumentum scriptis exposuerunt, *Hier. Cardanus.* HIERONYMI CARDANI *Mediolanensis* Medicinæ Doct. & Profess. celeberrimi, in cujus operibus studio *Caroli Sponii* Lugd. 1663. f. tomis X. nitide editis, *de gemmis* & coloribus tractatus extat. *Fortun. Liceius & Ulyss. Aldobrandus* FORTUNI LICETI *Genuensis* Philosophi & Medici Patavini & ULYSSIS ALDOBRANDI (sive ut alii legunt *Aldrovandi*) naturæ speculatoris sagacissimi, quorum utrique opus *de gemmis* tribuit *Laurentius Crassus*. (2)

Præterea de iisdem extant ANSELMI BOETII de BOOT *Bruggensis* Flandri Imperatoris Rudolphi II. Archiatri & Medicinæ Doctoris celeberrimi, Libri III. Francof. 1609. typis *Marnii* excusi, quos Lugd. Batavorum 1639. 8. recensuit *Adrianus Tollius*, & ib. 1647. 8. non ineleganti libello auxit JOANNIS LAET, Batavi, & Theophrasti, ANDREAS BACCIUS *Elpidianus* ex Italico in Latinum sermonem versus, cum annotationibus & observationibus

Wolf.

(1) Thuan. histor. libr. 64.
(2) Crass. in elog. part. I.

Wolfgangi Gabelchoveri Francof. 1603. 8. & 1643. 8. haberi cœpit. Notæ sunt etiam doctioribus THOMÆ NICOLAI, ROBERTI BOYLE ingeniosissimi viri, & NICOLAI VINETTE Medicinæ Doctoris, & Decani Rupellensis *de gemmis* meditationes, sed ad metam tendo, & primo indicasse digito, hac occasione sufficere videtur. *Th. Nicolai, Rob. Boyle, Nic Vinette*

Superest scrutinium PLANTARUM, quibus non minores vires, quam lapidibus, creduli largiuntur: cum ex omni antiquitate sit notissimum, quid iis efficere Magi olim ausi sint. Quis nescit pollentes & malas herbas *Ovidii?* funestas *Tibulli*, prometheas *Claudiani*, magicas *Propertii*, pubentes *Lucani*, aut quas Thessalia & Colchis protulit? His se omnia posse inepte sibi persvaserant & *Æthiopide* herba amnes & stagna siccari conjectu, tactu clausa omnia aperiri statuebant. *Achæmenide* conjecta in aciem hostium trepidare agmina, & terga vertere. Ubinam ista fuerit, cum Cimbri Teutonique terribili Marte ulularent, aut cum *Lucullus* tot Reges Magorum paucis legionibus sterneret. *Latacen* legimus dari solitam a *Persarum* Rege legatis, ut quocunque venissent omnium rerum copia abundarent, (1) ac multa similia, quæ merito referre supersedemus & ad scriptores nos convertimus, si & hic labor nostram curam postulat. *De Plantis.*

(1) Plin. hist. natur. lib. 26. c. 4.

Scriptores. Eos enim jam ante Sæculum integrum enarravit CONRADUS GESNERUS, vir sine dubio doctus & diligens, in præfatione librorum *Hieronymi Tragi* de natura stirpium, quam Bibliothecæ Medicæ Basiliæ 1590. 8. adjecit *Paschalis* Gallus Picto Villafanensis. Extat etiam OVIDII MONTALBANI, (1) sive ut se vocat *Jo. Antonii Bumaldi*, Equitis & Professoris Bononiensis *Bibliotheca Botanica*, seu Herboristarum promota Synodica Bononiæ 1651. 12. edita, & JOSEPHUS PITTON TOURNEFORTIUS (2) Aquisextiensis, Medic. Doctor Parisiensis, *institutionibus rei herbariæ*, Isagogen *de Botanices scriptoribus* Parisiis 1700. 4. adjecit. Sed omnes eo vitio laborant, quod numero scriptorum certent, & omnes, si possent, recensere velint, dum nos rarissimos tantum & selecti argumenti sectamur.

Salomon. Inter quos ex *Hebræis* prodit SALOMON Judæorum sapientissimus, qui de Cedro Libani usque ad Hissopum disseruit; an vero hæc dicta scripto consignaverit, non æque constat. Fertur quidem hujus Regis nomine *Herbarium*, Arabica Lingua, (3) quod in paucissimorum quorundam manibus esse nonnulli volunt, quo multa in arte medica miracula patrent. Verum quod multi ipsius nomine abutantur, copiose superius ostendimus. Ex.

(1) Placc. in theatr. Pseudon. n. 492.
(2) Hannöv. Ausus 1701. mens. Febr.
(3) Morhof. Polyhist. libr. I. c. 6. Procop. Gazareus ad 3. Reg. 4. v. 33.

Ex *Ægyptiis* HERMETI *Trismegisto*, tale scriptum tribuitur *de herbis sacris* 36. horoscoporum, Galeno teste, (1) & quidem 36. horoscopi dæmones erant, quibus subjiciebantur terrestria, & homo in tot partes divisus, quorum nomina lingua patria noverant, & invocatione eorum, se a quolibet membro, valetudinem fugare posse, sibi persvaserant (2). Sed splendida cum extarent tum fuerunt nugæ, & jam interciderunt, ut & Commentarii PROTEI *Ægyptiorum* antiquissimi, quem *Antigonus Carystius* virum sapientem fuisse tradit, & *de plantis* scripsit (3). *Hermes.*

Apud *Græcos* ORPHEUS primus omnium quos memoria novit, *de herbis* curiosius aliqua prodidit. Post eum MUSÆUS & HESIODUS *Polian* herbam mirati sunt. HOMERUS & quasdam nominatim herbas celebrat, ab eo PYTHAGORAS clarus sapientia primus volumen de earum effectu composuit *Apollini Æsculapioque*, & in totum Diis immortalibus inventione & origine assignata. Composuit & DEMOCRITUS, ambo peragratis Persicis, Arabiæ, Æthiopiæ Ægyptique Magis. Fuit sane *Pythagoras* non sordidus autor, naturæ verique, summus Philosophus & rerum occultarum indagator sedulus, cui librum *de herbis magicis* tri- *Orphæus, Musæus, Hesiodus, Homerus, Pythagoras, Democritus.*

(1) Galen. libr. 6. in princ. de simplic. medicam. facultat.

(2) Origenes libr. 8. adv. Celsum.

(3) Natalis mytholog. libr. 8. c. 8.

tribuit Plinius, (1) alium de *Scylla*, alium de *Brassica*, si *Aldobrandino* standum, quæ nostro quidem judicio unico commode fasciculo comprehendi potuerunt. Nec me fugit hoc volumen ejus a quibusdam CLEEMPORO Medico adscribi, *Pythagoræ* pertinax fama antiquitasve vindicant, & id ipsum autoritatem voluminibus affert, si quis alius curæ suæ opus illo viro dignum judicavit: quod fecisse *Cleemporum* cum alia suo & nomine ediderit, quis credat? DEMOCRITI liber *Chirocineta* vocabatur, in quo mirabiles effectus ex Magorum sententia tradebat, quorum erat studiosissimus. Hoc Chirocinetæ verbum male habet plurimos doctorum, aliis ita dictum existimantibus, quod assidue manibus tractari deberet, in quibus Dalecampius, (2) aliis mire fluctuantibus & *hirometa* legentibus quasi sacros labores dixeris & abditissimis sensibus refertos. Salmasius (3) pro voce Chirocinetæ *Chirocmeta* substituit ab obsignata cera, quod experientiam earum rerum in eo traditarum habuerit, quam habere non potuit, si magiæ artium vanissimæ tantum indulsit quantum tradit *Plinius*, non sine bile *Gellii*, (4) qui integrum caput de portentis fabularum, quæ *Plinius* secundus indignissimo in *Democritum* Philosophum confert, noctibus suis inseruit.

Veri-

(1) Plin. hist. nat. libr. 24. c. 17. lib. 19. c. 5. libr. 20. c. 9.
(2) Dalech. in. not. ad Plin.
(3) Salmas. in not. ad Solin. p. 1100.
(4) Gell. libr. 12. c. 10.

Veritas in medio est, & dum veritatis sumus adeo studiosi, eam in medio relinquimus, nec de HIPPOCRATE multis verbis utar, qui primus medendi præcepta clarissime condidit, cujus volumina refecta herbarum mentione invenimus, nec minus DIOCLIS CARISTII, qui secundus ætate famaque extitit, item PRAXAGORÆ & CHRISIPPI ac deinde ERASISTRATI. (1) Notasse sufficit BASSUM, CRATERAM, CTESIPHONTEM, DIONYSIUM, DIOSCORIDEM *Anazarbeum*, EPICURUM, HERACLIDEM, METRODORUM, NICERATUM, NIGRUM, PETRONIUM, PHANIAM *Eresium*, RUXUM *Ephesum* de plantis scripsisse, quorum maxima pars intercedit, injuria temporum; quamvis evitarit ARISTOTELES *Stagirites* cujus opus *de plantis* extat, THEODORUS GAZA vir doctissimus in Latinam linguam transtulit & *Francisc. Bonazides* Commentario donavit. Extat etiam THEOPHRASTI *Eresii* de plantis liber, in quem annotationes ediderunt *Cæsar Odo, Scaliger, Dan. Heinsius* aliique uti egregia multa in eum tentabat. *Jo. Brodeus a Stapel*, quibus in mortuus est. Aliam profert sententiam *Augustinus Niphus*, conjecturans libros Aristotelis esse Theophrasto adscribi, sed haud validis illud confirmat augmentis; cum *Theophrasto* vindicet antiquitas & *Hephæstion* Medicus jam olim frustra sibi adscribere conatus sit,

Hippocrates aliique complures.

(1) Plin. histor. nat. lib. 26. c. 2. & lib. 25. c. 2.

thridates *Evax.* pis *Arabiæ* fama, qui sollicite plures libros *de plantis* reliquerunt, quos omnes in usum suum solicite Romani transferre non dedignati sunt. Scilicet Carthagine expugnata cum variæ Bibliothecæ variis Regulis Africæ darentur Magonis Poeni XXXII. volumina de re herbaria & agricultura Senatus sibi servavit, & in latinam lingvam transferenda censuit, peritis Linguæ Punicæ dans negotium, in qua præcessit omnes, Vir clarissimæ familiæ *Dec. Syllanus.* Eadem ista libris XX. in lingvam græcam vertit *Cassius Dionysius*, & *Sextilio* Prætori misit, nova ad VI. Libros redegit *Diophanes* in Britynia & *Deiotero* Regi obtulit (1) *Mithridatis* Commentarios Romani obtinuerunt, cum maximum sua ætate Regum debellasset *Pompejus*, qui omni regia proeda potitus, in arcanis ipsius herbarum invenit vires descriptas, & effectus ab hominibus subjectis, qui fuere magna pars terrarum exquisitus, quos a *Pompejo Lenæo* liberto suo Grammaticæ artis doctissimo, transferri jussit & vulgari. (2) De *Evace* jam superius diximus.

Cives Romani Cato. Valgius & Macer Igitur dicendum potius de Civium Romanorum in hac parte Literarum meritis quæ propria virtute, sibi pepererunt. Inter quos eminet M. PORCIUS

(1) Plin. libr. 18. c. 3. Varro libr. I. c. 1. de R. Rust. Crinit. de honesta discip. I. libr. 4. c. 2.

(2) Plin. lib. 25. c. 2.

CIUS CATO municipio Tusculo ortus, optimus Senator, optimus Imperator, optimus Orator, denique omnium bonarum artium Magister (1) qui *de morbis* non pauca prodidit. Post quem unus illustrium tentavit CAJUS VALGIUS eruditione spectatus imperfecto volumine ad Divum *Augustum*. Quibus temporibus & MACER FLORIDUS de eodem argumento scripsit, sive *Æmilius Macer* Veronensis insignis Poeta, cujus *Ovidius* tanquam coævi meminit, (2) & *Lucretio* comparat *Quintilianus*. Sed quo major ipsius fama, eo anxius ipsi librum de viribus herbarum, qui cum explicatione *Guilielmi Guevoaldi* & *Simonis Lowiz* prodiit, docti asserunt. (3) Antiquissimum illum esse vatem, cum *Pictori* contendit *Theophrastus Paracelsus*; Sed in optimorum autorum cognitione eorum judicio, semper stare nolim. Juniorem, quingentorum tamen annorum existimabat *Barthius* (4) valde interpolatum concedens, quod Monachis fuerit familiarissimus. Ad *Marbodæum* referri quibusdam diximus, ab aliis ob similitudinem styli tribuitur *Ægydio* (5) Monacho, qui *de urinis* scripsit.

Floridus & Vettius Valens.

(1) Plin. lib. 7. c. 27.
(2) Ovid. lib. 4. epist. 16. ex Ponto.
(3) Reines. ad Daum. epist. 8. & 9.
(4) Barth. adversar. lib. 17. c. 1.
(5) Gesner. in præfat. ad st. Tragum.

Ipsius initium est in membranis Argentinensibus:

Herbarum vires dicturus carmine quidem
Dicam nunc primo, valeat quid mater earum.

Nos potius ad VETTIUM seu Vectium Valentem tendimus, insignem Medicum & Astrologum, qui quænam corporum naturalium species attribuantur planetis ex antiquis exposuit. Hic quidem vixit sub *Claudio*, si idem est cum Valente illo, qui ista ætate ob consuetudinem *Messalinæ*, eam nactus est potentiam, ut novam sectam in Medicina condiderit. Sed *Scaliger Seldenus*, & *Reinesius* ab hoc Medico Romano distinguunt *Antiochenum* Astrologum, à quibus utrisque diversus est *Valens* Astrologus, qui sub *Constantino M.* Thema Constantinopolis composuit; de quibus plura inter Astrologos. Ejus locum prodit

Apulejus. APULEJUS *Madauriensis* Magni nominis Philosophus, cujus liber *de herbarum virtutibus* excusus est Lutetiæ 1528. f. ex MS. *Philippi de Lignamine*, & eodem anno Basileæ opera *Albani Torini*, nec non 1536. veluti sequenti anno cum commentario *Gabriel Hommelbergi* Tiguri in 4. & decennio post apud hæredes *Aldi* Venetiis in f. passim etiam in operibus *Apuleji Afri*, si ejus est, dum *Apulejo Celso* Medico contranitente *Elmenshor-*

stio

sio vindicare instituit, *Wowerius*.(1) Opus in se turpiter deformatum est, & in illis temporibus ignorantiæ male consultum, & ut videtur, ex ejus summi viri naturalibus inquisitionibus collectum.

Medii ævi Scriptores & Alchindus & Albertus.

Inter medii ævi Scriptores ALCHINDUS sive Arabs sive Judæus, multa de vegetabilibus magicis prodiit, ut & ALBERTUS ille Magnus, magnum Germaniæ decus, in tractatu Secretorum & de mirabilibus mundi, nisi supposita crederent, quæ eorum nominibus feruntur.

Recentiores ævi complures.

Avorum memoria inter Germanos florebat LEONHARDUS THURNEISERUS, homo ingeniosus, linguarum vanarum notitia & peregrinationibus ad remotas regiones barbarorum celebris Chymicus itidem non infimi nominis, libris X. historiæ plantarum omnium exspectationem, judicio *Reinesii* (2) aliquandiu sustinuit. Sed liber unicus quod sciam Berolini 1518. prodiit, in quo consilium ejus secutus esse videtur, qui omnium gentium nomina Plantarum Dioscoridæ libris hinc inde inseruit.

(1) Wovver in vit. Apulej. Barth. adversar. libr. 26. c. 16. le Clerc. histoire de la Medecin. Part. 3. lib. 3. c. 5. p. 202.

(2) Reines. var. lect. lib. 2. c. 18.

Potius igitur nostrum argumentum spectat BARTHOLOMÆI CARRICHTERS *Herbarium magnum*, oder Horn des Heyls menschlicher Blödigkeit, in quo docet, cui Zodiaci signo herba subjecta sit, quomodo itidem colligenda & præparanda, Germanica lingua Argentorati 1589. & 1597. 8. & Francof. 1673. 4. Hujus inquam nomine prodiit, sed an ipsius sit, aut potius ex illius scriptis, per *Theophil. Kraft*, compilatus, aut *Ægidio Gutmanno* adscribendus disquirit *Placcius*. (1) Sit cujuscunque tam anxiæ ipsi inhærere nolumus, quibus ADAMUS a BODENSTEIN Medicus Basiliensis, Paracelsi discipulus ad manus est, quem *de herbis XII. signis Zodiaci* dicatis scripsisse, Gesnerus testatur. (2)

De signatura Plantarum. Eodem Sæculo novis inventis artem herbariam efferre voluit in majus JO. BAPTISTA PORTA *Neapolitanus*. Editis *Phytognomonica* Libris VIII. in quibus nova facillimaque affertur methodus, qua plantarum, animalium, metallorum rerum denique omnium ex prima extimæ faciei inspectione, quivis abditas vires assequatur Neapoli 1588. f. & Francof. 1591. 8. Delabimur ita sensum *ad signaturas herbarum* non leve fundamentum artis amuletariæ, de qua scripsit OSWALDUS CROLLIUS,

(1) Placc. in theatr. Pseudonym. n. 567.
(2) Gesner. in Biblioth.

LIUS, Celebris Chymicus Francof. 1608. 4. quæ Editio ibidem 1620. 8. repetita est. Huic notas addiderat, easque brevi in non exercitatorum gratiam prælo committere constituerat Cl. GUILIELMUS MAXVELDUS Scotus, ipso teste *de Medicina Magnetica*. (1) Sed nescio quo fato paucissima hujus viri hactenus innotuerunt, in quibus opusculum ipsius sine dubio eximium *de herbis sagacibus*, cujus ipse dicto loco meminit. *De signatura plantarum* præterea legi poterunt ANDREÆ RIVINI *Lanx Satura* Lipsiæ 1649. 4. edita, WOLFFGANGUS AMBROSIUS FABRICIUS Norimb. 1653. 4. HENRICUS NOLLIUS *in Philosophia Hermetica*, JOANNES FRANCUS *de signatura Plantarum*, CHRISTIAN. FRIDERICUS GARMANN in tractatu singulari, ROSENCREUTZERI *anatomia & physiognomia simplicium*. Et præcipue AUGUSTI ETZLERI *Albimontani* Philosophi & Medici *Isagoge Physico magico medica* in qua signaturæ paucorum vegetabilium & animalium, tam internæ quam externæ accurate depinguntur, ex quibus mundi superioris astralis cum inferiori elementari mundo concordantia & influentia mirabilisque & occulta Sympathia & Antipathia manifeste elucescunt 1610. 8. Argentinæ 1631. 8. qui septem capitibus

(1) Maxveld. lib. 2. c. 6.

septem Planetis inferiora hæc sublunaria subjicit. Eam e contra impugnavit CLAUDIUS FORGETUS *Nancejanus* Medicinæ D. Patavinus, plurimis argumentis vanitatem artis *Phytognomonicæ* ostendere allaborans. Huc spectat JOANNIS FRIDERICI HELVETII Anhaltini Kötensis Medicinæ D. *Hagensis* varia opuscula, qui nobis *Xistum herbarum* oder lustigen Spatzier-Weg der Kräuter, *Mortem morborum* & *Berillum Medicum* Heidelbergæ 1661.8.alibique dedit. Nec non EMANUELIS KOENIG Philosophiæ & Medicinæ D. Societatis Naturæ curiosorum *Avicennæ* regnum vegetabile Basileæ 1688. 4. excusum, cujus compendium exhibent novellæ de Republ. literaria, ejusdem anni.

De vegetabilibus magicis. Tandem huc veniunt, qui de vegetabilibus magicis differuerunt JO. HENR. HEUCHERUS, *Vindobonensis* M. D. & Anatom. & Botanices Professf. Wittebergæ 1700. 4. nec non M. FRIDERICUS MENTZ, Lipsf. 1705. 4. quorum uterquæ, quæ hic tradere non poterant, repetitis curis se daturum recepit. Sed hactenus nihil eorum ad nos pervenit, præter prioris *historiam fabularem plantarum* Witteb. 1713. 4. in qua plura studiosæ diligentiæ specimina promittit. Hujus loci sunt *Collegii Curiosorum* Scripta, quod laudabili consilio nonnulli adscrutanda naturæ ar-

cana

arcana instituerunt. Horum sociorum quidam Germanica lingua vulgavit curiosam disquisitionem *de quibusdam mineralibus, animalibus herbisque magicis*, cui subsecuta duplex epistola de *Mandragora*, semine fulicis, aliisque magicis herbis, Cosmogol. 1702. 8. de qua quidem Mdragora multa inepte garriunt, quæ prolixe enarrant, qui de ea scripserunt SAMUEL BOCHARTUS, & ipso in Hierozoico teste, veluti etiam JACOBUS THOMASIUS, & ISRAEL FROMSCHMID à HUGENFELS. Sed huic argumento diutius inhærere religio est.

CAP. VI.

DE ILLIS QVI TALISMANIBUS AFFINIA TRADUNT.

Argumentum.

AD *Telesmata denique spectant* mirabiles imagines, *quibus ornantur, quæ triplicis sunt conditionis & vel a re ipsa petuntur, vel ex regulis Astrologiæ, vel ex utrisque miscentur, ut clarissimis exemplis constat. His adjiciuntur obscura &* barbara nomina & characteres inperscrutabililes, *quod ex plerarumque gentium consuetudine, quia incognitas voces sacris adhibuere receptum fuit.* Hodie maxima pars ex Cabala Hæbraica & Saracenica *desumitur, illam* Reuchlinum, Picum Kircherum, Henr. Morum, Knorrium à Rosenroth, Buddæum & Olaum Borrichium, *hanc* Athanasium Kircherum, *& complures* Arabes *enarrare observo. Fit & mentio* Zairagiæ, *quæ literarum mysteria & numerorum subtilitates miscent, quod itidem faciunt Telesmatum artifices, qui ex* numeris *cubum magicum struunt, de quo* Kircherus, Fermat. Stifelius Remmelinus, Faulhaberus, Spinola Kochanski, Freniclius, Vagetius: *ipsa*

autem

autem tractatio de numerorum mysteriis alio loco premittitur. Denique harmoniam macrocosmi & microcosmi, & sympathiam *universi crepant, in eaque totius artis subtilissimæ fundamentum quærunt. Quod quidem ultra quadraginta Scriptores studiose exposuerunt, quorum nomina, ea qua par est brevitate subnecto.*

Ipsa adhuc majora minorare telesmata, eorumque imagines, characteres & incognita cognitaque nomina, proprius sunt inspicienda, ut & de origine horum, de modo imponendi, denique de eorum virtute, quam venantur sufficienter constet.

IMAGINES ut ab iis ordiar, triplicis sunt conditionis, aut ex re ipsa ductæ, aut astrologica ratione concinnatæ, aut ex utrisque combinatæ sunt. *De imaginibus.* Ex re ipsa desumuntur imagines, quando contra serpentum morsum, glirium multitudinem, scarabæorum incursum, muscarum molestias, serpens, glis, scarabœus, musca aut fingitur, aut in metallo cuditur, aut in lapide celatur, aut argillæ imprimitur, aut in membrana præcipue virginia delineatur. Simili modo ad amicitiam genios fingunt arctissime se invicem complectentes, ad odium arietum modo se pulsantes; Furias credunt inferre destructionem, & quæ sunt alia *Hieroglyphica* doctrinæ ab *Ægyptiis* hausta capita, quibus utuntur amuletorum Venditores. Quæ vero non ex re ipsa petuntur, ex

astris desumpta sunt, in quibus designandis plurimum indulget sibi ingenium humanum. Ita cum Astrologi *Saturnum* depingant tardigredum, promissa barba & canitie capillorum torsum, falcem torosis imponens humeris. *Jovem* regio ornatu conspicuum & corona sceptroque insignem Ferocem *Martem* galea & thorace nitido armatum, *Solem* juvenem clarissimis radiis fulgentem Blandiloquam *Venerem* Cupidine filiolo comitante cum Gratiis ludentem. *Mercurium* alato pileo & caduceo involutis serpentibus mirabilem, cum inquam triformem *Lunam* nitido habitu curvato illo argenteo insigni pulchram prodant. Invenimus etiam in amuletis hujusmodi morphomata, & ingenii humani otiosos usus.

Ne disparem curam XII. signis Zodiaci afferunt, variis ea imaginibus ex eorum cerebro genitis mirum in modum exornantes. Hic *pisces*, illic conspicis *arietem*, hic *taurum*, illic *leonem*, proximum signum virginis, os habitumque gerit. Cumque nec eo sibi satisfaciant, majorem sagacitatem adhibent, & unumquodque ex istis coeli domiciliis in tres partes dividunt, quibus *Decanos* præficiunt singulis varii conspicui figuris. Ita

Arie-

Arietis Decanus
- I. refert Virum hasta & speculo munitum.
- II. Virum capite canino, throno insidentem cum sceptro.
- III. Figuram viri dejecto vultu Lyram portantis.

Tauri Decanus. depingit
- I. Figuram bovem stimulans gnomonemque gestans.
- II. Figuram equitantis in cujus manu vexillum.
- III. Figuram compedibus vincti.

Geminorum Decanus.
1. Vir throno sedens altera manu librum tenet, manum imperat altea.
2. Vir onus ingens portans.
3. Vir complicatis manibus terræ insidens.

Cancri Decanus.
1. Vir Cytharam manu gestans, in actu saltantis.
2. Vir arietis forma, spargens flores.
3. Figura canem iracundum manu ducens.

Leo-

Leonis Decanus.	1. Figura humana crocodilum obequitans. 2. Figura gladie minus. 3. Figura fœminea speculo sibi complacens.
Virginis Decanus.	1. Figura manipulum spicarum manu, altera vitulum ducens. 2. Vir formicæ operationes observans. 3. Vir incurvatus testudinem lutariam manu tenens, altera baculo innixus.
Libræ Decanus.	1. Vir libram gestans manibus & radium mensorium. 2. Vir dormiens in sinu virginis. 3. Vir cum porco & scarabæo.
Scorpionis Decanus.	1. Vir æquo insidens in cujus capite noctua. 2. Figura fœminea manu cornicem gestans. 3. Figura Hippotami.

Sagit.

Sagittarii Decanus.
1. Vir ſcuto & gladio terribilis.
2. Figura ſub forma hominis ſedentis, manu caput fulcientis cum lepore in ſinu.
3. Fœmina cujus caput ſerpentibus involutum.

Capricorni Decanus.
1. Fœmina ſedens cui pariſyngum porrigit.
2. Fœmina in pertuſum vas aquam fundens.
3. Vir canem ſceptrum & coronam manibus geſtans.

Aquani Decanus.
1. Vir nudus ſub forma currentis extenſis manibus.
2. Figura Apollinis ſedentis forma juvenili cytharam tenentis.
3. Vir mordens digitos.

Piſcium Decanus.
1. Vir ſimiam ſinu fovens.
2. Vir ambulans ſuper nubes.
3. Vir hircum ducens. (1)

His

(1) Kircher. Oedip. Ægypt. Agripp. Philoſoph. Occ. l. 2. c. 37.

His si imagines ex utrisque mixtas addideris, quales sunt antiquæ Idololatriæ rudera, nulla ferme supererit, quæ hoc modo effecta non sit, suamque interpretationem, si mentem intendimus, nanciscatur. Doctrina antiquorum Hieroglyphica in partes venit, qui sufficienter declarat, quanta libidine antiqui in imaginibus fingendis, sibi indulserint, ut adeo Sol in numeris proponeretur & nominibus & figuris, ut præter alios eleganter exponit *Macrobius*, (1) & nos aliquando latius in *theatro Hieroglyphico*.

Literæ & characteres.

Hisce imaginibus monstrosos adjiciunt characteres, qui sunt ignorabiles literæ, certo genere scripturarum, arcana Telesurgica à profanorum lectione callide munientes. Sed in plerisque impostorum vaframenta, latent, quibus credulis & stupidis insidias struunt.

Qui magis admirantur amantque
Inversis quod sub verbis latitantia cernunt.

Scilicet, quælibet ignota series literarum & quicquid ingenio nostro latet, magici aliquid crepat & admirationem parit, apud eos, qui sibi persuadent, divinam curvis lineis virtutem inesse, quibus annum, mensem, diem, horam, elementi partem, cœlestem erronem, aut astrum aliud

(1) Macrob. Saturnal. lib. 1. c. 20.

aliud, denique geniorum cognomina referunt.

His obscuris literis obscuras sed magnificas voces & potentia verba subjiciunt, quorum in opere occulto & sacro, vis excellens & magna traditur. Apud *Argonautas* jam *Orpheus* iis tempestatem sedat; illis apud Homerum sanguis ex vulnere Ulyssis defluens, sistitur, (1) & *Ovidii* (2) Circe

Verba potentia.

Ignotosque Deos ignoto carmine adorat,
Quo solet & niveæ vultum confundere Lunæ,
Et patrio capiti bibulas subtexere nubes.

De talium verborum virtute adeundi *Plinius*, (3) *Origines*, (4) *Agrippa*, (5) aliique. Nos ea Stoichimaticos ideo adhibere credimus, quod in Sacris omnium gentium tradendisque præceptis morum Philosophi occultum sensum, variis modis velarint, ne innotesceret populo. Cumque hoc per ignotas voces mirifice succederet, in omni antiquitate invenimus eorum vestigia, apud *Ægyptios*, quibus præter vulgares literas & sacræ erant, quas Solos scire Sacerdotes

Ex sacris gentium institutis.

(1) Apulej. in Apolog.
(2) Ovid. libr. 14. fab. 7. v. 365. metamorph.
(3) Plin. histor. natur. lib. 28. c. 2.
(4) Origenes lib. 1. & 5. contra Cels.
(5) Agripp. de Occ. Philosoph. libr. 1. c. 69.

tes Diodorus (1) autor est. De *Æthiopibus* fasciam perlegi inquit Hesiodorus (2) literis Æthiopibus non vulgaribus, sed regiis notata, quæ Ægyptiis sacris cognominatis sunt similes. Apud *Ammoneos* incidit Sanchoniathon (3) in templi penetralibus in libros quosdam literis arcanis prænotatos, quæ non erant omnibus notæ. De Sacris in *Babylone*, & in *Meroë* literis jam olim scripsit Democritus, (4) & in Græcaricis templis peculiares erant literarum characteres, quos sacros appellabant, & *Samothracibus* (5) lingua quædam vetus sibi propria, quam in sacrificiis servabant. Exinde *Ephesia litera* carmina barbara, & incognitæ voces, quas ut imperii & salutis pignora servant magi, & superstitiose sine ulla & minima immutatione attingere jubent, ut *Zoroaster* in oraculis, & prolixe qui ad eum commentati sunt.

Ex Cabala Judæorum. Cumque idem institutum esse *Hebræorum* observarent, ad arcanam eorum sapientiam quam *Cabalam* dicunt, tanquam ad sacram anchoram confugere cœperunt, de qua in confesso est, subtilissima mysteria in literis nominibusque sacris quærere. Quis enim Judæorum audet sanctissimum illud *Tetragammaton* profane abuti,

(1) Diodor. lib. 3.
(2) Heliodor. lib. 4.
(3) Euseb. præpar. Evang. lib. 10. c. 3.
(4) Laertius in vit.
(5) Diodor. Sic. lib. 5. histor.

uti, si ulla ei pietatis sensus est. Quis non *tephyllim* & *phylacteria* sua gestat. Quis certa verba decem *Sephiroht* seu velamentis Dei: uti philosophantur, eorumque viis aptata negarent, quibus maximam virtutem tribuere non dubitant mecubales, ut prolixe REUCHLINUS (1) JO. PICUS, (2) ATHANASIUS KIRCHERUS, (3) HENRICUS MORUS (4) KNORRIUS à ROSENROTH, (5) BUDDÆUS (6) & OLAUS BORRICHIUS (6) de *Cabala characterali*, ne plures testes citem, demonstrant. Ad horum & *Agarenæ* exemplum *Arabes* & aliæ Hebræorum simiæ fundamentum omnium bonorum sub literis latere arbitrantur, quibus Deus influat in angelos & hi in Planetas, duodecim signa Zodiaci, & Elementorum virtutes. Singulis horum literas consignatas ex Alphabeto mystico tribuunt, iisque certas herbas, lapides, metalla & partes animalium adjiciunt. Farraginem porro divinorum nominum ex *Alcorano*, & ex capitalibus eorum literis portentosâ construunt nomina, quæ XII. signis Zodiaci, VII. stellis erraticis, XXVIII. mansionibus Lunæ, verbo:

M cuivis

(1) Reuchl. de verb. mirific. & arte Caballistica.
(2) Picus in const. Caballist.
(3) Kircher. in Oedip. Ægypt.
(4) Mor. in cabal. denudat.
(5) Knorr in X. Sephiroht.
(6) Budd. de Philosoph. Hebræor.
(7) Borrich. Hafn. 1659. 12.

cuivis animali, herbæ, lapidi liberalissime donant mirabilium effectuum venatores. In horum nugis enarrandis admodum operosus ATHANASIUS KIRCHERUS in ea parte *Oedipi Ægyptiaci* quæ de *Cabala Saracenorum* tractat. Hanc eandem plurimi tradunt *Arabes*, quorum insignem numerum & integram fere bibliothecam recensit ABDELRAHMAN, filius *Abibekr*, Damascenus cognomine *Giauberi*, in libro *detectio mysteriorum* dicto. Multique eorum exstant in bibliotheca Regis *Galliæ* ut fidem facit celbr. *Herbelotius* (1) in *Bibliotheca* sua *Orientali*, qualis liber inscriptus: *Sherassin al Hendiah fielin al Simia* No. 1012. & tractatus quintus libri inscripti: *Cabs Alanouar u giame alasrar* No. 1004. ita in *Sefat alaclam* multa existant alphabeta, quæ autor in Prophetica, mystica, philosophica, magica, Talismanica distinguit. No. 1008. & in *Ketab Alanuor* Libro luminum XXVIII. alphabeta *Simiæ* extant, quibus utuntur in Talismanibus ad attrahendos spiritus. Talis JEHUDA al MOSLEMANN Judæus apostata in libro luminum No. 891. Talis TAKREDDIN al HERAL al FEGIBI USU SOFI No. 616. ALBUNI quidam *in Sole cognitionis* No. 895. 984. & 985. cujus itidem MS. in Anglia latet, ubi non minor eorum messis fide Cata-

(1) Herbelot. p. 811. 775. 328. 967. 464. 201. 395. 797.

Catalogi Manuſcriptorum Angliæ & Hyberniæ tomo II. No. 407. & 450. nec non No. 3279. 6253. 6283. 6290. & 91. quibus ſubjungere poſſum GEMALLDDIN ABULHEGIAGE JOSEF BEN ALI, cognomine *al Cadheruni al Magrebi*, quem alii *Abulmehaſſem* vocant, de ſenſu myſtico literarum Alphabeti Arabici BEN SARACAH in tractatu *Ketab alaad* dicto ABOU MARGIAN MOHAMMED EBN HARBAL HALABI, ABAL ABBAS BEN ALI cognomine BUNI & alios complures.

Nec hinc multum abit ars *Ara-bum*, quam ZAIRAGIAM dicunt, qua acute literarum & numerorum arcana inveſtigant, & ex his futura quævis ſe ſolerter conjicere poſſe contendunt. Sed cum de ea in opere *de divinatione ex arte factis*, latius tractare inſtituerim, nullas hic necto moras, poteritque ſedulus Lector interea evolvere *Leonis Afri* libr. III. cap. 43. deſcriptionis patriæ. *Zairogia.*

Neque tamen imaginibus hujusmodi, literarum & characterum virtutibus aut obſcurarum vocum ſonora jactantia, res confecta eſt, ſed addunt myſteria myſteriis, & in NUMERIS quoque ſuæ artis emolumentum quærunt: Scilicet quibus bonarum literarum eſt qualiscunque ſcientia, dum Philoſophis Pythagoræis & Platoni- *Numerorum virtutes.*

 toni-

tonicis tanti fuisse numeros comperiunt placet conditio flexilis horum natura, ideoque in horum imitationem cuivis Erroni certum numerum sacrum esse volunt. *Saturno* ternarium, *Jovi* quaternarium, *Marti* quinarium, *Soli* senarium, *Veneri* septenarium, *Mercurio* octonarium, *Lunæ* novenarium. Hos postmodum in se ductos, eo disponunt ordine, ut quomodocunque latera aggregentur, unus & idem numerus basis scilicet fundamentumque totius Telesmatis semper emergat. *Sigillum* hoc vocant & *cubum magicum* miræ ut credunt efficaciæ & virtutis, cujus structuram & subtilitatem amplissime declarant ATHANASIUS KIRCHERUS *in Oedipo Ægyptiaco & Arithmologia*, FERMAT, STRIFELIUS, REMMELINUS, FAULHABERUS SPINOLA, ADAMUS ADAMANDUS KOCHANSKI, FRENICLIUS AUGUSTUS VAGETIUS, sub cujus præsidio Clariss. *Albertus zum Felde* Bremensis tum juvenis *de quadrato magico impari & pari*. Wittebergæ 1695. 4. disseruit. His jungi possunt, & plurimi autores alii *de numerorum mysteriis*, quos prolixe cum de iis sermo aliquando erit, indicabo.

De Sympathia & Harmonia universi. Hæc postquam Tibi amplo sermonis discursu quibusvis veritatis coloribus incrustata proposuerunt, neque tamen Tu quicquam præter

luxu-

luxuriantis ingenii lusus & inde ortam confusionem te deprehendere affirmas, gravi voce de *consensu & dissensu* rerum, quem *Sympathiam & Antipathiam* Græci dicunt sermocinari incipiunt, & exinde statuunt cum universum condiderit providus parens, Deus, ipsum subordinasse singulis singula, summo infima & in se pugnantia miro nexu & indissolubili catena junxisse. Atque ita mundum Archetypum cœlesti, cœlestem sublunari, & eos omnes microcosmo homini eo majestatis argumento aptasse, ut quicquid aut animo aut sensu concipiamus, hæc harmonia, tanquam svavissimo concentu complectatur. Hanc ea investigare mentis acrimonia, ut eorum subtilitati nihil effugere videatur. Cumque præcipue in cœlo astrali septem errones emineant, rectores ut putant universi: singularum genios & naturam commemorant, dies domosque cœli sacros, animalia, lapides, metalla, plantas, aromata, colores, membra hominis & morbos in quibus regnent. Ita

SOL *Planeta* est calido siccus. Genius Ægyptiis dicitur Osyris, Hebræis Schemsiel, Arabibus Scharaphiel. Dies ei Dominicus sacer est. Et *exaltatur* in domo Leonis, *deprimitur* in aquario. Ex *animalibus* aereis Accipiter: ex aqueis Delphinus: ex terreis Leo ipsum respicit.: ex *Lapidibus*:

Pyropus, Carbunculus, Rubinus: ex *Metallis*: aurum, ex *Mantis*: Heliotropium & corona Regis: ex *Aromatibus* Cariophyllus, Cinnamomum, thymiama, Crocus; ex *Coloribus*: aureus & præfulgidus: ex *membris* hominis; Cor, Lingua, Aures, oculi, fel: ex *morborum* generibus, quæ cardiaca & prasina dicuntur.

LUNA, apud ipsos est humido frigida *Genius*; Ægyptus Isis, Hebræis Levaniel, Arabibus Schakaliel dicitur. Diei Lunæ præsidet. Domum coeli quæ cancer vocatur, diligit magnopere. Ex *animalibus* ei grus, ostrea, & testacea omnis generis, ex *Lapidibus* gemmæ, uniones, Selenites, ex *metallis* argentum. Ex *plantis* selenotropia, Ranunculus, artemisia, cucurbita; ex *Aromatibus*: Ambra, Sandalum album & fluidæ naturæ balsamata tribuuntur. *Color* candidus & argenteus, in *homini* cerebro & stomacho, in *morbis* hydropi præest. Et sic in reliquis. Sed paucis enim verbis indicasse sufficit, hanc esse scalam illam universi per quam elevare mentem & ad æternum numen ascendere non desperant; Cumque hominis præcipuam curam gerat Deus, sibi omnia hæc applicant in se volunt tanquam in centrum concurrere universum. Hinc omnia quæcunque in mundo fieri videmus, magna cura in homine quærunt, imaginem orbis

bis dicunt, uti ipsa Dei est, eoque hæc asseverant zelo, ut de hoc argumento multis præstantibus viris integros libros consignare volupe fiunt. De *Sympathia* quidem & *Antipathia* in genere DEMOCRITUS ille *Abderites* POILES *Æginensis*, BOLUS *Mendesius*, nec non ANATOLIUS: Ex Arabibus ALCHINDUS, & EBEN *Andolosenus*: Ex junioribus CÆLIUS CALCAGNINUS, ANTONIUS MIZALOUS, HIERONYMUS FRACASTORIUS, PETR. RAMUS, CASPAR. PEUCERUS, CÆSAR ÆVOLUS, PETRUS ARLENSIS de SCUDALUPIS, cum Clave Constantini ALBINII, PETRUS VAN de HOWEN. ROBERTUS FLUDDIUS, BACO de VERULAMIO, MELCHIOR INCOFER, & JO. EUSEBIUS NIEREMBERGIUS, S. præsbiteri SYLVESTER RATTRAY, JO. CHRISTOPH. LETSCHIUS, HIERONYMUS VITALIS, SAMUEL POMARIUS, & complures aliorum; Dissertationibus quibusdam Academicis LIBAVIUS, MILICHIUS HERMANNUS, ZIEGRA, SCHWIMMERUS, MOLLERUS, LIPSIUS, SCHWELINGIUS.

De harmonia vero & cognatione hominis *microcosmi*, cum sideribus & *microcosmo* HIPPAR-

PARCHUM NICÆNUM e Bythinia ſcripſiſſe invenio (1). Cui ſubſidio ſunt THOMAS GARZONIUS in *diſcurſu curioſo de homine aſtrali* Venetiæ 1601. 4. (2) FORTUNIUS LICETUS *Genuenſis*, (3) de mundi & hominis analogia, ROBERTUS FLUDDIUS paſſim in operibus NICOLAUS NANCELIUS TRACHIENUS *Noviodunenſis*, in analogia macrocoſmi & microſmi, i. e. relatione & proprietate univerſi ad hominem, Lutetiæ 1611. f. HELVICUS DIETERICUS in Elogio planetarum cœleſtium & terreſtrium macrocoſmi & microcoſmi 1627. GEORGIUS DAINEFFUS de triplici mundo, divino, angelico & humano Leodii 1639. in f. FRANCISCUS TIDICEUS in microcoſmo, TOBIAS SCHUTZE de harmonia macro- & microcoſmi JUSTUS VESTI de magnetiſmo macro & microcoſmi Erfurti 1687. 4.

O he jam ſatis eſt: O he libelle
Jam pervenimus ad umbilicum.

(1) Plin. lib. 2. c. 26. hiſtor. natur.
(2) Barthol. Garzoni in vita fratris.
(3) Laur. Craſſ. in elog. part. I.

SERIES CAPITUM.

INDEX RERUM

ET PRÆCIPUORUM AUTORUM.

A.

INDEX RERUM

An

D.

E.

F.

Paul-

Psal-

Se-

T.